

ସୁପର ଆଞ୍ଜଲ୍

ଆଞ୍ଜଲ୍ ସୁପର କିଚେନ କ୍ଲବ୍

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏକ ଆଞ୍ଜଲି ଉତ୍ପାଦନ କିଣନ୍ତୁ ଓ ସଦସ୍ୟ ହୁଅନ୍ତୁ ।

ANJALI®
KITCHENWARE & NOVELTIES
MORE THAN 125 VARIETIES

- ପ୍ରତିବର୍ଷ ୧୨ଟି ବଡ଼ା ବଡ଼ା ଆଞ୍ଜଲି ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ତିସକାରୁଣ୍ଡ ପାଆନ୍ତୁ ।
- ସରାଶେଷ ବରରଣୀ ଓ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ନିକଟତମ ଆଞ୍ଜଲି ଡିଲରଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

For a free catalogue of Anjali products, write to:

The Anjali Super Kitchen Club

202 Triveni House, Khetwadi Back Road, Opp. 13th Lane, Bombay-400 004.

BVP/ASKC/ORU/3

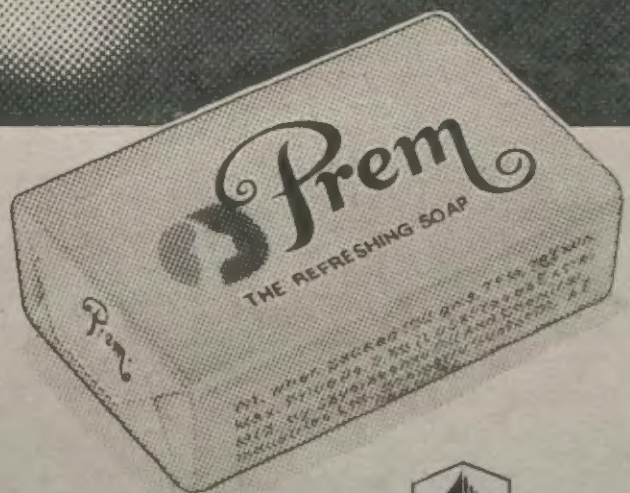

Anil Kumar Panigrahy

ବିଳସିତାର ସୁଗନ୍ଧ
ସମୁଚିତ ଦାମରେ...

ପ୍ରେମ-ସତେଜତା ଆଣିବାର ସାଧନ

ଓଡ଼ିଶା
ସାହିତ୍ୟ
ଅକାଦମୀ

କୋଲକାତା ଓ ସବୁଜ ରଙ୍ଗରେ ଉପଲବ୍ଧ

Images-210701

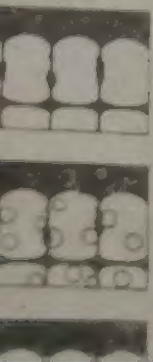
ଶ୍ୱାସ ର ଦୃଢ଼ୀକରଣ କରନ୍ତୁ. ପାନ୍ଥକଣା ର ପ୍ରତିରୋଧକରନ୍ତୁ.

କଲଗେଟ ର ସ୍ୱରକ୍ଷା-ଚକ୍ର ନିଜର କରନ୍ତୁ !

କଲଗେଟରେ ନିୟମିତଭାବେ ଦାନ୍ତ ସଫା କଲେ ଆପଣଙ୍କ ପରିବାରରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶ୍ୱାସ ତାଜା ଓ ପରିଷ୍କାର ଏବଂ ଦାନ୍ତ ମଜବୁତ ଓ ସୁସ୍ଥ ରହେ ଅର୍ଥାତ କଲଗେଟର ସ୍ୱରକ୍ଷା ମିଳେ ।

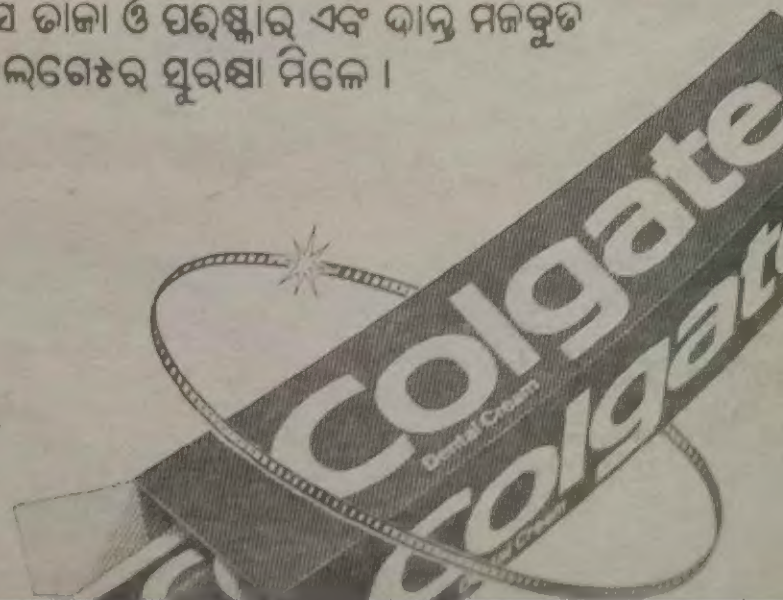
କେବଳ କଲଗେଟର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପଯୋଗ ପୂର୍ବକ
ନି ଅପେକ୍ଷା ଦାନ୍ତର ସ୍ୱରକ୍ଷା କରେ :

ଦାନ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱେ ରକ୍ତପାତପଦା ଖାଦ୍ୟକଣା
ଦ୍ରାବ ସ୍ୱାସରେ ଦୂର୍ଗନ୍ଧ ଓ ଦାନ୍ତ କଣା
ବହୁତକା ଗଠାଏ କେନ୍ଦ୍ର ।

କଲଗେଟର ଅପୂର୍ବ ପ୍ରତିରୋଧକୀ ଫେଣ
ଦାନ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଲୁହାଣ ଖାଦ୍ୟକଣା
ଓ ଗଠାଏ ନାହାନ୍ତ କେବେ ।

କଲଗେଟରେ ନିୟମିତଭାବେ ଦାନ୍ତ ସଫା କଲେ

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣୀ'

ସଂଳାପକ : ନାଗି ରେଡଡ଼ୀ

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ପରିବେଷିତ ବେତାଳ କଥା ଗୋଟିଏ
ଚାପୁର୍ଣ୍ଣପୁର୍ଣ୍ଣ କାହାଣୀ । ଏହାର ମୂଳ ଲେଖକ
'ଦେବପ୍ରିୟ' । ପ୍ରଥମେ ଏହା ଇଂରାଜୀ 'ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା'ରେ
ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଆଶାକରୁ ପାଠକ-ପାଠିକାମାନେ
ଏହା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉପଭୋଗ କରିବେ ।

ଅମରବାଣୀ

ତାବଦ୍ ଭୟସ୍ୟ ଭୈତବ୍ୟଂ, ସ୍ୱାବଦ୍ ଭୟମନାଗତମ୍ ।
ଆଗତଂ ଚ ଭୟଂ ବାସଂ ନରଃ କୁସୂଦି ସୁଧୋଚିତମ୍ ॥
[ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସଦ ନ ଆସିଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ ଭୟ କରିବା
ଉଚିତ — ଅର୍ଥାତ୍ ତାକୁ ଏଡାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ ।
କିନ୍ତୁ ଥରେ ବସଦ ଆସିଗଲେ ଆଉ ତାକୁ ଭୟ ନକରି ବରଂ
ସେଥିରୁ ମୁକୁଳିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ ।]

ବର୍ଷ : ୨୦

ଡିସେମ୍ବର ୧୯୮୭

ଅଙ୍କ : ୭

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨ ୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ସର୍ଫ ଜିଣିବାରେ ହିଁ ଅଟୁ ଅଧିକା ବ୍ୟକ୍ତି

“ସତ କହୁଛି, ସର୍ଫ କିଣିବା ଭଳି ବେଶୀ ବୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କ କାମ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଏହାର ପାଣ୍ଡାର ପ୍ୟାକେଟ ଫର୍ମ୍‌ର ଅପର ପକ୍ଷର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଅସ୍ଥୁଳ କରିଦିଏ ।”

ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ? ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ତ ସର୍ଫ'ର ଦାମ ଟ

“ଆଜ୍ଞା ବାବୁ, ପ୍ରଥମେ ଏହାର ଲୁଚିତ ତ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଏକମାତ୍ର ସର୍ଫ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଧଳା କରି ଧୂସ ଆଉ ଲୁଗାପଟା ରଖେ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ସୁରକ୍ଷିତ । ସେଇପିପାଇଁ ତ ସବୁବେଳେ ଲୁଗାପଟା ନୂଆ ଭଳି ଦିଶେ । ଫଳରେ ନାନା ଭାବେ ଅପଷଙ୍ଗତ ବେଶୀ ବେଶୀ ପଇସା ବଞ୍ଚେ । ଏବେ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଅସ୍ଥୁଳ କରିବାର ମାନେ କୁହିଲେ ତ ?”

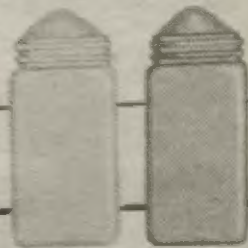
ଠିକ୍ ଅଛି ଲଳିତା ଦେବୀ, କିନ୍ତୁ କ'ଣ ଖାଇ ଏତିକି

“ନା, ନା, ଆହୁରି ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ୧/୨ କିଲୋ ସର୍ଫ ପାଉଁର ୧ କିଲୋ ସାଧାରଣ ପାଉଁରର ସହିତ ସମାନ ।

ମାନେ, କିଲୋ ସାଧାରଣ ପାଉଁରର ସେତେ ଲୁଗାପଟା ଧୂସ, ଅଧ କିଲୋ ସର୍ଫରେ ସେତିକି ଧୋଇ ଧୂସ । ତାହେଲେ

ସର୍ଫରେ ଆହୁରି ଲଭ ପାଉଛନ୍ତି, ନୁହେଁତି ?”

୧ କିଲୋ
ସାଧାରଣ ପାଉଁର

ଏହାର ଅର୍ଥ ସର୍ଫ ନିଜସ୍ବ ଉପ
ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ପଇସା ଅସ୍ଥୁଳ

“.....ତେଣୁ ଏକାଧିକ ଭାବେ ଅପ

ଲଭ ହୁଏ । ଶୁଦ୍ଧା କାନ୍ଦେ ବାରମ୍ବାର

ଭବିଷି ଶୁଣିଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ । ସେଇଭା

ଗ୍ୟା ପାଉଁରର ଆଉ ସର୍ଫ କିତେ

ନାହିଁ । ସେଇପିପାଇଁ ସର୍ଫ କିଣିବା

ହୁଁ ଅଛି ଅଧିକ ବିଜ୍ଞତା ।”

ଜନ୍ମମାମୁଁ ସମ୍ଭାବ-ବିଚିତ୍ରା

ମଣିଷ-ବହୁଳ ବିଷୟ

ଏ ଶତାବ୍ଦୀ ଶେଷ ହେବା ବେଳକୁ ବୋମ୍ବେ, କଲକତ୍ତା ଏବଂ
ଦିଲ୍ଲୀ ପୃଥିବୀର ସର୍ବାଧିକ ଦଶଟି ଜନବହୁଳ ମହାନଗର ତାଲିକାର
ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଜନ-
ବହୁଳ ନଗର ହେଲା ମେକ୍ସିକୋ-ସିଟି । ଏହାର ଜନସଂଖ୍ୟା
ଏକ କୋଟି ଅଗ୍ନି ଲକ୍ଷ । ଏକଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଆରମ୍ଭ
ବେଳକୁ ଏହାର ଜନସଂଖ୍ୟା ଦୁଇକୋଟି ତେଷିଠି ଲକ୍ଷ
ହୋଇଥିବା ସମ୍ଭବ । ସେତେବେଳକୁ ସାଓ ପାଓଲୋ ନଗରର
ଜନସଂଖ୍ୟା ହୋଇଥିବ ଦୁଇକୋଟି ଗୁଳି ଲକ୍ଷ ଓ ଟୋକ୍ୟୋ-
ସ୍ମୋକୋହାମାର ଜନସଂଖ୍ୟା ଏକ କୋଟି ସତ୍ତର ଲକ୍ଷ ୩୫ ହୁଏ ।

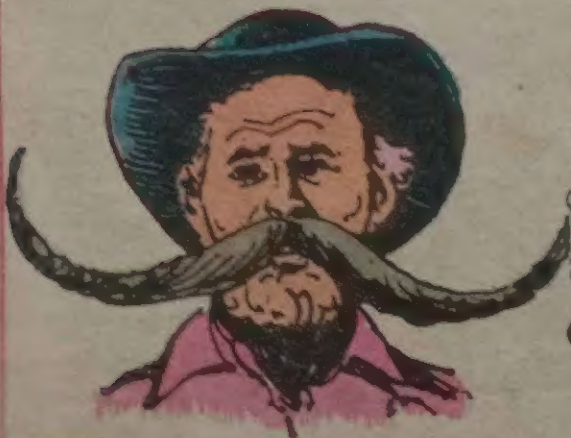
ପ୍ରଚେଷ୍ଟାର ଚିତ୍ର

ଜାପାନର ହୋଶିଓ ଫୁରୁଇଚି (ବୟସ ୪୨) ଗୋଟିଏ
ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଛେଟା ହୋଇ ପାଇଥିଲେ । ତଥାପି ସେ ଜାପାନର
ଫୁକି ପବ୍ଲିକ ଆରୋଡ୍ରମ କରିଥିଲେ ଓ ନିକଟରେ ସେ ହିମାଲୟର
ଏକ ପବ୍ଲିକ ଆରୋଡ୍ରମ କରି ମାରିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଚଣ୍ଡ ନିଶା !

କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆର ଜିମ୍ ମିଚେଲ୍, ପୃଥିବୀର ଦୀର୍ଘତମ ନିଶାର
ଅଧିକାରୀ । ପାଞ୍ଚବର୍ଷର ଚେଷ୍ଟା ଫଳରେ ସେ ସତର
ସେଣ୍ଟି ମିଟର ଲମ୍ବ ନିଶା ଉତ୍ପତ୍ତି କରି ପାରିଛନ୍ତି ।

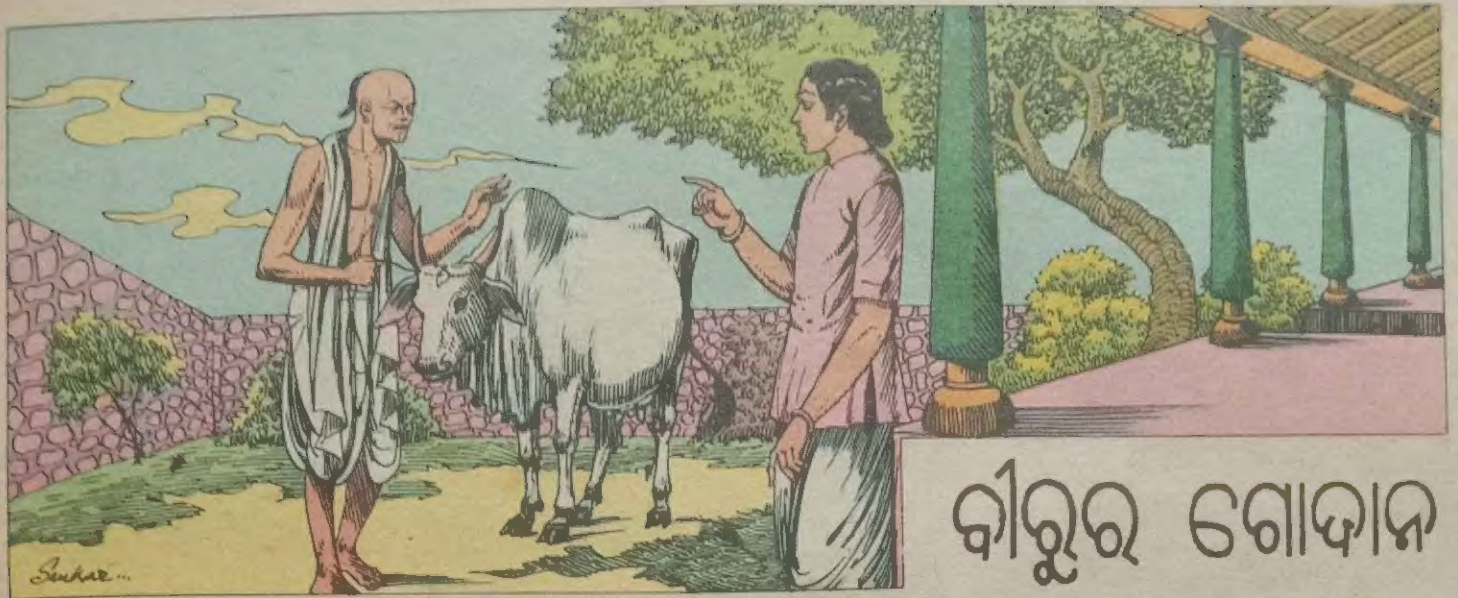
ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଥମ ସୁଗରେ ଏକ କଣେଇ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା । ତାହା ହେଲା ଦେବତା ଓ ଅସୁରଙ୍କ
ସହଯୋଗରେ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ । ମନ୍ଥନ ବୃଦ୍ଧିଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭରୁ କହୁ
ମୂଲ୍ୟବାନ ଚିତ୍ତ ବାହାରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରିଥିଲେ ଅନନ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀ ଅସ୍ପଷ୍ଟ—ଉବଶୀ ।

ଉବଶୀ ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରାଜସଭାରେ ନୃତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ ପରିବେଷଣ କରୁଥାନ୍ତି । ଦିନେ
ଭୃଷ୍ମର ଜଣେ ମହାର ନରପତି ସୁରୁରବ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ରାଜସଭାକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ନୃତ୍ୟରତା
ଉବଶୀଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । ଉବଶୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲେ । ଫଳରେ
ତାଙ୍କ ନୃତ୍ୟରେ ବାରମ୍ବାର ଭୁଲ୍ ହେଲା । ଇନ୍ଦ୍ର, ଅବସ୍ଥା ବୁଝି ଉବଶୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତମେ
ରାଜା ସୁରୁରବଙ୍କୁ ବିଭା ହୁଅ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଯାଇ ରୁହ ।” ଉବଶୀଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗ ତ୍ୟାଗର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଭିଶାପ ଭଳି ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସୁରୁରବଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଏ ସତ୍ତ୍ୱେ ବିନା ଆପତ୍ତିରେ
ପାଳିନେଲେ । ନିଜ ସହୃଦ ସେ ଆଣିଥିଲେ ଯୋଡ଼ିଏ ସୁକୁମାର ମେଷ ଶାବକ ।

ବୃଦ୍ଧବର୍ଷ ବଢ଼ିଗଲା । ସ୍ୱର୍ଗବାସୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିପାରୁ ନଥିଲେ । ଥରେ ରାତିରେ
ଝଡ଼କର୍ଷା ବେଳେ ଦେବତାମାନେ ଆସି ସେ ମେଷ ଶାବକଙ୍କୁ ଚୋରାଇ ନେଲେ । ଉବଶୀ
ରାଜାଙ୍କ ସହ ଉତ୍ତାପ ବାହାରକୁ ବାହାରିଗଲେ ସେ ଦୁଇଟିଙ୍କ ସନ୍ତାନରେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ଦେବତାମାନେ ଉବଶୀଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ନେଇଗଲେ । ରାଜା ସୁରୁରବ ପାଗଳ-ପ୍ରାୟ ହୋଇଗଲେ ।
ତେବେ ଅବଶେଷରେ ସ୍ୱର୍ଗରେହିଁ ସେ ପୁନର୍ବାର ଉବଶୀଙ୍କ ସହ ମିଳିତ ହେଲେ ।

ବୀରୁର ଗୋଦାନ

ନରସିଂହପୁରର ଜୟୀଦାସ ଜଣେ ଜଣାଶୁଣା ଲୋକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବେଶ୍ କିଛି କ୍ଷେତ-ବାଡ଼ ଥିଲା ଓ ସେ ଦାନ ଧର୍ମ ବି କରୁଥିଲେ । ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ଖାତର କରୁଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଜୟୀଦାସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ ବୀରୁ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାର ହେଲା, ଦେଖାଗଲା ତା' ସୁଭବ ପୁର ବିପତ୍ତି । ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃପଣ ।

“ଆରେ ବୀରୁ, ମୁଁ ତ କାହାର କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କରୁନାହିଁ, ମୁଁ ପଇସା ସଞ୍ଚିଲେ ମୋ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଆୟ କରି ସଞ୍ଚୁଛି, ନହେଲେ ମୋ ବୁଦ୍ଧି ଖଟାଇ ସଞ୍ଚୁଛି, ଅନ୍ୟ କାହାର ସେଥିରେ କ'ଣ ଯାଏ ଆସେ ? ବାପା ଦାନଧର୍ମ କରୁଥିଲେ କାରଣ ସେଥିରୁ ସେ ଆନନ୍ଦ ପାଉଥିଲେ । ମୁଁ ସେଥିରୁ ଆନନ୍ଦ ପାଏନାହିଁ । ବାପୁ, କଥା ସରିଲା ।” ବୀରୁ ଏଇଆ କହି

ତା' ବୋଉ ଓ ତା' ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଯେ କୌଣସି ଦାନଧର୍ମର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଉଡ଼ାଇଦିଏ ।

ତା' ମନୋରାଜ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ନିଜ ଲୋକେ ଦୁଃଖିତ ହୁଅନ୍ତି । ପାଖ ପଡ଼ୋଶୀ ଲଗୁଇ ଲଗୁଇ ହସନ୍ତି । ତେବେ କୌଣସି ଟିକା-ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରତି ବୀରୁର ଭ୍ରଷ୍ଟେଇ ନଥାଏ । ସେ ତା' ନିଜ ସନ୍ତୋଷରେ ରହିଥାଏ । ଦିନ ବେଶ୍ କଟୁଥାଏ । ସବୁଦିନ ଯେ ସମାନ ଯାଏ ନାହିଁ, ସେ ବିଷୟରେ ସେ କେବେ ଚିନ୍ତା କରୁ ନଥାଏ ।

ଥରେ ସେ ବେମାର ପଡ଼ିଲା । ଯେତେ ପ୍ରକାରେ ଇଲାଜ କଲେ ମଧ୍ୟ ରୋଗ ଉପଶମର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ତା' ବୋଉ କହିଲେ, “ବୀରୁ, ଥରେ ତୋ ବାପା ଏହିପରି ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ବାହୁଣକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଦାନ କଲେ । ଦେଖାଗଲା,

କିତର ଘୋଡ଼ା ହେଲେ, ଯମ ବି ଗ୍ରହେ ଭଲେ ?

ତା'ପରେ ସେ ଭଲ ହୋଇଗଲେ । ତୁ ବି ସେଇଆ କର ।”

“ବୋଉ, ବେମାର ସହୃଦ ଗୋଦାନର ସମ୍ପର୍କ କ'ଣ? ସେସବୁ ଅନ୍ଧ ବଶ୍ୱାସ ।” ବାବୁ ବୋଉଙ୍କ କଥା ଉଡ଼ାଇଦେବା ଢଙ୍ଗରେ କହିଲେ ।

ବୋଉ ନାରବ ରହିଲେ । ବାବୁ ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ଔଷଧ ଖାଉଥାଏ । ବିଶେଷ କରି କେହି ଯଦି ମାଗଣାରେ କିଛି ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥାଏ କିମ୍ବା ମାଗଣାରେ ବା ଅଳ୍ପ ପଇସାରେ ମିଳିବା ଭଳି ଚିକିତ୍ସା କଥା କହୁଥାଏ, ତେବେ ବାବୁ ତେଣୁ ଉତ୍ସାହରେ ସେଭଳି ଔଷଧ ସେବନ କରୁଥାଏ । ଫଳ କିଛି ଦୂର

ନାହିଁ । ଦିନେ ବୋଉ ଦୂଷି ଥରେ ତା' ଆଗରେ ଗୋଦାନ ପ୍ରସ୍ରାବ ଉଠାଇଲେ ।

“ସୁଅ, ସିଏ ଗୋଦାନ ପାଏ, ସିଏ ମନେ ମନେ ଦାତାର ଶୁଭକାମନା କରେ । ଶୁଭକାମନାର ମୂଲ୍ୟ ବହୁତ ।” ବୋଉ କହିଲେ ।

ବାବୁ ମଜୁ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏଣେ ବେମାର ଭଲ ହେଉ ନଥାଏ, ତେଣେ ବୋଉ ବାରମ୍ବାର ଏକା ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଫଳରେ ସେ ଗୋଦାନ ପାଇଁ ରାଜି ହେଲା ।

ଜଣେ ଗଣ୍ଡବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆସି ନୂଆ କରି ସେ ଗାଁରେ ରହିଥାନ୍ତି । ଲୋକେ କହୁଥାନ୍ତି, ସେ ଜଣେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧୁ ପ୍ରକୃତେ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ବୋଉଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ତାଙ୍କୁ ଡାକି ବାବୁ ଗଣ୍ଡିଣୀ ଗାଈଟିଏ ଦେଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶୁଣି ହୋଇ ଗାଈ ଧରି ଯିବା ବେଳକୁ କିନ୍ତୁ ବାବୁ କହିଲା, “ଗୋଟାଏ କଥା । ଗାଈଟି ଦେଲି, କିନ୍ତୁ ବାହୁଗୁଡ଼ି ମୋତେ ଦେଇଦେବ ।”

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଇଚ୍ଛୁକତା କରି କହିଲେ, “ବାବୁ? ମାଠି ବାହୁଗୁଡ଼ି ଅଲଗା କରିବା ତ ପାପ !”

“କିଏ ସେ କଥା କହିଲା? କେଉଁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ତାହା ଲେଖା ଅଛି?” ବାବୁ ଜେବ କଲା । ବିଚର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ସହଜରେ ଦେଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, “ବାବୁ! ମା'କୁ ଛାଡ଼ି ବାହୁଗୁଡ଼ି ରହିବ କିପରି! ସେ ଆହାର ପାଇବ କିପରି? ଦୁଧବିନା ସେ ବଞ୍ଚିବ କିପରି?”

“ତମେ ଯାହା କହୁଛ, ତାହା ମଣିଷ ଜାତି ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ପଶୁ କ’ଣ ବୁଝେ ? ବେଶ୍ । ବାହୁଣ୍ଡ ଯେତେବେଳେ ଦୁଧପିଆ ଛାଡ଼ି ଦେବ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ମୋତେ ଦେଇଦେବ ।” ବାବୁ କହିଲା ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାବୁ ହେଲେ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ବାବୁର ବେମାର ଛାତ୍ରଗଣ । ସେ ସୁସ୍ୱସ୍ୱର ସୁସ୍ଥ ହୋଇଗଲା ।

କେଇଦିନ ପରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ବାହୁଣ୍ଡ ଜନ୍ମ ହେବା ସମ୍ବାଦ ଆସି ବାବୁ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଯାଇ ଦେଖି ଆସିଲା । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାସ୍ତବିକ ଗାଈକୁ ଅତି ଭଲରେ ରଖିଥିଲେ ।

ବାବୁର ମନ ଛଟପଟ କରୁଥାଏ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେ ଦିନେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ପଚାରିଲା, “ଗାଈ ଦୁଧ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଦେଉଛି ତ ?”

ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକ । ଗାଈ ଦୁଇସେର ଦୁଧ ଦେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାବୁକୁ ଖୁସି କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ କହି ପକାଇଲେ, “ବାବୁ, ସିଏ ତ ଗାଈ ନୁହେଁ, ଦେବା । ଗୁରୁସେର ସରିକି ଦୁଧ ଦେଉଛି !”

ବାବୁ ଖୁସି ହେବ କ’ଣ, ତା’ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ତା’ ନିଜର କୌଣସି ଗାଈ ଏତେ ଦୁଧ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଗୋଟିକୁ ସେ ଦେଇଦେଲା, ସେହି ଗୋଟିକ ଏତେ ବେଶି ଦୁଧ ଦେଉଛି !

ସେ କହିଲା, “ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଦୁଧ ଦେଉଛି ? ତା’ହେଲେ ତ ସେ ଦୁଧ ବିଶେଷ ସ୍ୱାଦୁ ହେଉ ନଥିବ !”

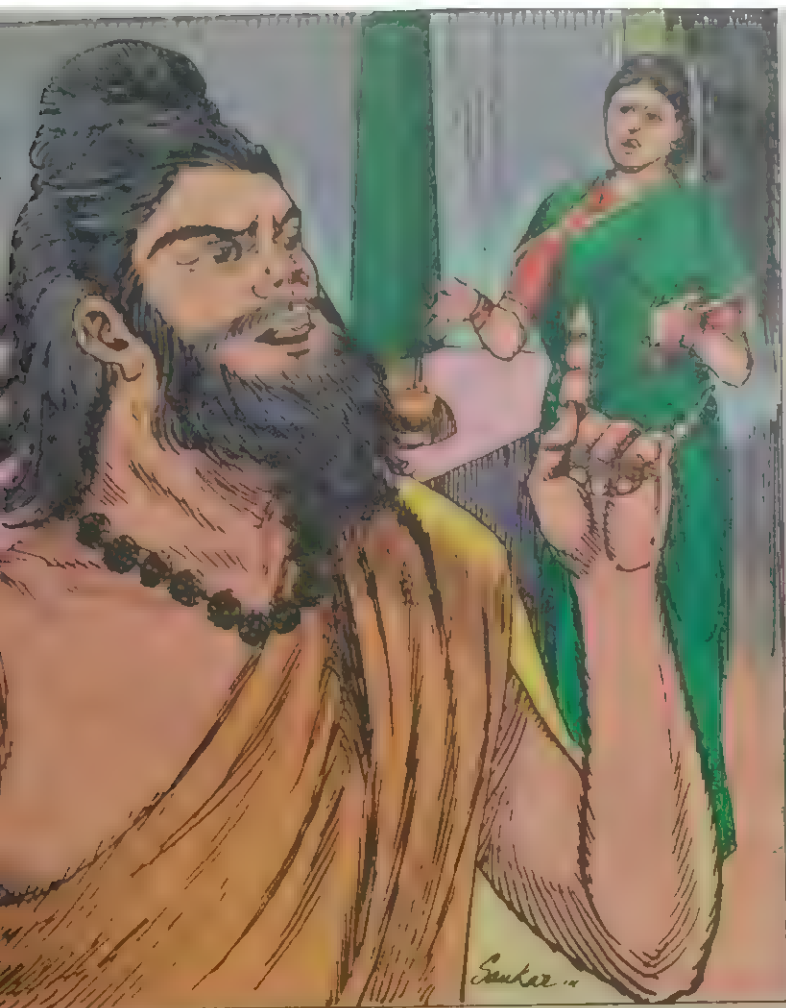
“ବାବୁ ! ତା’ ସୁଆଦ ଅମୃତ ଭଳି ।” ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁଣି ବାବୁକୁ ସନ୍ତୋଷ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲେ ।

ବାବୁର ମନ ଆହୁରି ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ସେ କହିଲା, “ସତେ ? ଟିକିଏ ଚଖାଇଲା ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗିଲସେ ଆଉଟା ଦୁଧ ନେଇ ଆସିଲେ । ବାବୁ ପିଇ ଦେଖିଲା, ବାସ୍ତବିକ ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁସ୍ୱାଦୁ ।

ତା’ ମନରେ ଆଉ ସୁଖ ରହିଲା ନାହିଁ । ଉପର ଓଳି ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଡକାଇ କହିଲା,

“କଥା କ’ଣ କି, ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ରୋଗ ଧରିଛି । ତୁମେ ଦେଇଥିବା ଦୁଧ ପିଇ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ତମେ ତ ଗୁରୁସେର ଦୁଧ ପାଉଛ । ମୋତେ ଦୈନିକ ଦୁଇସେର କରି ଦିଅ ।”

ବାହୁଣ ମଣ୍ଡରେ ଚଢ଼କ ପଡ଼ିଲା । ସେ ମୋଟର ଦୁଇସେର ପାଉଥିଲେ । ସେଥିରୁ ପୁଣି ସେ ସେରେ ଲେଖାଏଁ ଦୁଧ ଗାଁ ମନ୍ଦିରର ବୃତ୍ତା ପୂଜାରୀକୁ ଦେବେ ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଖାଲି ଗାଈ ବାହୁଣ ପାଳିବା ହେବ ସାର ।

କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜେ ଅତରଞ୍ଜନ କରି କଥା କହିଥିବାରୁ ଏସରି ହେଲା, ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ନିଜ

କୃତକର୍ମର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରୁନାହିଁ ବା ସେଥିରେ ଶକ୍ତି ହେଲେ ଓ ଦୁଇସେର ଲେଖାଏଁ ଦୁଧ ପଠାଇଲେ ।

ବାହୁଣକୁ ଦେଖିଲେ ବାବୁ ରୋଗ ହୋଇଥିବାର ଜ୍ଞାନ କରେ । ପନ୍ଦର ଦିନ ଗଲା । ତା’ ବୋଉ ଜର୍ଥ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ଫେରି ଆସି ପୁଅକୁ ଦେଖି ତମକି ଯିତଲେ । ସେ ରୋଗୀପରି ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସତକୁ ସତ ବାବୁର ପୁରୁଣା ରୋଗ ପୁଣି ତାକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାଏ ।

ବୋଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ଘୋର ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଲେ । ସେ ପୁଅର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଜାଣିଥିଲେ । ତା’ର ରୋଗ କ୍ରମେ ବଢ଼ିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଚିକିତ୍ସାରେ କିଛି ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥାଏ ।

ଦିନେ ସେ ଗାଁକୁ ଜଣେ ସାଧୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ଜଣେ ସଜା ଯୋଗୀ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଥାଏ । ବୋଉ ତାଙ୍କୁ ଘରକୁ ଆଣିଲେ । ସେ ଘରେ ପଶୁଁ ପଶୁଁ କହିଲେ, “ତୁ ମୋତେ ଏ ପାପର ବାତାବରଣକୁ କାହିଁକି ଆଣିଲୁ ?”

ବୋଉ ଏଥିରେ ଦବି ନଯାଇ ସାଧୁଙ୍କୁ ସବୁ କହିଲେ ଓ ପୁଅକୁ ଦେଖାଇଲେ । ସାଧୁ କହିଲେ, “ଏ ଟୋକା ପାପୀ । ଗୋଦାନ ପୁଣ୍ୟରେ ନିଜେ ସୁସ୍ଥ ହେଲା । ତଥାପି ସେଥିରୁ କିଛି ଶିଖିଲା ନାହିଁ ।”

ବାରୁ କହିଲା, “ସାଧୁଜୀ! ମୁଁ ପାପୀ
ହେଲି କିପରି? ମୁଁ ତ ଗାଈ ଦେଇ
ଦେଇଛି!”

“ହଁ । କିନ୍ତୁ ଦୁଧତକ ଚୋରକରି ଆଣୁଛୁ ।
ଚୋର ପାପ ନୁହେଁ? ସବୁଦିନେ ବିଭିନ୍ନ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସ ଛଡ଼ି ତୋତେ ଦୁଧ
ଯୋଗାଉଛି । ସେଥିରୁ ବଞ୍ଚିତ ବୁଢ଼ା ପୁଜାରୀର
ଦୀର୍ଘଶ୍ଵାସ ତୋ ଉପରେ ପଡ଼ୁଛି । ତୁ ରୋଗର
ଛଳନା କଲୁ । ଯିଏ ରୋଗର ଛଳନା କରେ,
ତା’ ପାଖକୁ ରୋଗ ଆନନ୍ଦରେ ଡିଆଁ ମାରି
ଆସିଯାଏ । ଅତଏବ ତୋତେ ସତ ସତ
ରୋଗ ହେଲା ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

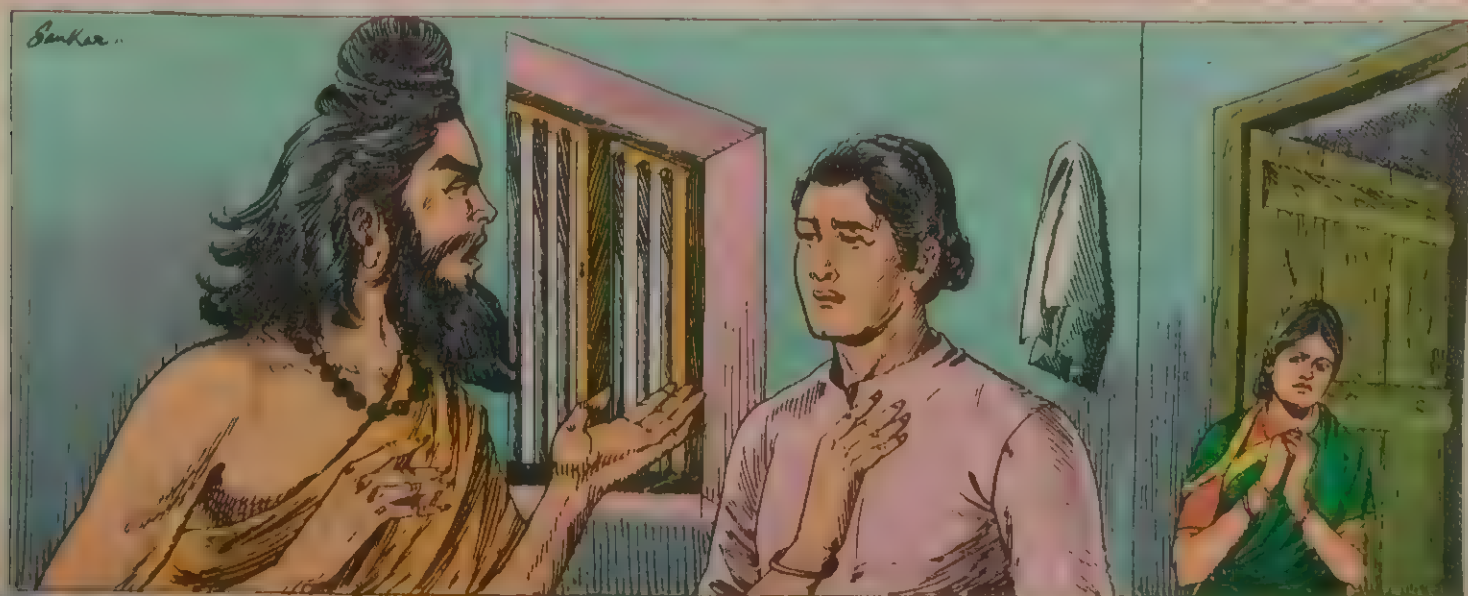
“ସାଧୁଜୀ! ବର୍ତ୍ତମାନ ନିରାମୟର ଉପାୟ
କ’ଣ?” ବାରୁ ପଚାରିଲା ।

“ପୁରବେ ଯେତକ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ
ଗୋଦାନ କରିଥିଲୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାଠାରୁ
ଅଧିକ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପୁଣି ଗୋଦାନ
କର ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ସେପରି ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା କାହୁଁ
ପାଇବ?” ବାରୁ ପଚାରିଲା ।

“ସେହି ଏକା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏହା ମଧ୍ୟରେ
ଅଧିକ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ହୋଇଯାଇଲେଣି ।
ସବୁଦିନେ ସେ ନିଶ୍ଚାମ ଘରରେ ଗାଈ ବାହୁଡ଼ା
ପାଳୁଛନ୍ତି ଓ ତୋତେ ଦୁଧ ଯେତାକ
ଦେଉଛନ୍ତି । ଅତଏବ ଗୋସେବା ପୁଣ୍ୟ
ସାଜକୁ ଦାନର ପୁଣ୍ୟ ସେ ଲଭ କରୁଛନ୍ତି ।
ତାକୁହିଁ ପୁଣି ଗୋଦାନ କର । ନହେଲେ
ମର ।”

ଏହା କହି ସାଧୁ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ
ରୋକ୍‌ଠୋକ୍ କଥା ବାରୁର ମନକୁ ଦୋହଲାଇ
ଦେଲା । ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଡକାଇ କ୍ଷମା ମାଗିଲା
ଓ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଗାଈ ଦାନ ଦେଲା । ସତକୁ
ସତ ଏହାପରେ ସେ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ପାଇଲା
ଓ ସୁସ୍ଥ ହେଲା । କ୍ରମେ ତା’ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ
ବଦଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ କୃପଣ ଘର ଛଡ଼ି
ଉଦାର ହେବାକୁ ଶିଖିଲା ।

ଗାଁ କନିଆ !

ଜୟସାଗରର ରାଜା ରତ୍ନଦେବଙ୍କର ଘୋଡ଼ା ପାଲିବା ଦିଗରେ ଭାରି ସଉକ୍ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ଘୋଡ଼ାଶାଳରେ ବହୁତ ବଛ ବଛ ଘୋଡ଼ାମାନ ରହୁଥାନ୍ତି । ଘୋଡ଼ାର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝୁଥିବା ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଘୋଡ଼ାଶାଳ ଗୋଟାଏ ଦେଖିବା ଭଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଥିଲା ।

ଆଶପାଶର ରାଜାମାନେ ତାଙ୍କର ଅତିଥି ହୋଇ ଆସିଲେ ସେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତି ଶବ୍ଦର ସହିତ ନିଜ ଘୋଡ଼ାଶାଳ ଦେଖାଉଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ରାଜାଙ୍କ ଗତିକୁ ପ୍ରଶଂସା କରି ପଦେ ପଦେ କହୁଥିଲେ । ରାଜା ରତ୍ନଦେବ ସେଥିରେ ବହୁତ ଖୁସି ହେଉଥିଲେ ।

ଭଲ ଘୋଡ଼ା ପୋଷିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଉତ୍ତମ ଘୋଡ଼ସବାର୍ ଓ ଘୋଡ଼ା ସହିସ-ମାନଙ୍କର ବି ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରୁଥିଲେ ।

ସେ ଆଶପାଶର ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଗୁପ୍ତରେ ପଠାଇ ଭଲ ଘୋଡ଼ସବାର ମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଖବର ନେଉଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋପନରେ ଅଧିକ ଦରମାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇ ନିଜ ରାଜଧାନୀକୁ ଭଗାଇ ନେଇ ଆସୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ବହୁତ ଭଲ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ । ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଘୋଡ଼ସବାର୍ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ଆସ୍ଥା ନଥିଲା ।

ଦିନେ ଜଣେ ଗୁପ୍ତଚର ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲା, “ମହାରାଜା ! ମୁଁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଆଗରୁ ବୈଶାଳୀ ଅଭିମୁଖେ ଯାଉଥିବା ଜଣେ ଘୋଡ଼ସବାରକୁ ଭେଟିଲି । ସେ ଦୁଇଦିନ ଦୁଇଗଡ଼ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ପାରେ । ସେ ବୈଶାଳୀର ରାଜଧାନୀ ଯିବା ବାଟରେ ବିଷ୍ଣୁପୁରରେ ସପ୍ରାହ୍ନେ ରହିବ । ତା’ର ଜଣେ ବନ୍ଧୁର ହିଅ ବାହାଘର ।”

ରଜା ଶୀଘ୍ର ହୋଇଗଲେ ଓ କହିଲେ, “ବାଃ,
ଏହାକୁ କହିବୁ ଘୋଡ଼ସବାର ! ଦୁଇଦିନ
ଦୁଇରାତି ଅବଶୀଳ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇବା କମ୍
କଥା ନୁହେଁ ।” ସେ ତା’ପରେ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀକୁ
ତାଳି ଶୀଘ୍ର ବେଶାଳୀ ରାଜ୍ୟର ଦାସ, ମୁରକୁ
ଜଣେ ଲୋକ ପଠାଇ ସେ ଘୋଡ଼ସବାରକୁ
ନେଇ ଆସିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

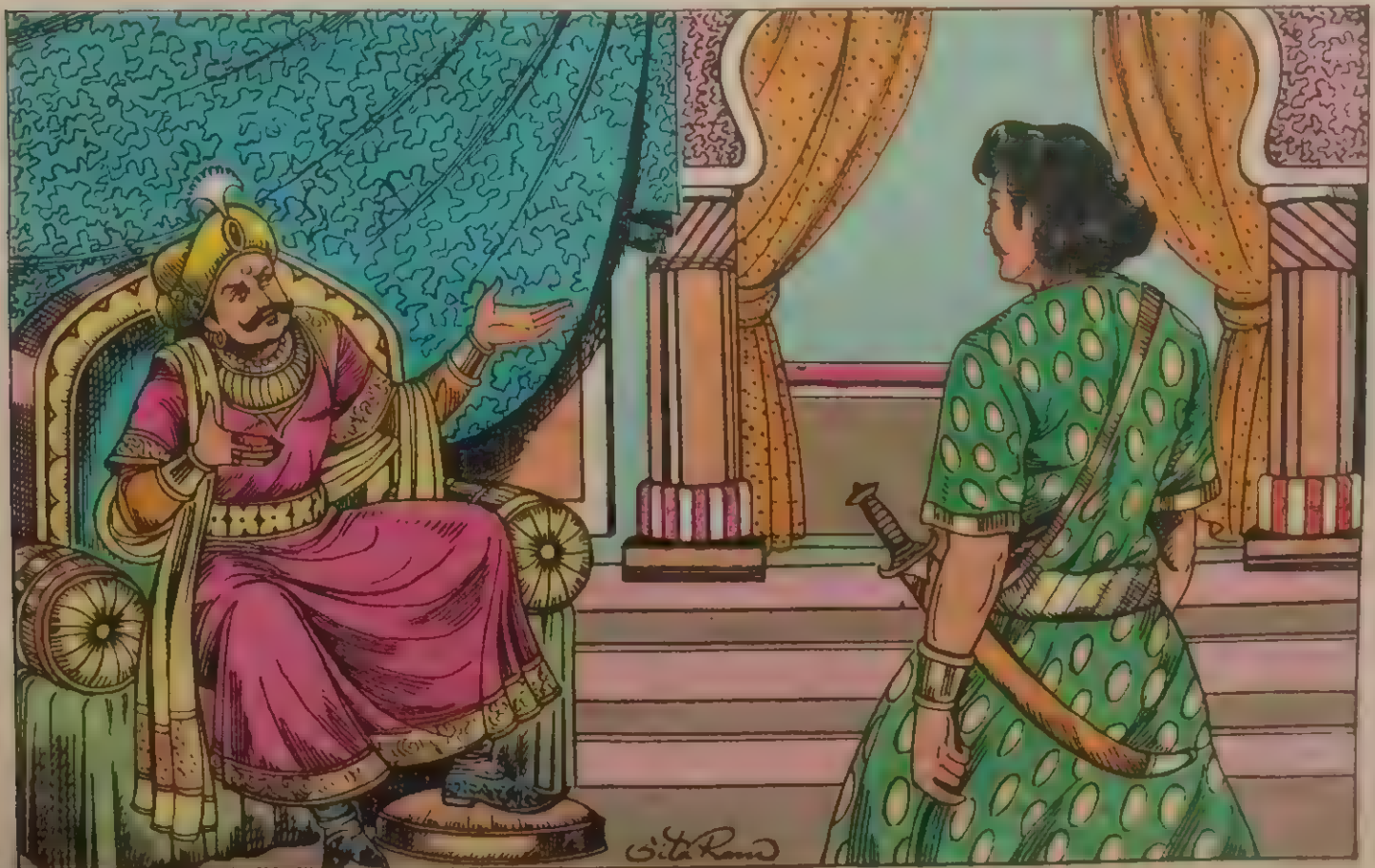
ମନ୍ତ୍ରୀ କ’ଣ କହିବେ ବୋଲି ଜଣା
ପଡ଼ୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ କିଛି ଶୁଣିବା ପାଇଁ ରଜାଙ୍କ
ପେରୀ ନଥିଲା । ସେ ହାତ ହଲାଇ ମନ୍ତ୍ରୀକୁ
କହିଲେ, “ସମୟ ନଷ୍ଟ କର ନାହିଁ । ଯାହା
କହିଲି କର । ସେ ଘୋଡ଼ସବାର ପାଖକୁ
ପ୍ରସ୍ତାବ ପଠାଅ, ସେ ଆମଠି ରହିଲେ ମାସକୁ
ଏକଶତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଦରମା ପାଇବ ।”

“ମହାରଜା ! ମୁଁ କହୁଥିଲି ଯେ
ଦୁଇଦିନ ଦୁଇରାତି ଘୋଡ଼ା
ବାହାଦୁରୀର କାମ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଆମ
ରାଜ୍ୟରେ...”

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥା ଯୁଗ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ରଜା
ନିଜକୁ ନିଜେ କହିଲା ଭଳି କହିଲେ,
“ଦୁଇଦିନ ଦୁଇରାତି ! ବାପ୍ରେ ! ସେ
ଓସ୍ତାଦ୍ ଘୋଡ଼ସବାରକୁ ମୁଁ କହୁଛି ଅଣାବ !
ମନ୍ତ୍ରୀ ଶୀଘ୍ର ଯାଅ ।”

ମନ୍ତ୍ରୀ କିଛି ନ କହି ସେ ଦିଗରେ
ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ନିମନ୍ତେ
ଗୁଲିଗଲେ ।

ଏହାର ସପ୍ତମ ଦିନରେ ବିଷ୍ଣୁପୁରରେ ଥିବା
ସେ ଘୋଡ଼ସବାର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ

ରଜା ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରସାଦ ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରି
ଲେଉଟିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲେ
କି ବୈଶାଳୀର ରଜା ମଧ୍ୟ ସେ ଲୋକକୁ
ଗୁଳାମି ଯୋଦ୍ଧାପାଇଁ ଚାହୁଁଥିଲେ କିନ୍ତୁ ବୈଶାଳୀ
ରଜାଙ୍କ ଖୁଦ ତାକୁ ଚୋଟିବା ଆଗରୁ ତାଙ୍କ
ଖୁଦ ଭେଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପକ୍ଷୀ କର ସାରିଥିଲା,
ସେତେବେଳେ ସେ ଆହୁରି ଶୁଣି ହେଲେ ।

“ମନ୍ତ୍ରୀ, ଆମର ଯେଉଁ ଲୋକଟି ତୁରନ୍ତ
ଯାଇ ଏ କାର୍ଯ୍ୟଟି ସମାପନ କରି ଆସିଲା,
ତାକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବା ।” ଦୁଇ ଦିନ
ପରେ ରଜା ରାଜ୍ୟରେ କହିଲେ ।

“ମହାରାଜା ! ତାକୁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ
କାହୁଁ ପାଇବି ?” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

“ତମେ କ’ଣ କହୁଛ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ ।”
ରଜା କହିଲେ ।

“ମହାରାଜା ! ସେ ଆଉ ଆସିଲା ନାହିଁ ।
ଯଥାଶୀଘ୍ର ବହୁପୁର ପହଞ୍ଚିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ସେ ଏକାଦିକ୍ରମେ ଦିନଦିନ ଦିନରୁ ଘୋଡ଼ା

ଛୁଟାଇଲା । କେଉଁଠି ଅଟକିଥିଲେ
ଶାଘ ପହଞ୍ଚିପାରି ନଥାନ୍ତା । ତା’ର
ଆଖି କୁହୁଲୁରେ ପ୍ରାତଃ ହୋଇ ବୈଶାଳୀର
ରଜା ତାକୁ ବହୁତ ଅଧିକ ଦରମା ଦେଇ
ନିଜ ପାଖରେ ରଖିନେଲେ ଏବଂ ସେ ଶବ୍ଦ
ପଠାଇଛି ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ କହିଲେ ।

“କ’ଣ ହେଲା ? ସେ ଏକାଥରକେ
ଦିନରୁ ଦିନଦିନ ଧରି ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇଥିଲା ?
ଏପରି ଗୁଣୀ ଘୋଡ଼ାସବାର ମୋ ରଜ୍ୟରେ
ଥିଲେ ? ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଏକଥା ତ ମୁଁ ଜାଣି
ନଥିଲି !” ରଜା କହିଲେ ।

“ମହାରାଜା ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାକୁ
ଚେଷ୍ଟା କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଶୁଣିବା ଭଳି
ଧ୍ୟେୟ ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି ।” ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ।

ରଜା ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇ କିଛି ମମୟ ରହିଲେ ।
ସେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକତ ଜାଣି ନଥିଲେ ଯେ
ତାଙ୍କ ନିଜ ରଜ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ରଜ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ
ଗୁଣବାନ୍ ଲୋକେ ଅଛନ୍ତି !

ବିଦି, ଦୁର୍ଗ

[୭]

[ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ରକ୍ଷସ-ରାଜ ଉଗ୍ରାକ୍ଷର ପ୍ରାସାଦରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱଚ୍ଛ ବଜାର ଓ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରର ପକ୍ଷୀ ଆଉଟ ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ପରଦନ ନିଜ ନବରତ୍ନ ଫେରୁଛନ୍ତି, ଉଗ୍ରାକ୍ଷର ଅନୁଚରମାନେ ଆସି ତାକୁ ସୁଖି ଭାବ ନେଇଗଲେ । ସେ ଯାଇ ଦେଖିଲା, ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ସହ ଆସିଥିବା ଅମରପାଳ ନାମକ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ରହୁଯାଇଛି । ତା'ଠୁଁ ସେମାନେ ଅନେକ ଖବର ସଂଗ୍ରହ କଲେ । ତା'ପରେ...]

ଅମରପାଳ ହଠାତ୍ ମୌନ ହୋଇ ଆକାଶ ବେମାରର ଔଷଧ ମୋତେ ଜଣା । ଦେବ ଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିବାର ଦେଖି ପାନେ, ଦେଖିବୁ ?”
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ବିସ୍ମୟ ଅନୁଭବ କଲେ । ଉଗ୍ରାକ୍ଷ ଉଗ୍ରାକ୍ଷର ସେ ହୋଧ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଅମରପାଳର ସେ ହାବଭାବ ଦେଖି ବିରକ୍ତ ଅମରପାଳ ବିଚଳିତ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ହେଲା । ସେ ଆଖି ଲଲ୍ କରି ନିଜ ଗଦା ଉପରୁ ହସି କହିଲା, “ମୋତେ ମାରି ପକାଇବ ଉପରକୁ ଉଠାଇ କହିଲା, “ଆରେ ଦୁଷ୍ଟ ! ତ ? କିନ୍ତୁ ତମ ନିଜ ଅବସ୍ଥା କଥା ଭାବି ତୋ ମୁଣ୍ଡ ବିଚିତ୍ତଗଲାଣି କି ? ଶୁଣ, ସେ ଦେଖିଛ ତ ? ନାଗବର୍ମା ବିଷୟରେ ତମେ

ଜାଣିଛ । ସେ କପିଳପୁର ଅଧିକାର କରି ବସିଛି । ତା' ସହୃଦ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ଅଗ୍ନିଦ୍ୱୀପର ଲେକେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ବଣରେ ଥିବା ସେ ଭୟଙ୍କର ପକ୍ଷୀମାନେ । ତମେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତାପ ନିଃଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ ନିଭେଇଛ !”

ଉଦ୍ରାସ ବୁଝି ପାରିଲା ଯେ ପକ୍ଷୀ ତା' ଦେହରେ ଯେଉଁ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି, ଅମରପାଳ ତାହାର ପ୍ରତି କଟାକ୍ଷ କରୁଛି । ସେ ଆହୁର ଗୁଣିଗଲା ଓ ବିକଟ ଭଙ୍ଗୀରେ ଅମରପାଳ ଆଡ଼େ ଗଦା ଉଠାଇ ଝପଟ ଗଲା । କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଝିକୁ ଭେଲି ପଡ଼ି ଉଦ୍ରାସକୁ ଆଦେଶ ଦେବା କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ଉଦ୍ରାସ ! କ୍ଷାନ୍ତ ହୁଅ ।”

“ଏ ତୁମ୍ଭ ମଣିଷ ପୁଣି ମୋତିଲି ସମୟ-
ରାଜକୁ ଉପହାସ କରୁଛି !” ଉଦ୍ରାସ ଦାନ୍ତ
କଟମଡ଼ କରି କହିଲା ।

“ମଣିଷଙ୍କ ପ୍ରତି ତମେ ଏପରି ହେୟ ଭବ
ରଖ ନାହିଁ ଉଦ୍ରାସ ! ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଏ
ଲୋକଠୁଁ ଆମକୁ ସାତାନ୍ୟାହିଁ ମିଳିବ । ଯଦି
ତାହା ନ ହୁଏ, ସେତେବେଳକୁ ବରଂ ତମେ
ଏହା ସହ ତମ ମନଇଚ୍ଛା ଆଚରଣ କରିବ ।”
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ କହିଲେ ।

ଅମରପାଳ ଚନ୍ଦ୍ରସେନକୁ ଅନାଇ କହିଲା,
“ମହାରାଜ, ଆପଣ ଗନ୍ଧସବୁ ମୋ ସହ
ମନଇଚ୍ଛା ଆଚରଣ କରିବାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବେ,
ଏହା କ'ଣ ଉଚିତ ହେବ ? ଆପଣମୋ ପ୍ରାଣ
ପାଇଁ ଦାୟୀ । ଆପଣ କଥା ଦେବାରୁ ମୁଁ
ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇଲି ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ,
“ଭୁଲିଯାଅ ନା ଯେ ତମେ ଆମର ଶତ୍ରୁ
ରୂପେ ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲ । ତମେ ଆମ
ସହ ସହଯୋଗ କଲେ ସିନା ଆମେ ତମର
ପ୍ରାଣ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବୁଁ ! ତମେ ଏଭଳି
ଶୂନ୍ୟକୁ ଗୁଣି ରହିଲେ କିପରି ହେବ ?”

“ମହାରାଜ ! ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ
ବାସ୍ତବିକ ଆପଣଙ୍କର ହିତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।
ରାଜଦ୍ରୋହୀ ନାବେର୍ମା ପ୍ରତି ମୋ ମନରେ
ତଳେ ମଧ୍ୟ ଛିଦ୍ରା ଭାବ ନାହିଁ । ତେବେ ମୁଁ
ତାକୁ ଭୟ କରେ । ତେଣୁ ତା' ଦଳରେ

ସାନିଲ୍ ହେଉଥିଲା । ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି
ନିଶ୍ଚୟରେ କହୁନା ।

“ବେଶ, ଭଲ କଥା । ତେବେ ତମେ
ଆମ ପ୍ରକୃତ ଜୀବନ ସଠିକ ଭାବରେ ଦେଖ ।
ପରଲୋକ ଉପରେ ନାଚକାନ୍ତି କେହି କେହି
ହୋ ! ଆଜ୍ଞା, ତା’ ସହ କ’ଣ ଅଗ୍ନିଦ୍ୱୀପର
ଲେକେ ଓ ସେ ଭୃଷଣ ପକ୍ଷୀମାନେ ଅଛନ୍ତି ?”
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପଚାରିଲେ ।

“ସମ୍ଭବତଃ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ଠିକ୍ ଠିକ୍
କହୁପାରୁ ନାହିଁ । ତେବେ କପିଳସୁରକୁ ଲାଗି
ଯେଉଁ ବଣ ଅଛି, ସେଠାରେ ଶେଫ ସରକି
ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମଧାରୀ ଲୋକ ଆସି ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ
ବାହନମାନେ ବି ସେମାନଙ୍କ ସହ ଅଛନ୍ତି ।
ନାଗବର୍ମର କିଛି ପ୍ରଜା ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ
ଦାସ ଭଳି ଖାନ୍ତି ।” ଅମରପାଳ କହିଲା ।

“ସେ ଭୟଙ୍କର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ସହାର
କରିବାର କ’ଣ କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ ?”
ରାଧା ଉତ୍ତର ପକ୍ଷୀଠାରୁ ପାଇଥିବା ଆଦ୍ୟାତ
ଉପରେ ଥରେ ହାତ ବୁଲାଇ ନେଇ ପଚାରିଲା ।

“କାହିଁକି ନାହିଁ ? ସେ ପକ୍ଷୀଙ୍କର ନଖ ଓ
ଶେଷ୍ଠି ଭୟଙ୍କର । ଏ ଦୁଇ ଅଙ୍ଗ କବଳରୁ
ନିଜକୁ ବଢାଇ ଯଦି କେହି ତା’ ଗଳରେ
କରିବାକୁ ଧାସ ଆଦ୍ୟାତ କରିବେ, ତେବେ
ସେ ସହଜରେ ମରିବ । କରଣ ତା’ ଗଳ
ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ପକ୍ଷୀର ଗଳ ଭଳି
ନୁହେଁ ।” ଅମରପାଳ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ହା ! ହା !” ଉତ୍ତର ଉକ୍ତ ଶ୍ରେରେ
ହସିଲା । ତା’ପରେ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ପୁଣି
ଥରେ ଯଦି ସେ ଦୁଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୋ ହାତୁଡ଼ରେ
କେବେ ପଡ଼େ, ତେବେ ତାକୁ ଭଲଭାବେ
ଦେଖି ନେବ ।”

ଉତ୍ତର ଆଦ୍ୟାତ କିଛି କହୁବାକୁ ଯାଉଥିଲା,
ସେତକବେଳେ ଦଳେ ରାଧା ତଥା ସାଧାରଣ
ପ୍ରଜା ସେଠାରେ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଆସି
ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ “ମହାନାୟକ !”
“ମହାରାଜ !” ବୋଲି ପାଟି କରୁଥାନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କ ଜ୍ଞୋର ଶୁଣି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ବୁଝିଲେ ଯେ ପୁଣି କୌଣସି ବିପଦ
ଦେଖାଦେଇଛି ।

“ମହାରାଜ ! ଆମ୍ଭେମାନେ ବରଗଛମାଳ ଭିତରେ ଆମ ଗୋ ମହିଷ ବୋଉଥିଲୁ । ହଠାତ୍ ସେ ଭାଷଣ ପକ୍ଷୀ ଉପରେ ସବାର୍ ହୋଇ ସେଠାରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମଧାରୀ କେତେକ ଲୋକ । ସେମାନେ ଆମକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ସେମାନେ କେତେଜଣ ମଣିଷ ଓ ପଶୁକୁ ଉଠାଇନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଆମେ ପ୍ରାଣ ବିଳମ୍ବରେ ଖସି ଆସିଲୁ ।” ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେଜଣ ଦମ୍ ନେଇ କହିଲେ ।

ଉଗ୍ରାସ ଆଗରେ ଶୁଣି କେତେଜଣ ବି ଏକା ପ୍ରକାର ବିବରଣୀ ପେଶ କଲେ । କଥା ହେଲା, ସେ ଶୁଣିଯମାନେ ବି ଲୋକାଳୟକୁ କିଛି ପଶୁ ଚୋରି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ

ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯିବା ଲାଜିଲେ ଚୋରି କରିଥାନ୍ତେ । ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ପଶୁ ଓ ମଣିଷକୁ ନେଇଗଲେ ଶବ୍ଦ ପକ୍ଷ ।

“ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ! ଆମେ କ’ଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ବରଗଛମାଳ ଆଡ଼େ ଯିବା ?” ଉଗ୍ରାସ ନିରୁତ୍ସାହ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

“ନିଶ୍ଚୟ ! ନିଶ୍ଚୟ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଉଛି । ଆମେ କ’ଣ ଜାଣି ଶୁଣି ଚୁପ୍ ରହିଯିବା ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଉତ୍ତେଜିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ସେଠାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ନକରି ଚତୁଷଶାତ୍ରୁ ବରଗଛମାଳ ଆଡ଼େ ଚାଲିଲେ । ଉଗ୍ରାସ କହିଲା, “ବେଗ୍, ବେଗ୍ । ଚାଲ । ଆଜି ସେ ଦୁଷ୍ଟକୁ ଧରି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ଶାଗୁଣୀକୁ ଘୋଡ଼ି ଦେବା ।”

ସେମାନେ କିଛି ବାଟ ଯିବା ପରେ ଅମରପାଳ ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି କହିଲା, “ମହାଜେ, ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ନିବେଦନ ଅଛି । ଶତ୍ରୁପୁତ୍ର ଏତେବେଳକୁ ସେଠାରୁ ନିଶ୍ଚୟ ଚାଲିଯିବେଣି । ଯଦି ବି ସେମାନେ ସେଠାରେ ଥିବେ, ସେମାନଙ୍କ ଆଗକୁ ଯାଇ ଆମେ କ’ଣ କରିବା ? ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଭାଷଣ ପକ୍ଷୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ରହିଛନ୍ତି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ଆଗକୁ ଯିବା ଅନୁଚିତ । ତେଣୁ ଆଜି କିଛି ନୁହେଁ ।”

ଉଦୟ ତା' ମୁହଁ ଏକମୁହଁ ହୋଇ କହିଲା,
 “ଚନ୍ଦ୍ରମେନ, ଅମରପାଳ ମାତା କହୁଛନ୍ତି ତାହା
 ମତ । ତେବେ ତୋର କିଛି କରିବା ଠିକ୍
 ହେବ ନାହିଁ । ଶୁଭର ଅବସ୍ଥା ତମର
 ମନେ ଅଛି ତ ?”

ଚନ୍ଦ୍ରମେନ ବି ଖାବଲେ, ବାସ୍ତବିକ ଦୁଃସାହସ
 କରି ଲାଭ ନାହିଁ । ସେଥିରେ କେତେକ ସାଧନ
 ଓ କେତେକ ମଣିଷ ବଳ ପଡ଼ିବାହିଁ ମାର
 ହେବ । ଅଗ୍ନିଦ୍ୱୀପର ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କା ମତ
 ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଲଢ଼େଇ କରି ବିଦ୍ୟୁତ୍
 କୌଶଳ ଆଶା ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଧୂଆଁଧୂମ
 କଲେ । ନିଜ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କା ଉପରେ ବିପତ୍ତି
 ପଡ଼ିବା ବେଳେ ସେ କିଛି କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି,
 ଏପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଗ୍ଳାନିବୋଧ ହେଲା ।
 ତା' ଛଡ଼ା, ଏଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ କେତେଦୂର
 ପଶ୍ଚିମ ଗୁଜୁର କରିପାରିବେ ? ନାଗବର୍ମା ତାଙ୍କ
 ପିତାଙ୍କ ଗୁଜୁ ଧବଳଗିରି ଆନୁମୋଦନ କଲଣି ।
 ଯଦି ସେ ଧବଳଗିରି ଅଧିକାର କରିନାଏ,
 ତେବେ କ'ଣ ତାଙ୍କ ଗୁଜୁକୁ ଲଢ଼ିଦେବ ?

ଏହିଭଳି ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନରେ ସେ ପାହୁଡ଼
 ହେଉଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଅମରପାଳ କହିଲା,
 “ମହାରାଜ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ସେବକ ।
 ଆପଣ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଦେଲେ ମୁଁ ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡକୁ
 ମଧ୍ୟ ଛେଲି ପଡ଼ିବି । ଆପଣ ମୋ ଉପରେ
 ବିଶ୍ୱାସ ରଖନ୍ତୁ ଓ ମୋ ପରାମର୍ଶ ଶୁଣନ୍ତୁ ।
 କପିଳାଧର ନିଜକବର୍ତ୍ତୀ ବଣରେ ରହିଥିବା ସେ

ଭୟଙ୍କର ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଆମେ ପ୍ରଥମେ
 କୌଣସି ନା କୌଣସି ଉପାୟରେ ବିନାଶ
 କରିବା ଉଚିତ । ତେଣିକି ଏ ବ୍ୟାଘ୍ର-
 ଶର୍ମିଷ୍ଠାକୁ ଦମନ କରିବା କାଠିକର
 ହେବ ନାହିଁ ।”

“ଅମରପାଳ, ତମେ କହୁଥିଲ କି
 ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ଶହେ ସରିକି ଭୟଙ୍କର ପକ୍ଷୀ
 ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ସଫାର
 କରିବା କିପରି ?” ଚନ୍ଦ୍ରମେନ ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ, ହଁ, ଅମରପାଳ, ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର କୁହ ।
 କିପରି ଉପାୟରେ ଆମେ ସେ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ
 ଧୂଃସ ସାଧନ କରିବା ?” ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
 ଆଗ୍ରହ ଭାବେ ପଚାରିଲା ।

ଅମରପାଳ ରାଜପୁତ୍ର ଉପେକ୍ଷା କଲଭଳି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଥରେ ଅନାଇ ନେଇ ଚନ୍ଦ୍ରସେନକୁ ପଚାରିଲା, “ମହାରାଜ, ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଥମରୁ କହିଛି, ସେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଅଳ୍ପ ଦୂର ରହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଛଉଣୀ ଭିତରେ ରଖାଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ଛଞ୍ଚିର ବାନ୍ଧ ଦିଆଯାଇଛି ଓ ସେ ଛଞ୍ଚିରର ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ ଲୋଡ଼ ପ୍ରସ୍ତ ଦେହରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ପାଖରେ ଅନ୍ୟ ଗୁଡ଼ାଏ କୁଡ଼ିଆରେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସକାର ହେଉଥିବା ଲୋକେ ରହନ୍ତି । ମହାରାଜ, ସେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଯେତେବେଳେ ସେମିତି ବନ୍ଧା ଅବସ୍ଥାରେ

ଥୁବେ, ସେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାର କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ।”

“ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ସହାର କି ଉପଦ୍ଧିରେ କରା ହେବ ? ଅଳ୍ପ ଦୂର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀକୁ ମାରିବାକୁ ହେବ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଚାରିଲେ ।

“ମହାରାଜ, ସେ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ପାଞ୍ଚିଛି ।”

ଅମରପାଳ ତା’ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇ ସାରିବା ପୂର୍ବରୁ ସାମ୍ନା ଗଛ ଉଡ଼ାଡ଼ରୁ କୋଳହଳ ଶୁଭିଳ । ଉଗ୍ରାସ, ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଓ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତେ କୋଳହଳ ଆସୁଥିବା ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲେ । ସେମାନେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ଓ ଗଛଲତା ଉଡ଼ାଡ଼ରୁ ସେଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲେ, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଭବ ।

କେତେକ ଭୟଙ୍କର ପକ୍ଷୀ କିଛି ଗୋରୁ ଓ ମଝିଷୀଙ୍କୁ ଟେକିନେଇ ଉଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲେ । ସେ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟାଘ୍ରଚର୍ମଧାରୀ ଲୋକେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ମଝିଷୀଙ୍କ ଉପରକୁ ଭଲ ଫୋପାଡୁଥିଲେ । ପଶୁପାଳକମାନେ ଡେଇ ପୋପାଡ଼ି ସେ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଦୁରେଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଗୋଟାଏ ପକ୍ଷୀ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ବି ଜଣକୁ ଉଠାଇ ନେଲା ।

ସେ ଭୟଙ୍କର ଦୁର୍ଗା ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ଅତି
ଭଠିଲେ । ଭଗାଷ ମଧ୍ୟ ହୋଧ ଜର୍ଜର
କମ୍ବରେ ଚଢ଼ାଇ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ
ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ତାକୁ ସଙ୍କେତ ଦେଇ ତୁପ
କରିଦେଲା । ସେ ଧୂସୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ,
“ବର୍ତ୍ତମାନ ଚଢ଼ାଇ କରି କିଛି ଲଭ ନାହିଁ ।
ଯାହା ହେବାର ହୋଇଗଲାଣି । ଏ ଦୁଷ୍ଟମାନେ
ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଏଠାରୁ ଯିବେ, ସେତେ ଭଲ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସମସ୍ତେ ତୁପ
ରହିଲେ । ରାକ୍ଷସମାନେ ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇ ଚାଲି
ଥାନ୍ତି । ଚାଲି ଚାଲି ସେ ଭୟଙ୍କର ପକ୍ଷୀମାନେ
ଆକାଶକୁ ଉଠିଗଲେ । ସେମାନେ ଅନେକ
ଉଚ୍ଚକୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କ ଲୋକେ
ସାଇ ସେଠାରେ ଆହତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିବା
ଲୋକଙ୍କ ଶୁଣୁଷା କଲେ ।

ଭଗାଷ ଗୋଟିଏ ଗଛମୂଳରେ ବସି ପଡ଼ି
ଚନ୍ଦ୍ରସେନଙ୍କୁ କହିଲା, “ଆଜିଯାଏ ମୁଁ ଭୟ
କ’ଣ ଜାଣି ନଥିଲି । ଏ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ କବଳରୁ

କପରି ଭାବରେ ରକ୍ତ୍ୟ ରକ୍ଷା ହେବ ? କୋ
ଉପାୟ କରି ପାରୁଛ ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ତାହା
ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଅମରପାଳ ଆଡ଼େ
ଅନାଇ କହିଲେ, “ତମେ ସେତେବେଳେ କ’ଣ
କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲ, ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ଏଆଡ଼େ
ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲା । କ’ଣ କହିଥିଲ ?”

“ମହାରାଜ, ଆଗରୁ କହିଛି, ପକ୍ଷୀମାନେ
ବନ୍ଦୀଥିବା ବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ
ହେବ । ମାରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ,
ସେମାନେ ଯେଉଁ ଛଉଣୀମାନଙ୍କରେ ରହୁଛନ୍ତି,
ସେଥିରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”
ଅମରପାଳ କହିଲା ।

“ବୁଝିଲି । କିନ୍ତୁ ତାହା ସମ୍ଭବ ହେବ
କି ?” ଚନ୍ଦ୍ରସେନ ପଚାରିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! କାହିଁକି ସମ୍ଭବ ନ ହେବ ?
ଆପଣ ମୋ ସହ କିଛି ସୈନିକ ପଠାନ୍ତୁ ।
ଆଉ ଦେଶରୁ କ’ଣ ହେଉଛି ।” ଅମରପାଳ
ଦମ୍ଭ ଦେଖାଇ କହିଲା । (ହିମଶ)

ବଚନ-ଭଙ୍ଗ ?

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଭୂହାକୁ ଭୂହା ଶୀତଳ
ପବନ ସାଜକୁ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ
ପିଟୁଥାଏ । ବଜ୍ରଧ୍ବନି ଓ ଶ୍ଵାନଶ୍ଵାପଦକ ରଡ଼ି
ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଅଗଣଗଣମାନଙ୍କ ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ ।
ଘନଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ
ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାର୍କ ତଳେ ମଧ୍ୟ ବିଚଳିତ
ବୋଧ ନକରି ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାଗୋଷ୍ଠ
କରି ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ତାରି ଆଣିଲେ । ତା'ପରେ
ତାକୁ କାନ୍ଥରେ ପକାଇ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ଶୁଶାନ୍ ପଥ
ଅତ୍ୟନ୍ତ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତେ ଶବ୍ଦଟି
ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା ! ତମେ କୌଣସି
କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିଶ୍ଚୟ
କାହାକୁ କଥା ଦେଇଛ । କିନ୍ତୁ ତମ କଥା
ତମେ ରକ୍ଷା କରିବ, ଏ ବିଷୟରେ ତମେ

ବେତାଳ କଥା

ନିଶ୍ଚିତ କି? ନିଜ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଖୁବ୍ କମ୍
ଲୋକ ଅଟଳ ରହୁ ପାରନ୍ତି । ତମକୁ ଗୋଟିଏ
ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି, ମନଦେଇ ଶୁଣ! ଶୁଣିଲେ
ଶ୍ରମସ୍ତର ଲାଭକ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲା : ଅନେକ ଦିନ ତଳର
କଥା । ବଜ୍ରପୁରର ରାଜକନ୍ୟା ସୁବର୍ଣ୍ଣା ଥରେ
ନିଜ ମାୟୁଁ ଘର ରାଜ୍ୟରୁ ଫେରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ
ପାଳଙ୍କି ସାଥରେ ଦେହରକ୍ଷୀମାନେ ଚାଲିଥାନ୍ତି ।
ତାଙ୍କର ପରିଚାଳନାମାନେ ଟିକିଏ ପଛରେ
ପଡ଼ିଯାଇଥିଲେ ।

ଦୁଇ ରାଜ୍ୟର ସୀମାନ୍ତରେ ପାହାଡ଼ିଆ
ଅଞ୍ଚଳ ପଡ଼େ । ଘାଟି ଭିତର ଦେଇ ରାଜ-
କୁମାରୀଙ୍କ ପାଳଙ୍କି ଆସୁଛି, ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ

ଦୟାଦଳ ସେ ପାଳଙ୍କି ଗୁରପଟେ ଘେରିଲେ ।
ରାଜକୁମାରୀଙ୍କ ଦେହରେ ଅନେକ ଅଲଙ୍କାର
ଥିବା ଯୋଗୁଁ କିମ୍ବା ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ହରଷିବୁଲ
କରିନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନେ ଆକ୍ରମଣ
କଲେ, ଏକଥା କହିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଯେଉଁ ସମୟର କଥା କୁହା ଯାଉଛି,
ସେତେବେଳେ ରାସ୍ତାଘାଟ ପ୍ରାୟ ନିରାଦେ ଥିଲା ।
ଗୋଟିଏ ଡକାଏତ ଯେ ହେଉ ନଥିଲା, ତାହା
ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସଂଗଠିତ ଭାବରେ ଦିବାଲୋକରେ
ଯାନ୍ତ୍ରୀଦଳ ଉପରେ ବା କାହା ଘର ଉପରେ
ହାମଲ କରିବାରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖାଯାଉ
ନଥିଲା । ନୂଆ କରି ଗୋଟିଏ ଦୟାଦଳ
ଦୁଃସାହସିକ ଭାବରେ ଡକାଏତ ଓ ନିଷ୍ଠୁରତା
ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ ସେ ବସ୍ତୁରେ
ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ସବିଶେଷ ସମ୍ମାନ ପହଞ୍ଚି
ନଥିଲା ।

ରାଜକୁମାରୀଙ୍କ ଦେହରକ୍ଷୀମାନେ ଏଭଳି
ଆକ୍ରମଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ତା’ଛଡ଼ା
ଦୟାଦଳ ସଂଖ୍ୟାରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ
ଥିଲେ ।

ଦେହରକ୍ଷୀମାନେ ହଟିଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ଦୟାଦଳର ସର୍ବ୍ବାର ପ୍ରବଣ ଅଛଡ଼ାସ୍ୟ କରି
ରାଜକୁମାରୀଙ୍କ ପାଳଙ୍କି ଆଡ଼େ ମାଡ଼ି ଆସୁଥାଏ,
ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା
ଘଟିଲା । ପାହାଡ଼ ଶିଖରରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ପ୍ରକାଶି
ପଥର ଆସି ତା’ ମୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିଲା ଓ ତାକୁ

ତରଳାମୟ ସୁନା-ରସରୁ ନିର୍ମିତ ଯେଉଁ । ତେବେ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ପଥର-ପଥର-ପଥର-ପଥର
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ପଥର-ପଥର-ପଥର-ପଥର
 ସତେ ସତେ ଚିତାର କର ଦେଲେ ଦୁଇଟି
 ପାଦାଞ୍ଚଳ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ପଥର-ପଥର
 ମାନକୁ ସମ୍ପାଦନା କଲେ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ
 କେତେକମାନେ ଏ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
 ସତେ ପଥର ସେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସତେ ପଥର
 ଦୟାମାନଙ୍କୁ କହୁ କର ପଥରରେ ।

ସେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମେଢ଼ାର ଯାମ ଯେଉଁ ।
 ସେମାନେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଯେଉଁ ପଥର-
 ପଥରରେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ

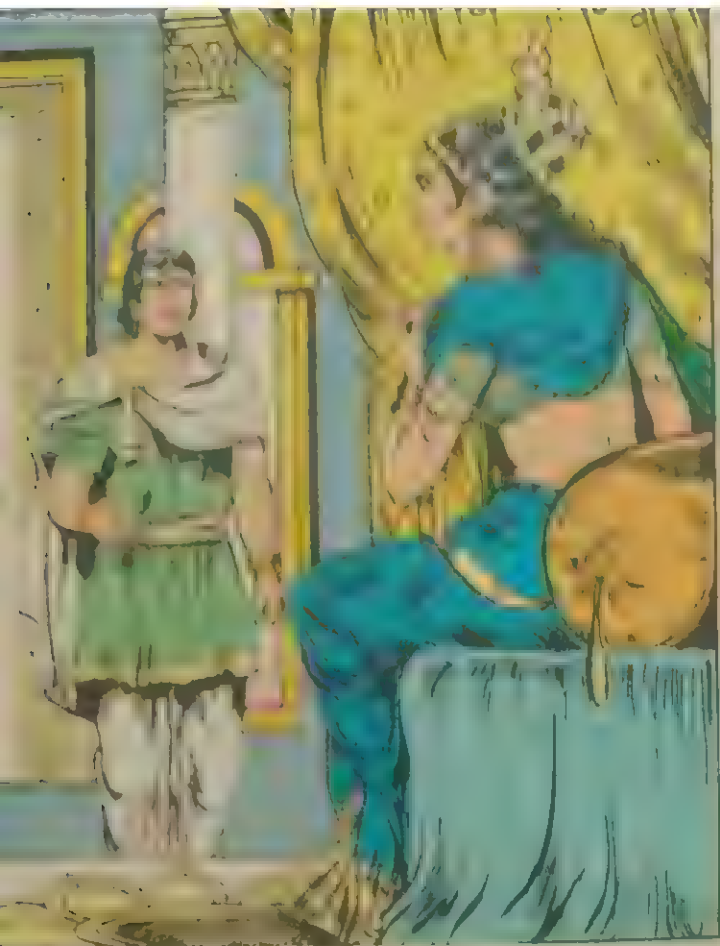
ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ।

ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ

ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ
 ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ

ପରଦିନ ରାଜା ଶେଖରକୁ ଡକାଇ ତାକୁ
ଦରବାରରେ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇ ପଚାରିଲେ.
“ତମେ କି ପୁରସ୍କାର ପାଇଲେ ଖୁସି ହେବ?”

ଶେଖର କହିଲା, “ମହାରାଜା! ଆପଣଙ୍କର
ଆପତ୍ତି ନଥିଲେ ମୁଁ ଥରେ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ
ଲେଟିବାକୁ ଚାହେଁ । ପୁରସ୍କାର କଥା ତାଙ୍କୁ
କହିବି ।”

ରାଜାଙ୍କ ଅନୁମତି ନେଇ ଶେଖର ଯାଇ
ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ଲେଟିଲା ଓ କହିଲା, “ମୁଁ
ତୁମ ପିତାଙ୍କୁ କହିଛି କି ମୁଁ ଯେଉଁ ପୁରସ୍କାର
ନେବି, ତାହା ତୁମଠାରୁ ନେବି ।”

“କି ପୁରସ୍କାର ଚାହେଁ?” ରାଜକୁମାରୀ
ପଚାରିଲେ ।

“ତମେ ମୋର ବରଦ୍ଧର ପରିଚ୍ଛେଦ
କରିବା ପାଇଁ ମୋର ସାହସର ପରିଚ୍ଛେଦ ମଧ୍ୟ
କରିବ । ମୁଁ ଯେ ପୁରସ୍କାର ନେବି, ତାହା
ମଞ୍ଜୁର କରିବ ତ?”

“ମୋ ସାଥୀ ହେଲେ କରିବି ।” ରାଜ-
କୁମାରୀ କହିଲେ ।

“ତୁମେ ତେବେ ମୋତେ ବିଦାୟ ଦିଅ ।
ଏହା ତୁମ ସାଥୀର ବାହାରେ, ଏକଥା କହି
ପାରିବ କି?” ଶେଖର କହିଲା ।

ରାଜକୁମାରୀ କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହିଲେ
ଓ ତା’ପରେ କହିଲେ, “ଏହା ମୋ ସାଥୀ
ଭିତରେ କି ନୁହେଁ, କହିପାରିବି ନାହିଁ ।
ତେବେ ମୋ ବାପା ଯଦି ଆପତ୍ତି ନ କରିବେ,
ତେବେ ମୋର ବି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ
ବାପାଙ୍କୁ ପଚାରିବି ।”

ଶେଖର ଖୁସି ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ରାଜ-
କୁମାରୀ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ତା’ ବକ୍ତବ୍ୟ
ଶୁଣାଇଲେ । ରାଜା ପଚାରିଲେ, “ତୁ କ’ଣ
ଶେଖରକୁ ବିଦାୟ ଦେବାକୁ କଥା ଦେଇଛୁ?”
ରାଜକୁମାରୀ କହିଲେ, “ନା, ନା । ତେବେ
କୌଣସି ରାଜପରିବାରର ଯୁବକ ନ ହେଲେ
ମୁଁ ବିଦାୟ ଦେବି ନାହିଁ, ଏମିତି କଥା କିଛି
ନାହିଁ । ଶେଖର ସାହସୀ ଓ ବର । ତେଣୁ
ତାକୁ ବିଦାୟ ଦେବାକୁ ମୋର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।
ଏତିକି ହେଲା କଥା ।”

ରଜା କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା ହେଉ, ଦେଖିବା ।”
 ଏହାପରେ କିନ୍ତୁ ରଜା ଶେଖରକୁ କହି
 ପଠାଇଲେ କି ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ବିବାହ ଦେବା
 ଚାହା ପକ୍ଷରେ ସମ୍ମତପର ନୁହେଁ ।

ଶେଖର ଥରେ ସୁଯୋଗ ପାଇ ରଜା-
 କୁମାରୀଙ୍କୁ ସେକଥା କହିଲା । ରାଜକୁମାରୀ
 କହିଲେ, “କିଛିଦିନ ଯେଉଁ ଧର । ମୁଁ
 ବାପାଙ୍କୁ ଆଉ ଥରେ ବୁଝାଇ ଦେଖିବି ।”

ଏହାର ବର୍ଷକ ପରେ ରଜା ହଠାତ୍ ଅସୁସ୍ଥ
 ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଦିନେ ସେ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ
 ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ହୁଅ ! ତୋ
 ବିବାହ ବିଷୟ ପ୍ରତି ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ମନଦେଇ
 ପାରିଲି ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇଟା ମୋର
 ଚିନ୍ତା ହୋଇ ଦେଖା ଦେଇଛି ।”

ରାଜକୁମାରୀ ସୁଯୋଗ ପାଇ ପିତାଙ୍କୁ ଶେଖର
 କଥା କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, ସେତକ୍ତିବେଳେ
 ଜଣେ ପ୍ରହରୀ ଦଉଡ଼ି ଆସି ଗୋଟାଏ ଦାରୁଣ
 ଦୁଃସମ୍ବାଦ ଦେଲା । ରଜାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର
 ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ ପାହ ଡିଆଁ ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିବା
 ବେଳେ ଘୋଡ଼ା ଠାଏଁ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ।
 ରାଜକୁମାରୀ ତା’ ଉପରୁ ଛୁଟିକି ଯାଇ ରାସ୍ତାଠାରୁ
 ବହୁତ ତଳେ ପଥୁରୁଆ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଲେ ଓ
 ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣବାୟୁ ନିର୍ଗତ ହୋଇଗଲା ।

ଏ ସମ୍ବାଦ ପାଇବା ପରେ ରଜା ଆଉ
 ସୁସ୍ଥ ହେବେ କ’ଣ, ଦୁଇଦିନ ପରେ ସେ
 ପରଲୋକଗମନ କଲେ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣା ମର୍ମାହତ ହେଲେ । ଯାହାହେଉ,
 ସେ ଶୋକ ସମ୍ବରଣ କରି ଘର ଓ ବାପାଙ୍କର
 ଯଥାବିଧି ଶ୍ରାଦ୍ଧ ସଙ୍କାର ଇତ୍ୟାଦି କଲେ ।
 ରାଜ୍ୟରେ ଏକମାତ୍ର ଧର ଶୋକ ପାଳନ
 ହେଲା । ସବୁ ଉତ୍ସବ ଆପଣାଛାଏଁ ଲେକେ
 ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ।

ରାଜକୁମାରୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ରଜାଙ୍କର
 ଆଉ କୌଣସି ସନ୍ତାନ ଜାବତ ନଥିଲେ ।
 ଅତଏବ ସୁବର୍ଣ୍ଣା ସିଂହାସନରେ ବସିଲେ ।

ଅଭିଷେକ ପରେ ପରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣା ରାଜ-
 କାର୍ଯ୍ୟରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ । ମାସକ
 ଭିତରେ ସେ ନିଜକୁ ସୁଶାସିକା ପ୍ରତିପାଦିତ
 କଲେ ।

ଏଣିକି ସେ କୌଣସି ରାଜପୁତ୍ରକୁ ବିବାହକାର ପ୍ରଶ୍ନ ନଥିଲା । କାରଣ ସେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ରାଣୀ ହୋଇ ବିଜୟପୁରରୁ ଚାଲିଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଯୁବକକୁ ବିବାହ କଥା । ଯିଏକି ବିଜୟପୁରରେହିଁ ରହିବ ଓ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ସହାୟତା କରିବ । ସେ ଶେଖର ପାଖକୁ ଲେକ ପଠାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ବୁଝ ଲେଉଟି ଆସି ଶବ୍ଦର ଦେଲେ ଶେଖର ତା' ଗାଁରେ ନାହିଁ । କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛି, ସେ କଥା ବି କେହି କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସେତକବେଳେ ରାଜ୍ୟ ସୀମାନ୍ତର ପାବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଟାଏ ଡାକୁଦଳ ମାଜିବାର

ଶୁଣାଗଲା । ରାଣୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣା ତାହା ଶୁଣି କରବାର ଯେଉଁଠି ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଦିଗରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଦୂରକୁ ସେ ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଡାଲିରୁଲ ବୁଝିବା ନିମନ୍ତେ ଥରେ ଛଦ୍ମବେଶରେ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ମାତ୍ର ଚାଲିଗଲା ଦେହରକ୍ଷୀ ଛଦ୍ମବେଶରେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ।

ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳର ଆରପଟେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଚୀନ ଶିବ ମନ୍ଦିର ଥାଏ । ସେଠି ଶିବରାତ୍ରି ପାଳନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବିଜୟପୁର ତଥା ଆଖପାଖର ଅନ୍ୟ କେତେକ ରାଜ୍ୟରୁ ବି ଭକ୍ତମାନେ ଆସୁଥାନ୍ତି । ସୁବର୍ଣ୍ଣା ଜଣେ ସାଧାରଣ ମହିଳା ବେଳେ ଯେହୁ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହ ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲେ । ରାଜଧାନୀରୁ ତାହା ଦୁଇଦିନର ବାଟ ।

ଶିବରାତ୍ରି ପରଦିନ ସେ କେତେକ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ପାହାଡ଼ିଆ ମୂଳକ ଦେଇ ଯେଉଁଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳରୁ ସଞ୍ଜ ହୋଇ ଆସୁଛି । ହଠାତ୍ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଡଢ଼ିଉ କଲେ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ୟୁଦଳ । ସେମାନେ ସୁବର୍ଣ୍ଣାଙ୍କୁ ଧରି ନେଇ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିରେ ବସାଇ ଦେଲେ ।

ଗାଡ଼ି ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଗଡ଼ନ ବେଳେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ସେଠାରେ ରାଜାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ପଥର କର ଥିଲା । ସୀମାନ୍ତ ଜରିବା ନିମନ୍ତେ ତାହା ଗୋଟିଏ

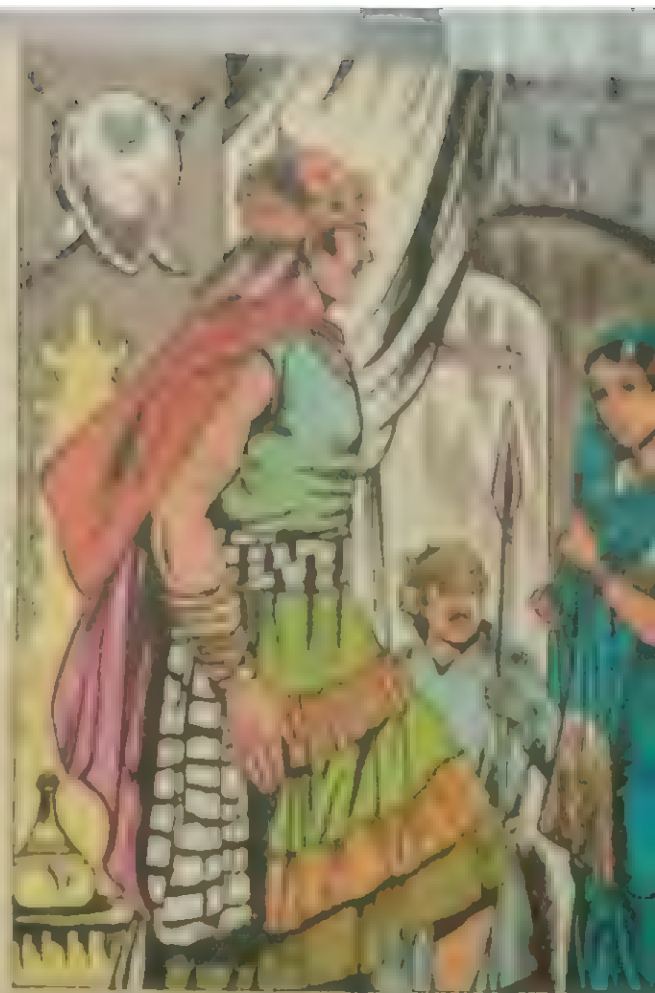
ହେ ଇନ୍ଦ୍ର, କିନ୍ତୁ ପଟେଣୀ ଦକ୍ଷୀ ଦେବତାଙ୍କ
ହେଉଥିବାରୁ ସେ ଘର ପଟେଣୀ ଘର
ପଡ଼ିଥିଲା । ସୁବର୍ଣ୍ଣାକୁ ନେହୁ ଘର ଭିତରକୁ
ନିଆଇଲା । ସେଠାରେ ଦୟା-ସର୍ବାର ଗାଦି
ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ସେ କହିଲା, “କହ
ନାହିଁ । ମୁଁ ମୋ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ କହିଥିଲି
ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଘରାଠା ଘର
ଆଣିବା ପାଇଁ । ମୁଁ ଭଲ ହେବି । ସେମାନେ
ମନ୍ଦିରରେ ଜନସମାଜର ଉପରେ ଆଖି
ରଖିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଗୁଣକୁ ମୁଁ ଚାହେଁ
କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ତମକୁ କେହି କେହିଥିଲ
ଭଲ ମନେ ହୁଏ ।”

“ଶେଷର ! ତମେ ମୋତେ ଚିତ୍ତପାଇଁ
ନାହିଁ ?” ସୁବର୍ଣ୍ଣା ପଚାରିଲେ ।

ଶେଷର ତମକି ପଡ଼ି କହିଲା, “ମୋର
ନାମ ତୁମେ କପରି ଜାଣିଲ ? ମୋତେ ମୋ
ଦଳର ଲେକେ ଖାଲ ସର୍ବାର ବୋଲି
ତାଳନ୍ତି !”

ସୁବର୍ଣ୍ଣା କହିଲେ, “ମୁଁ ଗଜକୁମାରୀ
ସୁବର୍ଣ୍ଣା । ସାଧାରଣ ବେଶରେ ବୁଲୁଥିଲି ।
ରଜ୍ୟର ସିଂହାସନ ମୋତେ ମିଳିଛି । ପରେ
ପରେ ମୁଁ ବନ୍ଧା ହେବା ନିମନ୍ତେ ତମକୁ
ଖୋଜିବାକୁ ଲେକ ପଠାଇଥିଲି । କିନ୍ତୁ
ସେମାନେ ତମକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ ।”

ଶେଷର ଆନନ୍ଦ ଓ ବିସ୍ମୟରେ ଅଧରୁତ
ହୋଇ କହିଲା, “କି ତମଜ୍ଞାର ଯୋଗାଯୋଗ !

ଆମର ଏ ସାକ୍ଷୀ ବୟ-ନାହିଁ । ତା ତ'ଣ
କହିବ ?”

“ଠିକ୍ । ଏହା ବୟ-ନାହିଁ ।” ସୁବର୍ଣ୍ଣା
କହିଲେ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣା ଯେତେବେଳେ ତାକୁ ଦେଖିଲେ ଶେ
ହେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ତେଣୁ ଶେଷର ତାଙ୍କ
ଉପରେ ପ୍ରହର ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ
କରି ନାହିଁ । ସୁବର୍ଣ୍ଣା ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ସେଠି
ବିରୋଧ କଲେ । ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରି
ଆସିଥିବା ଉଦ୍‌ବେଗୀ ଦେହରଣୀମାନଙ୍କୁ ସେ
ହରଷ ଲାଭିତ ହେଲେ । ତେଣୁ ଘର ପରେ
ଅଗ୍ନିତଳ ଘରରେ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଆସି
ଶେଷର ସମେତ ସବୁ ଦୟାକୁ ବୋଇ କଲେ ।

କଠୋର କଣ୍ଠରେ ଶୁଣି ସୁବର୍ଣ୍ଣା ନିକେଶ ଦେଲେ, “ଏମାନଙ୍କୁ କାବନ୍ଧୁ କର । ଚନ୍ଦ୍ରରରେ ଯଦି ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ମିଳେ, ତାହାହିଁ ଏମାନଙ୍କର କର୍ମଫଳ ।”

ବେତାଳ ଟକିଏ ଚୁପ୍ ରହୁ ଡାକ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲ, “ରାଜା! ସୁବର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଅଙ୍ଗୁଳ ନିନ୍ଦନାୟୁ ନୁହେଁ କି? ସେମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ପୁଣି ବିଧି-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ସେ ଶେଖର ସହ ଏକମତ ବି ହୋଇଥିଲେ । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଯାହା କଲେ, ତାହା ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କି? ରାଜା! ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନୀରବ ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର ହେବ ସ୍ୱଚ୍ଛବ୍ୟୁତ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା ବିଚ୍ଛମାର୍ଜ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସୁବର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଯଥାର୍ଥ । ସେ ଦିନେ ସାତମୀ ଓ ବାର ଶେଖରଙ୍କୁ ବିଦା ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ, ପଡ଼ିଲା ।

ଦୟା ଶେଖରକୁ ନୁହେଁ । ଶେଖର ଗୁଳି ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁରାଗ ବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଶୁଣି ହୃଦେ ସେ ଜଣେ ଦୟା ସର୍ବୋତ୍କର୍ଷକୁ ବିଦା ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ତ ନଥିଲା, ଦୟା ଦମନହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷାତକୁ ଶେଖର ଯେଉଁ କାରଣରୁ ବିଧି-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି କହିଲା, ସୁବର୍ଣ୍ଣା ସେ କାରଣରୁ କହି ନଥିଲେ । ଶେଖରକୁ ଯଦି ତାଙ୍କ ଦୁଇ ପୁଅକୁ ଭେଟିଥାନ୍ତା, ତେବେ ଶେଖର ଦୟା ବୋଲି ନ ଜାଣି ସେ ତାକୁ ହୁଏତ ବିଦା ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତେ ! ତେଣୁ ଶେଖରକୁ ଏଭଳି ରୂପରେ ସେ ଭେଟିବା ବିଧି-ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୋଲି ସେ ବୁଝାଇଥିଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାନ ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ ସହ ଶବସ୍ଥିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦରୁ ଶସିଯାଇ ପୁନର୍ବାର ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ ଝୁଲି (କଳ୍ପିତ)

ଭରତର ମନ୍ଦର

ଗନ୍ଧା ଓ ବୁଦ୍ଧଗନ୍ଧା

ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଥା ।
ଗୋଟିଏ ସୁରକ ଅସୁର ଥରେ
ତପସ୍ୟାରେ ମଗ୍ନ ହେଲା । ସେ ବସ୍ତୁକୁ
ଉପରେ ମନୋନିବେଶ କରି ନିଜେ
ଅସୀମ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେବା ନିମନ୍ତେ
ପ୍ରାର୍ଥନା କଲା ।

ତା'ର ସେ ତପଃବର୍ଯ୍ୟା ଦେଖି
ଦେବତାମାନେ ଆତଙ୍କ ମଣିଲେ ।
ସେ ପଦ ଅସୀମ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ
ଉଠିବ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି
ତା'ର ବ୍ୟବହାର କିପରି ହେବ ?
ସେମାନେ ଅସୁରର ତପସ୍ୟାରେ ବିଘ୍ନ
ଘଟାଇବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ ।

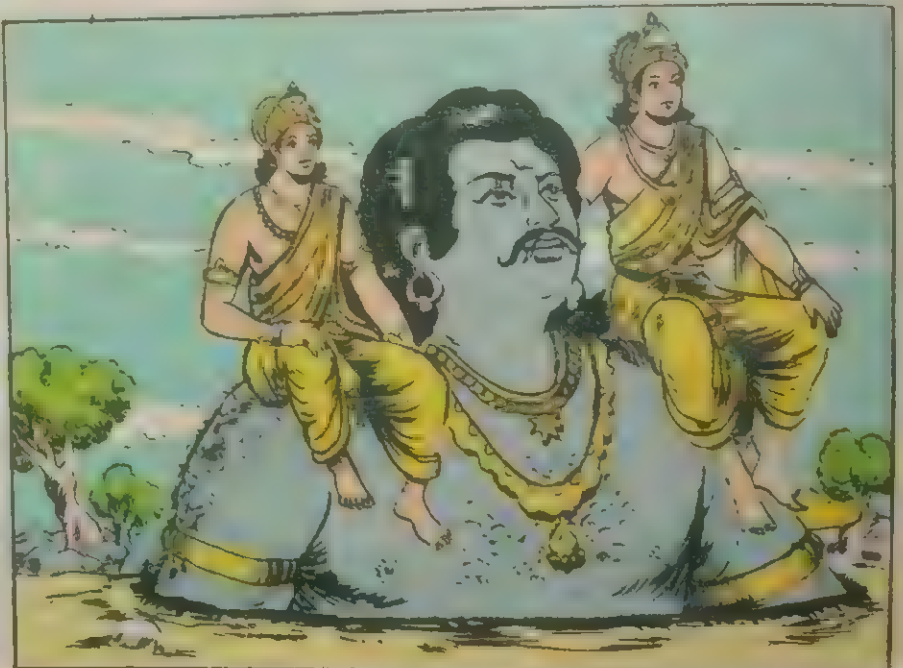

ଗନ୍ଧାସୁର ନାମଧାରୀ ସେ ଅସୁର
ପାଖକୁ ଆସି ଜଣେ ଦେବତା କହିଲେ,
“ମୁଁ ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ । ତମ କାନ୍ଧରେ
କିଛି ଟିକିଏ ବସ୍ତ୍ରାମ କରି ପାରବ ?”
ଗନ୍ଧାସୁର ସେଥିରେ ସମ୍ମତ ହେଲା ।
ତା' କାନ୍ଧ ଚଢ଼ି ବସିଲେ ସେ
ଦେବତା ।

ପେଟେ ପେଟେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ
ଆଦୁର କେତେ ଦେବତା । ସମସ୍ତଙ୍କର
ସେହି ଗୋଟିଏ ଅନୁରୋଧ: ସେମାନେ
ଗୟାସୁର ଉପରେ ବସି ବଶାମ
କରିବେ । ଗୟାସୁର ନିଜ କଳେବରକୁ
ବଶାଳ କରି ଦେଲା ଓ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ
ତା'ର ଭଲ ଭଲ ଅଙ୍ଗ ଉପରେ
ବସିବାକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଲା ।

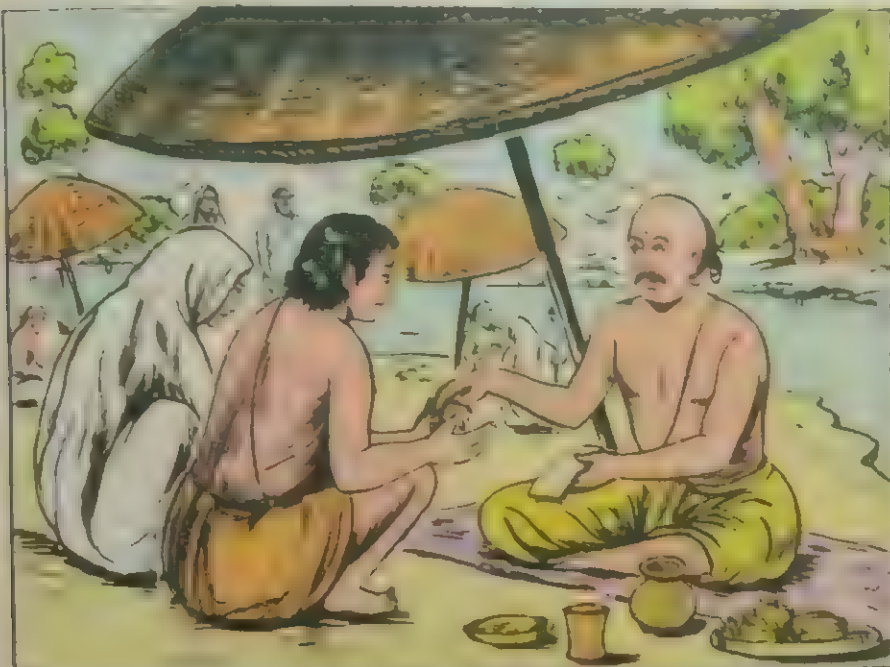
ଦେବତାମାନେ ସେଉଁ ତାକୁ
ଭୂତଳକୁ ଠେଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ଗୟାସୁର ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ବୁଝିଲା । ସେତେବେଳକୁ ବସୁଙ୍କ
ପ୍ରତି ଭକ୍ତର ମନ୍ତ୍ରମାରେ ତା' ମନକୁ
କ୍ଷମତାଲପ୍ତ ହୁଏ ହୋଇଥାଏ । ସେ
କହିଲା, “ଗୋଟିଏ ସତ୍ତ୍ୱରେ ମୁଁ
ଆପଣାପଣା ଭୂତଳକୁ ଗୁଲିଯିବି । ସେ
ସତ୍ତ୍ୱ ହେଲା, ତମେମାନେ ସବୁଦିନ
ମୋତେ ଏମିତି ଧରି ରହୁଥିବ ।”

ଦେବତାମାନେ ଶକ୍ତି ହେବାକୁ
ଗୟାସୁର ଭୂତଳକୁ ଭୁଲିଗଲା । ସେ
ସ୍ଥାନରେ ତ୍ରହ୍ନା ଗୋଟିଏ ସକ୍ତି କଲେ ।
ଗୟାସୁର ସେଠି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାକୁ ଓ
ତଦୁପରେ ବହୁଳ ସଂକ୍ରମଣ ଯୋଗୁଁ
ସ୍ଥାନଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବନ ହେଲା । ବସୁ
ଗୟାସୁରର ନମ୍ରତାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୀତି
ହୋଇ ସେଠାରେ ଆବର୍ତ୍ତ ହୋଇ
ସେ ସ୍ଥଳ ପ୍ରତି ନିଜର ଶୁଭେଚ୍ଛା ବ୍ୟକ୍ତ
କଲେ ।

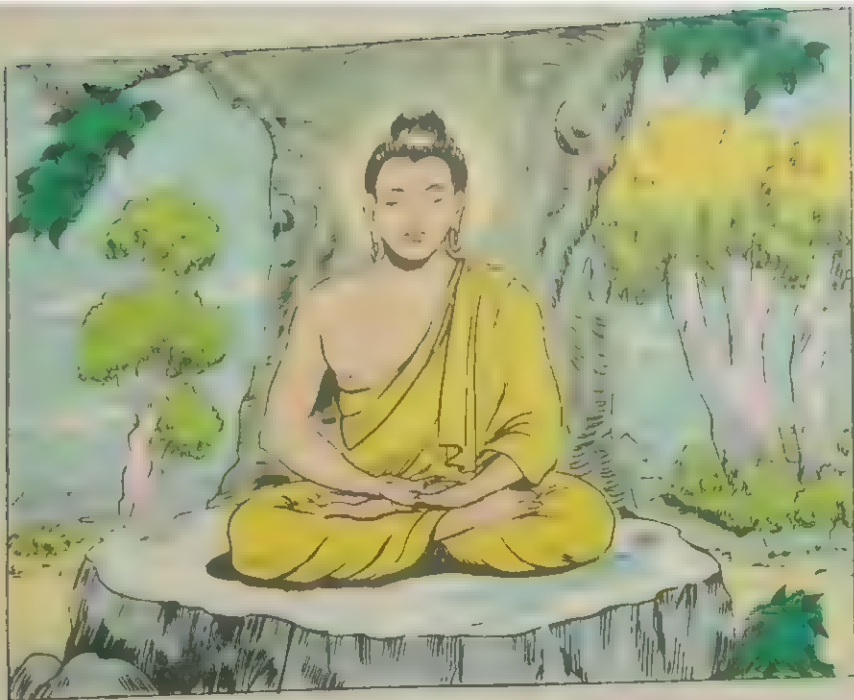
ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ବହୁ ଆରବ୍ଧି
ହେଉଥିଲେ, ସେ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କ
ପାଦପଦ୍ମର ଚିହ୍ନ ରହିଛି ବୋଲି
ବ୍ୟାସ କହୁଥାଏ । ସେଠାରେ ଥିବା
ମନ୍ଦିରର ନାମ ବହୁପାଦ ମନ୍ଦିର ।
ଚର୍ଚ୍ଚିମାନ ଯେଉଁ ମନ୍ଦିରଟି ଦେଖାଯାଏ,
ତାହା ସେଠାରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ
ମନ୍ଦିର ସ୍ଥାନରେ ଇନ୍ଦୋରର ରାଣୀ
ଅବୁଲ୍ଲାହାଉଲ୍ଲା ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିର ।

ପୂର୍ବ ସ୍ମରଣମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ପିଣ୍ଡଦାନ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଗୟା
ନାମରେ ପ୍ରତିକ ଏ ସ୍ଥାନ ବଶେଷ
ପବିତ୍ର ବୋଲି ପରିଗଣିତ ହୋଇ
ଆସିଛି । ପିଢ଼ିଲେକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ଭକ୍ତପୁତ୍ର ଶ୍ରୀକାଞ୍ଚଳ ଅର୍ପଣ କରିବା
ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟହ ସେଠାରେ
ଜନସମାଗମ ଘଟିଥାଏ ।

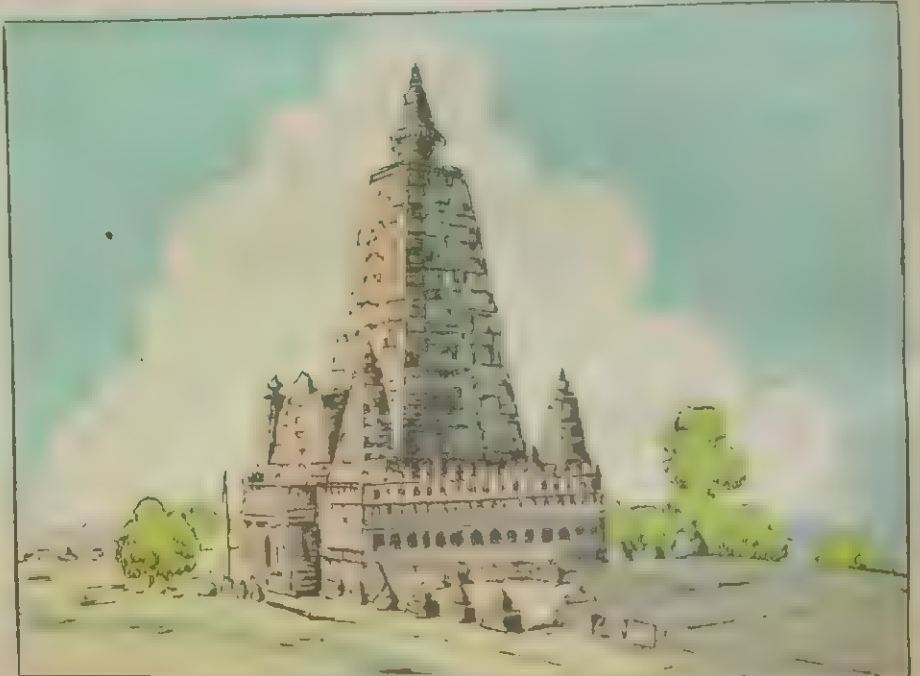
ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଭୂଗର୍ଭରେ ପ୍ରବାହୁତ
ହେଉଛି ଅକୃଷ୍ଣ ନଦୀ ଫଲ୍ଗୁ ।
କିନ୍ତୁ ଟିକିଏ ଖୋଳିଲେ ଫଲ୍ଗୁର
ଜଳଧାର ଦେଖାଯିବ । ଫଲ୍ଗୁର
ଜଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର । ସେହି
ଜଳରେ ପିଣ୍ଡଦାନ କରାଯାଏ ।
ଫଲ୍ଗୁ ଭରତର ସୁପ୍ରାଚୀନ ନଦୀମାନଙ୍କ
ଭିତରେ ଅନ୍ୟତମ ।

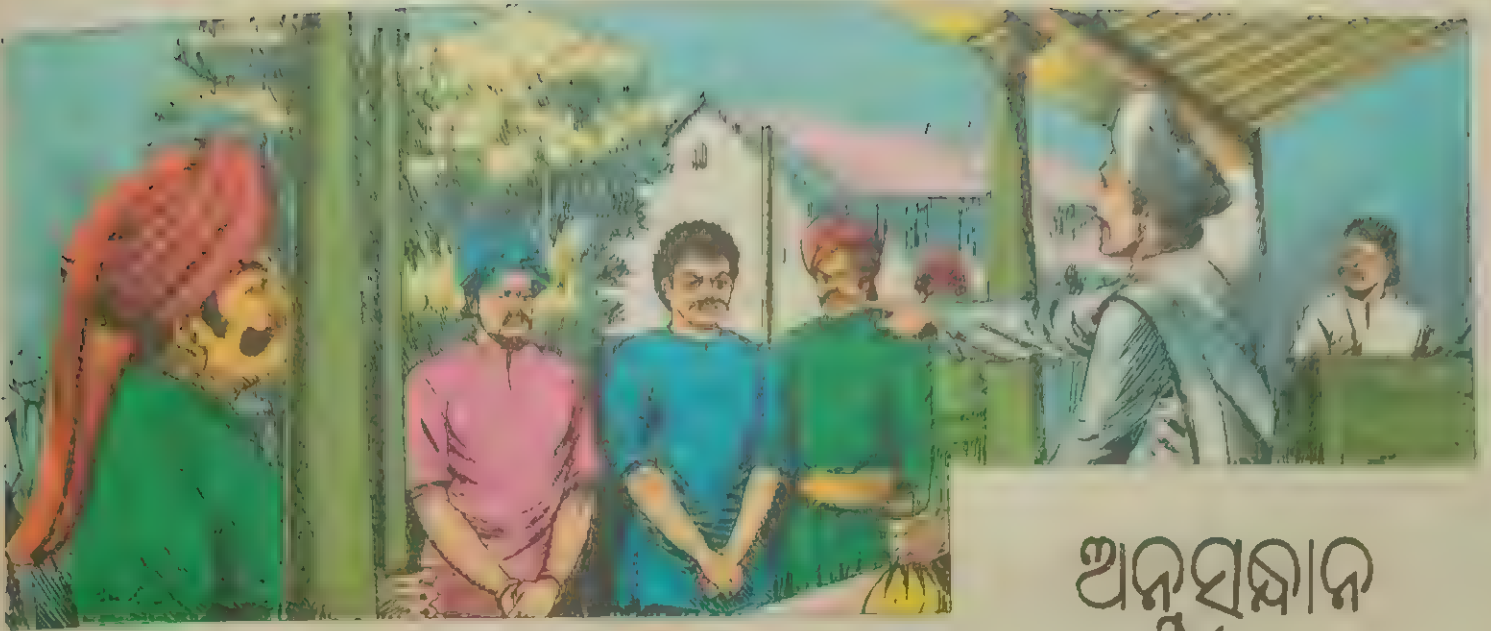
ଗୟାଠୁଁ ଚଉଦ କଲେମିଟର ଦୂରରେ
ବୁଦ୍ଧଗୟା ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାଠାର
ଗୋଟିଏ ବୋଧିଗଛ ମଳରେ ତପସ୍ୟା
କରି ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ
କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ବୋଧି
ବୃକ୍ଷ ଦେଖାଯାଏ, ତାହାର ବୟସ
ଶତାଧିକ ବର୍ଷ । ତାହା ମୂଳ ବୋଧି
ବୃକ୍ଷର ବଂଶଧର ।

ସେଠାରେ ଥିବା ମହାବୋଧି ମନ୍ଦିର
ବୌଦ୍ଧ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଓ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟର ଏକ
ଚମତ୍କାର ନିଦର୍ଶନ । ଭିତରେ
ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି ରହିଛି ।
ଏହାର ପ୍ରବେଶ ଦ୍ଵାରର ଶିଳା କାର୍ଯ୍ୟ
ମନୋମୁଗ୍ଧକର । ବୌଦ୍ଧ, ହିନ୍ଦୁ ଓ
ଅନ୍ୟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ
ଏହା ଦେଖିବାକୁ ଯା'ନ୍ତି ।

ମହାବୋଧି ମନ୍ଦିରର ଅନ୍ତରରେ
ଅନମେଷଲେଚନ ଚୈତ୍ୟ ଅବସ୍ଥିତ ।
ସିଦ୍ଧି ଲାଭ ପରେ ବୁଦ୍ଧଦେବ ଏହି
ସ୍ଥାନରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଅନମେଷ
ନୟନରେ ଦୁଇ ଦିଗ୍‌ବଳୟକୁ ଅନାଇ
ିଆ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ।
ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ
କୃତଜ୍ଞତା ଭରା ରହିଥିଲା । ଏ ସ୍ଥାନ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ।

ଅନୁସନ୍ଧାନ

ରାଜଧାନୀ ପାଟଲିପୁର ଯିବା ବାଟରେ ଶିବପୁର ପଡ଼ୁଥାଏ । ତାହା ସେ ସୁଗରେ ଗୋଟିଏ ବଶିଷ୍ଠ ସ୍ଥାନ ଥିଲା । ସେଠି ଜଣେ ରାଜ-ପ୍ରତିନିଧି ରହୁଥିଲେ । ଦୂର ବାଟର ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପାନ୍ଥଶାଳା ବା ଥିଲା ।

ଶିବପୁରରେ ଯିଏ ରାଜ-ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ରହୁଥିଲେ, ତାଙ୍କ ନାମ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର । ଦିନେ ପାନ୍ଥଶାଳାର ତଥ୍ଥାବଧାରକ ଦୁଇଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରି ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ କହିଲା, “ମହାଶୟ, ଏ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଗତ ରାତ୍ରେ ଆସି ପାନ୍ଥଶାଳାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ । ଆଜି ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଦୁହେଁ ଗୋଟାଏ ଟଙ୍କାଥଳକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି । ଇଏ କହୁଛି ଥଳ ତା’ର, ଯିଏ କହୁଛି ଥଳ ତା’ର । ଦୁହେଁ ପ୍ରାୟ ମାଡ଼ପିଟ

ହେବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ମୁଁ ଦୁହେଁକୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ ଆସିଲି ।”

ରାଜ-ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ବୁଝିଲେ କି ଜଣଙ୍କ ନାମ ବାରି ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ନାମ କାବୁଲି । ବାରି କହିଲା ଟଙ୍କା ଥଳ ତା’ର; କାବୁଲି କହିଲା ଟଙ୍କା ଥଳଟି ତା’ର । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ବୁଝୁଥିଲେ ଯେ ଥଳଟି ଜଣକର; ଅନ୍ୟଜଣକ ତାକୁ ଆମ୍ଭସାତ୍ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ମାଲିକ କିଏ, ତାହା ଜଣାଯିବ କିପରି? ତାହାହିଁ ହେଲା ପ୍ରଶ୍ନ । ସେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଥଳ ଉପରେ ନିଜ ଦାବୀ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ନାହିଁ । ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ କୋଠାରେ ରଖି ଚାହିଁ ପକାଇ ଦେଲେ ।

କେନ୍ଦ୍ର ଟଙ୍କା ଥିବା ଉପରେ ନିଜ ପାଦ ଚାଲି ଯିବା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ନାହିଁ ।

“ଟିକ୍ ଅଛି । ଦୁହେଁ ସେମିତି ରହିଥାନ୍ତୁ ।” ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ସେମାନଙ୍କୁ ଶୁଣି ଇ କହିଲେ ।

କିନ୍ତୁ କେତେ ସମୟ ସେପରି ଭାବରେ ରହିବେ? ଜଣେ ଅବଶ୍ୟ ଦୋଷୀ ଏବଂ ସିଏ କଷ୍ଟ ପାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ! ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀକୁ ଏପରି ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କ ବିଚେକ କଷ୍ଟ ପାଉଥିଲା । ସେ କ’ଣ କରିବେ ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ଅଛନ୍ତି, ଏପରି ସମୟରେ ଜଣେ ରାଜଦୁତ ଆସି ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ଅମାତ୍ୟ ବଞ୍ଚିଉଦ୍ଦେବ ଗସ୍ତରେ ବାହାରିଛନ୍ତି । ସେ ଆଜି ରାତିକ ଏଠାକାର ପାତ୍ର ନିବାସରେ ରହିବେ ବୋଲି ଆପଣଙ୍କୁ ଖବର ଦେବାକୁ କହିଛନ୍ତି ।”

“ଅତି ଆନନ୍ଦର କଥା ।” ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କହିଲେ । ସେ ଅମାତ୍ୟ ବଞ୍ଚିଉଦ୍ଦେବଙ୍କୁ ଭେଟି ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଜଣେ ବିଚକ୍ଷଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ସେ ଜାଣିଥିଲେ । ସେ ନୁଆ କରି ରାଜାଙ୍କ ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟପାଳ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ବୁଲି ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ କିପରି ଚାଲୁଛି, ଏହା ଦେଖିବା ଥିଲା ତାଙ୍କ କାମ ।

ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଆନନ୍ଦିତ ହେବାର କାରଣ, ସେ ବଞ୍ଚିଉଦ୍ଦେବଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶା ଦେଇଥିବା ସମସ୍ୟାଟିର ସମାଧାନ କରାଯିବ

“ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ସିଏ ମିଥ୍ୟା କହୁଛି, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଏ ସେକଥା ସ୍ଵୀକାର ନ କରିଛି, ସେଯାଏ ଦୁହେଁ ଏମିତି ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିବେ । ଦୁଇ ଗୃହିଦିନ ନୁହେଁ, ଦରକାର ହେଲେ ମାସ ମାସ ଏମିତି ରହିବେ ! ଟଙ୍କା ଅଳ୍ପ ବି ସେମିତି ଅର୍ପଣ ରହିଥିବ ।” ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଏହି ଗପ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ । ସେ ଆଶା କରିଥିଲେ, ଏଥିରେ ଭାତ ହୋଇ, ଦୀର୍ଘଦିନ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବା ଧମକରେ ସିଏ ଅପରାଧୀ ସିଏ ଦୋଷ ସ୍ଵୀକାର କରିବ ଓ ଚେଣିକି ବନ୍ଦୀର ସହକ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେପରି ଘଟିବାର ଆଶା ଆଶାରେହିଁ ରହିଗଲା ଦୁଇଚକ୍ଷୁଯାକ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ

ପାରିବେ । ବଲ୍ଲଭଦେବ ଅତି ବ୍ୟକ୍ତି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ କିଏ ଅସଲ ଦୋଷୀ ତାହା ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଦେଇ ପାରିବେ ।

ବଲ୍ଲଭଦେବ ଆସି ଗା ମୁଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିବା ଯାଏଁ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ପାଲେଟି ଆଣିଲେ । ପାହୁଣ୍ଡାଲରେ ଡାକୁ ରଖାଇ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପଇତ ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ସାରି ତାଙ୍କୁ ସେହିନ ସେ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଥିଲେ, ସେକଥା କହିଲେ ।

“ଦେଖିବା ସେ ଟଙ୍କା ଥିଲା !” ବଲ୍ଲଭଦେବ କହିଲେ । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଟଙ୍କା ଥିଲା ଦେଖାଇଲେ । ବଲ୍ଲଭଦେବ କହିଲେ, “ଆରେ ଭାଇ, ଏ ଥିଲା ସେ ଦୁଇଲେକ ଭିତରୁ କାହାର ନୁହେଁ । ଏହା ମୋର । ଦୁଇଦିନ ତଳେ ମୋ ଛତ୍ରଶାଳୁ ଏହା ଚୋରି ହୋଇଯାଇଥିଲା !”

ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ନାରବ ରହିଲେ । ବଲ୍ଲଭଦେବ କହିଲେ, “କ’ଣ ହେଲା ? ଥିଲା ତ ମୁଁ ପାଇଗଲି । ସେ ଦୁହେଁ ମିଶି ଚୋରି କରିଥିବେ । ପରେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଝଗଡ଼ା କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଯାହା ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ଦେଇଦିଅ । କଥା ଛୁଟିଯିବ ।”

ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ମୁଁ ଦେଖୁଛି ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ମହାଶୟ ମହାପ୍ରସିଦ୍ଧ ହେଉଁ କରି ପାରିବେ ।”

“କାହିଁକି, ତମର କ’ଣ ମୋ କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉ ନାହିଁ ?”

“ଆପଣ ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ । ତେଣୁ ଆପଣ ମିଛ କହିବେ, ସେ କଥା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଚାରକ । ବିନା ପ୍ରମାଣରେ କାହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ତା ବିନା ପ୍ରମାଣରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଥିଲା ଦେଇଦେବା ମୋ କ୍ଷମତା ବାହାରେ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଚାର କଲଭଳି ବୁଦ୍ଧି ମୋର ନାହିଁ । ତେଣୁ ରଜା ବିଚାର କରନ୍ତୁ ।” ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କହିଲେ ।

ବଲ୍ଲଭଦେବ ଚୁପ୍ ରହିଲେ । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ପୁଣି କହିଲେ, “ଆପଣ କିଛି ମନେ କରିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ରାଜକର୍ମଚାରୀ ମାତ୍ର । ନିୟମ ଅନୁସାରେ କାମ କରିବାକୁ ମୁଁ ରାଜାଙ୍କଠାରେ ଅନୀକାର କରିଛି ।”

“ଆଜ୍ଞା, ବନ୍ଦୀ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଡାକି କୁହ କି ଏ ଥଳା ମୋର । ତେଣିକି ଦେଖାଯିବ ।” ବଞ୍ଚିତଦେବ କହିଲେ ।

ଗାରୁ ଓ କାବୁଲି ଡକା ହୋଇ ଆସିଲେ । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କହିଲେ, “ଦେଖ, ତମେ ଦୁହେଁ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା । ଏ ଟଙ୍କା ଥଳା ଏହି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର । ଏ ରାଜାଙ୍କ ଅମାତ୍ୟ । ତମେ ଦୁହେଁ ଦଶଦଳ ବର୍ଷ ସପ୍ତମ କାରଦଣ୍ଡ ଶେଷିବ ।”

ଗାରୁ ଦୁଃଖରେ କହିଲା, “ଆଉ ଏ ରାଜାରେ ଧର୍ମ ରହୁବ ? ମୋ ଶାସ୍ତ୍ର ମେଢ଼େ-ନନ୍ଦର ଉପାର୍ଜନ । ତାକୁ ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ ତାଙ୍କର ବୋଲି କହିଦେଲେ ବୋଲି ତାହା ତାଙ୍କର ହୋଇଯିବ ?”

କାବୁଲି କହିଲା, “ମହାଶୟ ! ତମର ବିଚାର କରିବା ଭଳି ଦକ୍ଷତା ନାହିଁ । ଜଣେ ଅମାତ୍ୟଙ୍କ କଥାରେ ଭଲଗଲା । ସେ ମିଛ କହୁଛନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଅର୍ଥରେ ଗାରୁ ବରଂ ସତ କହୁଛି !”

“ବୋଇଲେ ?” ବଞ୍ଚିତଦେବ ପଚାରିଲେ, “ତେବେ କ’ଣ ଏ ଟଙ୍କା ଥଳା ସତରେ ଗାରୁର ?”

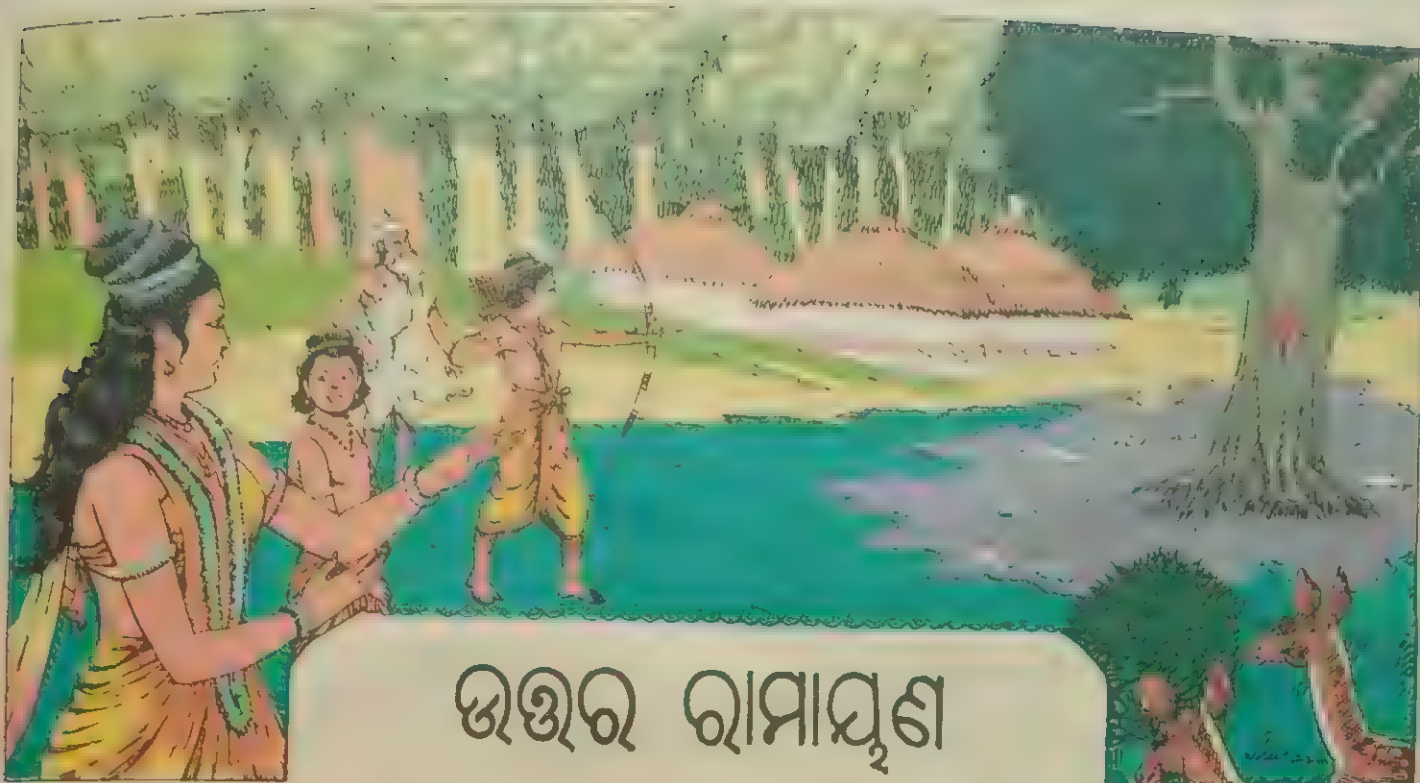
“ମାନେ ସେ ଅନ୍ତରଃ ମେଢ଼େନନ୍ଦ କରି ଏତକ ଚୋରି କରିଛି । କାରଣ ସେ ମହାଜନ ଧୀରେନ୍ଦ୍ରମଲ୍ଲଙ୍କ ଘରୁ ଚୋରି କରିବା ବେଳେ ମୁଁ ଦେଖିଛି !”

ଧୀରେନ୍ଦ୍ରମଲ୍ଲଙ୍କ ଘରୁ ଶବର ନେଇ ଜଣାଗଲା ସତରେ ସେ ଟଙ୍କା ଥଳା ତାଙ୍କର । ଘରୁ ଚୋରି ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲା । ସେତେବେଳକୁ ଅମାତ୍ୟ ବଞ୍ଚିତଦେବ ଭଳି ବେଶ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜ ଛଦ୍ମ ଦାଢ଼ୀ ଓ ପଗଡ଼ ଖୋଲି ଦେଲେ । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ସେ ସ୍ୱୟଂ ରଜା ।

“ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ! ତମ ନ୍ୟାୟପରାୟଣତା ଓ ନିର୍ଭୀକତାରେ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୀତ ।” ରଜା ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦରଙ୍କୁ ଅମାତ୍ୟ ଭାବରେ ନିୟୁକ୍ତ ଦେଲେ ।

ଉତ୍ତର ରାମାୟଣ

ପାତାଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ସୁମାଳୀ
 ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିଲା ତା' ନାତି
 ରବଣ ତପସ୍ୟା କରି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ନିକଟରୁ ବର
 ପାଇଛି, ତା'ର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ ।
 ସେ ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଧରି ଯାଇ ଲଙ୍କାରେ
 ପହଞ୍ଚିଲା । ରବଣକୁ ଏତେଦିନ ପରେ ଦେଖି
 ଆନନ୍ଦରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି କହିଲା, “ବନ୍ଧୁ,
 ଏତେଦିନ ପରେ ମୋର ଇଚ୍ଛା ସଫଳ
 ହୋଇଛି । ଯେଉଁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଭୟରେ ଆମେ
 ରକ୍ଷସବଂଶ ଯାଇ ପାତାଳରେ ପଶିଥିଲୁ ଏବେ
 ଆଉ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି କିଛି ଭୟ ନାହିଁ । ଏହାର
 ଏକମାତ୍ର କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ତୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କଠାରୁ
 ବରପ୍ରାପ୍ତ କରି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ପାରିଛୁ ।
 ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ଲଙ୍କା ନଗରରେ ଆମେ

ରକ୍ଷସମାନେହିଁ ରଜତ କରୁଥିଲୁ । ତୋର
 ବିମାତା ପୁତ୍ର ଭାଇ କୁବେର ଏସବୁ ଅଧିକାର
 କରି ନେଇଛି । ତୁ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ସୁଯୋଗ
 ଦେଖି କୁବେରକୁ ବୁଝାଇ ଶୁଝାଇ, କିମ୍ବା
 ଧନର ଲୋଭ ଦେଖାଇ, କିମ୍ବା ବଳ ପ୍ରୟୋଗ
 କରି ଲଙ୍କା ଦଖଲ କରି ନେ । ତୋହରି
 ଦ୍ଵାରାହିଁ ରକ୍ଷସବଂଶ ତାହାର ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
 ଫେରି ପାଇବ ।”

ସବୁକଥା ଶୁଣି ରବଣ କହିଲା, “ମାତାମହ,
 ଆପଣଙ୍କ କଥା ଲାଜସନ୍ନତ ନୁହେଁ । କୁବେର
 ମୋର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଭାତା, ତେଣୁ ସେ ତ ଆମ-
 ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପିତାସଦୃଶ । ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରୁ
 ଏପରି କଥା ବାହାରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ଓ ମୋର
 ମଧ୍ୟ ଏପରି କଥା ଶୁଣିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।”

ରାଜାଠାରୁ ଏପରି କଥା ଶୁଣିବା ପରେ
ସୁମାଳୀ ନିରୁତ୍ତର ରହିଲା । ତା'ପରେ
ସୁମାଳୀର ବିଶ୍ୱାସ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରହସ୍ତ ରାଜାକୁ
ଏକାନ୍ତରେ ଡାକି କହିଲା, “ବନ୍ଧୁ, ତୁମେ
ତୁମ ଅଜାଙ୍କୁ ଏପରି କହ ତାଙ୍କ ମନରେ
କଷ୍ଟ ଦେଇଛ । ସାରା ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ଶତ୍ରୁତା ହେବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ଧର୍ମ,
ବିଶେଷତଃ ରାଜପରିବାରରେ । ଅଦିତି ଓ
ଦିତି ଦୁହେଁ ସହୋଦର ଭଉଣୀ । ତଥାପି
ମଧ୍ୟ ଅଦିତିଙ୍କ ପୁତ୍ରମାନେ ହେଲେ ଆଦିତ୍ୟ
ସମେତ ଦେବଗଣ ଏବଂ ଦିତିଙ୍କର ପୁତ୍ର
ହେଲେ ଦୈତ୍ୟଗଣ । ବିଷ୍ଣୁ ସମସ୍ତ ଦୈତ୍ୟଙ୍କୁ
ତଡ଼ି ଦେଇ ଦେବତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଦେଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏକ ସମୟରେ କେବଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୁହେଁ
ସାରା ପୁଅମାନେ ଦୈତ୍ୟମାନଙ୍କର ଅଧିକାରରେ
ଥିଲା । ମୁଁ ତୁମକୁ କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ ବା
ଅପରାଧ କରିବାକୁ କହୁନାହିଁ । ଯଦି ତୁ ତୁମେ
ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଯେଉଁଥିରେ ତୁମ ଅଜାଙ୍କ
ପରି ଆମ ରାଜପରିବାରର ବୁଢ଼ାମାନେ ହୁଏ
ପୁରୁଷ ଆନନ୍ଦିତ ହେବେ, ତୁମକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ
କରିବେ । କାରଣ ଆଜିଯାଏ ଆମେ
ଅନ୍ୟାୟରତ ହୋଇଥିଲୁ । ଏବେ ଏକମାତ୍ର
ତୁମେହିଁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଶା ପୂର୍ଣ୍ଣ
କରିବ । ତୁମେହିଁ ଆମର ଆଶା ଭରସା ।
ସେଇକଥା ଘର ପୁରସ୍କାର ସବୁ ଭୁଲି ତୁମ
ଅଜା ତୁମ ପାଖକୁ କେତେ ଆଶାରେ
ଦୌଡ଼ି ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ନିରାଶ କରିନାହିଁ
ବରଂ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।”

ରାଜା ବହୁ ସମୟ ଧରି ଏଇ ସମସ୍ୟା
ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା'ପରେ
ସେ ପ୍ରହସ୍ତକୁ ଦୂତ ରୂପରେ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାବା
କୁବେରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଲା । ତାଙ୍କ
ହାତରେ ଦେଲା ଚିଠିଟିଏ । ସେଥିରେ ସେ
ଲେଖିଥିଲା, “ଅଗ୍ରଜ, ଏବେ ଆପଣ ଯେଉଁ
ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ରାଜୁତି କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଦିନେ
ରାଜସମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଥିଲା । ଆପଣ ଯଦି
ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରିଦେଇ ଦିଅନ୍ତି
ତେବେ ସମସ୍ତେ ଆପଣଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟପରାୟଣ ଓ
ଧାର୍ମିକ ବୋଲି ପ୍ରଶଂସା କରିବେ ।”

କୁବେର ଏ ଘର ଭର୍ତ୍ତୀରେ ରାବଣ
ପାଖକୁ ଚାଲିଗଲେ, “ପ୍ରିୟ ଅନୁଜ, ଯେତେ-
ବେଳେ ଆମ ପିତା ଏ ରାଜ୍ୟ ମୋତେ
ଦେଲେ, ସେତେବେଳେ ଏଠାରେ କେନ୍ଦ୍ର
ରାଜ୍ୟ କରୁ ନଥିଲେ । ମୁଁ ଏଠାରେ ଯଥା-
ଶକ୍ତି ସହିତ ବାସ କରୁଛି । ମୋର ରାଜ୍ୟ,
ଦେଉଳ, ସବୁକିଛି କ’ଣ ତା’ର ନୁହେଁ ?
ତୁ ଏଠାକୁ ଆସି ଆନନ୍ଦରେ ବାସ କର ।
ଆମେ ତ ଏକତ୍ର ପିତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ । ଏମରି
ସ୍ଥଳେ ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭେଦଭାବର
ପ୍ରଶ୍ନ କୁଆଡୁ ଉଠୁଛି ?”

ଏ ଚଠି ରାବଣ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଇ
କୁବେର ନିଜ ପିତାଙ୍କୁ ଭେଟି ସବୁକଥା
କଣାଇଲେ । ବିଶ୍ୱା କୁବେରଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ବସ, ଏକଥା ରାବଣ ମୋତେ ଆଗରୁ
କହିଥିଲା । ମୁଁ ଦେଖିଲି ସେ ବର ପାଇ ଖୁବ୍
ଶଗୀ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେଣୁ ଅସୁନ୍ଦର
ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ତୁ ଲଙ୍କା
ଛାଡ଼ି ହିମାଳୟକୁ ଯାଇ, ସେଠାରେ ଯଥାଶକ୍ତି
ସହ ବସବାସ କର । ହିମାଳୟରେ ପବିତ୍ର
ଗଙ୍ଗା ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି । ନିକଟରେ ମାନ-
ସରୋବର; ସେଥିରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ କମଳ ଓ ନୀଳ
କମଳ ଫୁଟେ । ସେଠାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଦେବତା,
ଗନ୍ଧର୍ବ ଓ କଳରମାନେ ଆସି ବିହାର କରନ୍ତି ।
ଏପରି ଏକ ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନରେ ତୋର ପରିବାର-
ବର୍ଗ ଓ ଅନୁଚରବର୍ଗଙ୍କୁ ନେଇ ବସବାସ

କର । ଅସୁବ ଗଭୀର ରାବଣ ସହିତ
କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ନ କରିବାକୁ ଭଲ ।
ତା’ ଦେହରେ ଅଛି ଅସୁର ରକ୍ତ । ମୋର
ପୁଅ ହେଲେ କ’ଣ ହେବ ? ଦିନେ ନା ଦିନେ
ତା’ର ଆସୁର ଶକ୍ତି ପ୍ରକଳ ହେବ ଓ ତୁ
ଅସହ୍ୟ ଭାବରେ ତା’ର ଶୀକାର ହେବୁ ।
ଏବେ ରାବଣ ବର ପ୍ରସାଦରେ କ୍ଳେଶାଳୀ
ହୋଇଛି ପୁଣି ତା’ର ଅଜାତରର ବଂଶ ସମସ୍ତ
ରାକ୍ଷସ ତା’ ସହିତ ଯୋଗ ଦେଲେଣି । ସେ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ତା’ଠାରୁ ଦୟା, ସ୍ନେହ, ନ୍ୟାୟ ବା
ବିବେକବୋଧ ଆଶା କରିବା କୁଆ ।”

କୁବେର ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ପରମର୍ଶକୁ
ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେ ନିଜର ପରିବାର ଓ

ସହଚରଗଣକୁ ସେଥିରେ ନେଇ କୈଳାସକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଇତମଧ୍ୟରେ ପ୍ରହସ୍ତ ଯାଇ ରାବଣକୁ କହିଲା, “ରାବଣ, ମୁଁ ଏକ ଶୁଭ ସମ୍ଭାବର ନେଇ ତୁମ ପାଖକୁ ଆସିଛି । ଲଙ୍କାରାଜ୍ୟ ଖାଲି ହୋଇ ଯାଇଛି । କୁବେର ଲଙ୍କା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଇଛି । ତୁମେ ଯାଇ ସେଠାରେ ଶୀଘ୍ର ରାଜତ୍ବ କର ।”

ଏ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ରାବଣ ନିଜର ପରିବାର ବର୍ଗ ଓ ସହଚରଗଣଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଲଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ମହା ସମାରୋହରେ ତା’ର ରାଜା ଭାବରେ ଅଭିଷେକ ହେଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରସଗଣ ମଧ୍ୟ ଅତି

ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ଓ ନମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ରାମସଗଣ ଆସି ଲଙ୍କାରେ ବସବାସ କଲେ । ରାଜା ହେବା ପରେ ରାବଣ ନିଜର ଭଉଣୀ ସୁପ୍ତଶିଖାକୁ କାଳକେୟୁ ବଂଶର ବିଦ୍ୟୁତ୍ସିନ୍ଧୁ ସହିତ ବିବାହ ଦେଲା ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଥରେ ରାବଣ ବଣକୁ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯାଇଥାଏ । ସେଠାରେ ବନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଦେଖିଲା ଜଣେ ଘୌଡ଼ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ସହିତ ଜଣେ ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟା । ସେ ତତ୍ତ୍ଵଶୀତ୍ର ପଚାରିଲା, “ଆପଣ କିଏ ? ଆଉ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଯୁବତୀ ହିଁଅକୁ ଧରି ଏ ବଣରେ କାହିଁକି ବୁଲୁଛନ୍ତି ?”

ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଭଦ୍ର, ମୁଁ ହେଉଛି ଦିବ୍ୟଙ୍କର ପୁଅ ମଧୁ ଦାନବ । ତମେ ହେମା ନାମକ ଅପ୍ସରାର ନାମ ଶୁଣିଥିବ । ଦେବତାମାନେ ସେହି ହେମା ସହିତ ମୋର ବିବାହ ଦେଇଥିଲେ । ହେମା ଦୁଇଟି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଓ ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ଦେଇ ଆଜିକୁ ଚଉଦବର୍ଷ ହେବ ମୋତେ ଛଡ଼ି ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ଦୁଇପୁତ୍ର ହେଲେ ମାୟାବା ଓ ଦୁରୁଦ୍ଧ । ଏଇ କନ୍ୟାଟିର ନାମ ମନ୍ଦୋଦରୀ । ଏହା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଭଲ ବରପାତ୍ର ଖୋଜି ଖୋଜି ମୁଁ ତୁମଣି କରୁଛି । ମୁଁ ତ ମୋ ବିଷୟରେ ସବୁ କହିଲି । ଏବେ ତୁମେ ତୁମର ପରିଚୟ ମୋତେ ଦିଅ ।”

“ମୁଁ ପୁଲସ୍ତ୍ୟଙ୍କ ପୁତ୍ର ବଳଦେବଙ୍କର ପୁତ୍ର ।
ମୋର ନାମ ଦଶଗ୍ରୀବ ।” ରାବଣ ନିଜର
ପରିଚୟ ଦେଲା ।

ରାବଣକୁ ଚିଣିବିଶୟମୁତ ଜାଣି ମଧୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ନିଜ କନ୍ୟାକୁ ତାକୁ ପ୍ରଦାନ
କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ରାବଣ ସେ
ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଆନନ୍ଦରେ ସ୍ୱୀକାର କଲା ।
ମହୋଦରୀ ସହିତ ରାବଣର ବିବାହ ସମ୍ପନ୍ନ
ହେଲା । ବିବାହ ପରେ ମଧୁ ରାବଣକୁ ଏକ
ମହାଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କଲା, ଯାହା ସେ ଅନେକ
ବର୍ଷର ତପସ୍ୟା ଫଳରେ ଲଭ କରିଥିଲା ।
ସେହି ମହାଶକ୍ତିକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ରାବଣ
ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ତାଙ୍କୁ
ମୂର୍ଚ୍ଛିତ କରାଇଥିଲା ।

ରାବଣ ନିଜର ବିବାହ ପରେ ତା’ର ଦୁଇ
ସାନ ଭାଇଙ୍କର ବିବାହ ଦେଲା । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣର
ବିବାହ ବୈଶେଷନର ନାତୁଣୀ ବଜ୍ରଜ୍ଞାଲା
ସହିତ ଓ ବିଭୀଷଣର ବିବାହ ଶୈଳାକ୍ଷ ନାମକ
ଗନ୍ଧର୍ବର କନ୍ୟା ସରମା ସହିତ ମହା
ସମାଗ୍ନେୟରେ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଲା ।

ତଳି ଭାଇ ବିବାହ ପରେ ଆନନ୍ଦରେ
କିଛିକାଳ କଟାଇଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ
ରାବଣର ପ୍ରଥମ ପୁତ୍ର ମେଘନାଦ ଜନ୍ମ ହେଲା ।
ସେ ଜନ୍ମ ହେବା ମାତ୍ରେ ମେଘପରି ଗର୍ଜନ
କରିବାରୁ ତା’ର ନାମ ସେପରି ଦିଆ
ଯାଇଥିଲା । ସେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରି

ବିଜୟ ଲଭ କରିଥିବାରୁ ତା’ର ଅନ୍ୟ ନାମ
ଥିଲା ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ୍ । ପିତାମାତାଙ୍କର ସେ ଥିଲା
ସର୍ବାଧିକ ପ୍ରିୟ ପୁତ୍ର । ରାମାୟଣ ଯୁଦ୍ଧରେ ସେ
ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଶରରେ ପ୍ରାଣ ଦେଇଥିଲା ।

ଦିନେ ରାବଣର ଫକ୍ତ ହେଉଥାଏ, କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ
ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ହାଇ ମାରି କହିଲା, “ଭାଇ,
ମୋତେ ବହୁତ ନିଦ ମାଡୁଛି । ଦୟା କରି
ମୋର ଶୋଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦିଅ ।”

ବଜ୍ରାଙ୍କ ବରଦାନ ଯୋଗୁ ତା’କୁ ଏପରି
ନିଦ୍ରା ଆକ୍ରମଣ କଲା । ରାବଣ ତା’ ପାଇଁ
ଏକ ଶୟନ କକ୍ଷ ତିଆରି କଲା, ତାହା ତିଳ
ଗୁଡ଼ୁଆରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ଟଙ୍କିକ, ହାତଦାନ
ଓ ନାନାଦି ରତ୍ନରେ ନାନା କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଓ

ତୋରଣ ସବୁ ଥାଏ । ତା'ପରେ ଶଯ୍ୟା ତ ଆନ୍ତର ସୁନ୍ଦର ଥିଲା । ସେହି ଶଯ୍ୟାରେ ସେ ଆରାମରେ ଘାଈନ୍ଦନ ଧରି ଶୋଇଥାଏ ।

କୁମୁକର୍ଣ୍ଣ ଶୋଇଯିବା ପରେ, ଶବ୍ଦ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ନାନା ରାଜ୍ୟ ଜୟ କଲା । ଋଷି, ଦେବତା, ଗନ୍ଧର୍ବ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କଲା । ସ୍ୱର୍ଗର ନନ୍ଦନକାନନ ଆଦି ଧ୍ୱଂସ କଲା । ସାନ ଭାଇର ଏଇ ସବୁ ଅକାର୍ତ୍ତେ ଶୁଣି କୁବେରଙ୍କ ମନ ବହୁତ ଦୁଃଖ ହେଲା । ଶବ୍ଦକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ କୁବେର ଚିଠି ଦେଇ ଜଣେ ଦୁତକୁ ପଠାଇଲେ । ବିଭୀଷଣ ତା' ସହିତ ବହୁତ ଭଲ ବ୍ୟବହାର କଲା ଓ ତା'କୁ

ଶବ୍ଦ ନିକଟକୁ ନେଇଲେ । ରାବଣେ ରାଜ୍ୟସଭାରେ କୁବେରଙ୍କ ପହଞ୍ଚାଇ କହିଲେ

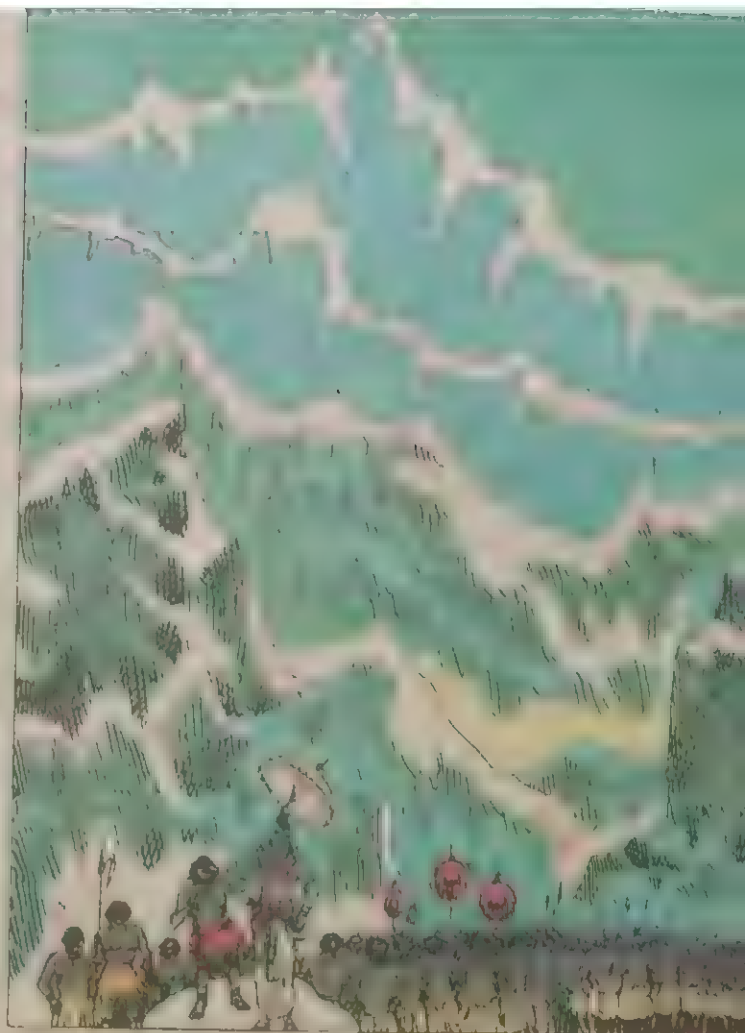
“କଲ୍ୟାଣୀୟ ଦଣ୍ଡୋବ, ତୁ ବ୍ରହ୍ମା ଚପଟ୍ୟାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ସବୁ ଯଥେଷ୍ଟ କରିଛୁ, ତାହା ଅତି ଆନନ୍ଦର ବିଷୟ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱର୍ଗ ଆକ୍ରମଣ କରି ନନ୍ଦନକାନନକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବା, ଋଷିମୁନିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବା, ଏସବୁ ଆମ ବଂଶରେ କଲଙ୍କ ହୋଇ ରହିଯିବ । ଋଷିମୁନିଙ୍କର ଅଭିଶାପ ଓ ଦେବତାମାନଙ୍କର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟି ନେଇ ତୁ କେତେଦିନ କ୍ଳେଶାଳୀ ହୋଇ ରହିବୁ? ଶୁଣିଲ ଦେବତାମାନେ ତୋତେ ବଧ କରିବା ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଅପଥା ସେସବୁ ମାର୍ଗ ଛାଡ଼ି ଜୀବନରେ ସତ୍-ମାର୍ଗକୁ ଅନୁସରଣ କର; ତୋର ତଥା ବଂଶର ମଙ୍ଗଳ ହେବ । ମୋ ଜୀବନରେ ଏପରି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ଯେ ଥରେ ଚପଟ୍ୟା ପରେ ଶିବ ପାଦତଳ ଦର୍ଶନ ପାଇଲି ଓ ପାଦତଳ ରୂପରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ବାମ ଶ୍ରେର ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କ ଉପରେ କିଛିକ୍ଷଣ ପାଇଁ-ନିବଦ୍ଧ କଲି । ଆଉ ତା'ପରେ ଦେବୀ ପାଦତଳ ରୂପ ଅଗ୍ନିରେ ମୋର ସେହି ଆଖି ଜଳିଲେ ଓ ପୀଡ଼ବର୍ଣ୍ଣ ଧାରଣ କଲା । ଶିବ ମୋତେ ସେହି ଦିନଠାରୁ ନାମ ଦେଲେ “ଏକାକ୍ଷୀ ପିଙ୍ଗଳ” ତଥାପି ସେମାନେ ମୋ ଉପରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି । ସେଠାରୁ ଫେରି ମୁଁ ତୋର

କର୍ମକଳପ ସେୟା ଶୁଣିଲି. ଆମର କାଣ
ମହାନ । ତୁ ଏମନ୍ତ କାଳୀ ଯାଏ ତେ ଓ
ମହା ମାର୍ଗର ଅନୁସରଣ କର ।”

କୁବେରଙ୍କର ଏ ପଦ ପଢ଼ି ରାବଣ ଦଗରେ
ଅଶ୍ରୁର୍ମୟ ହୋଇଯାଇ କହିଲା, “ଆରେ
ଦୁଇ, ତୁ ମୁଖ ଓ ଡୋକେ ଯେ ଏଇ ବାଟ
ଦେଇ ପଠାଇଛି ସେ ଆମ୍ଭର ଗଜ ମୁଖ ।
ରହ ମୁଁ ଦୁଇଜଣକୁ ପାଠ ପଢ଼ିବୁ । ଆଜି
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭାବିଥିଲି ଯେ ବଡ଼ଗଲ
ପିତା ସମାନ, କିନ୍ତୁ ଏବେ କାଣ୍ଡୁ ତାଙ୍କର
ଗର୍ବର ସୀମା ନାହିଁ । ମୋ ମନରେ ଇଚ୍ଛା
ଅଛି ହିତୁବନ ବଜୟ କରିବା ପାଇଁ । ଆଜି
ମୁଁ ସେହି ମୁଖର ଉପଦେଶ ଶୁଣିବି ?
ଆରେ, କିଏ ଅଛରେ, ଏହି ଦୁଇଟାକୁ ମାର
ଶାରିବି ।” ଏତକ କହି ରାବଣ ଆଜ୍ଞାପ
କଲା । ଅଛରେ ତା’ର ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
ହେଲା ।

ତା’ପରେ ରାବଣ ନିଜର ପାତ୍ରମଣ୍ଡଳୀ ଓ
ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ଧରି ପ୍ରଥମେ ହିମାଳୟ ଅତି-
ସ୍ଥାନରେ ଗଲା । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଥମେ କୁବେରଙ୍କ
ଯଷପୁର ଆକ୍ରମଣ କରି ଧ୍ବଂସ କରିବା ।
ବହୁଦିନ ଧରି ନଦୀ, ପାହାଡ଼ ଅତିକ୍ରମ କରି
ଯାଇ ଯାଇ ଶେଷରେ କୈଳାସରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
ଯଷମାନେ ଆଗରୁ ସବୁ ଶୁଣିଥିଲେ ।
ସେମାନେ ଦୂରରୁ ଦେଖି ଜାଣିନେଲେ ଯେ
ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ନିଶ୍ଚୟ କୁବେରଙ୍କ ସାନ

ଭାଇ । ସେମାନେ ଏକଥା ଯାଇ କୁବେରଙ୍କୁ
ଜଣାଇଲେ । କୁବେର ବଡ଼ ଦୁଃଖର ସହିତ
ନିଜର ସୈନ୍ୟସମ୍ମାନ କଲେ । କିଛି ସମୟ
ପରେ ଦୁଇଦଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ
ହେଲା । ରାବଣ ଯକ୍ଷଗଣଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ବଧ
କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । କୁବେର ଆତ୍ମର
ଯକ୍ଷସେନା ପଠାଇଲେ । କାରଣ ଅଳକା-
ପୁରକୁ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ
ସେ ଗୃହଥିଲେ । ଯକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ସୁଯୋଗକଣ୍ଠକ ନାମକ ଜଣେ ବର ଯକ୍ଷ
ଥିଲେ । ସେ ବାଣ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମାରିବୁ
ପାହାଡ଼ରୁ ତଳକୁ ପକାଇ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ
କିଛି ସମୟ ପରେ ମାରିବୁ ପୁଣି ପାହାଡ଼

କପରକୁ ଉଠି ଆସିଲା, ଏହାକୁ ଶାନ୍ତି ମାଳା
 ଅସୁରମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମନୁ ଧର ଯାସମାନେ
 ଭୟରେ ପଳାନ୍ତି କଲେ । ଅଳକାପୁରର
 ପ୍ରଥମ ତୋରଣ ପାଶରେ ଥିବା ଦ୍ଵାରପାଳକୁ
 ରାବଣ ମାରି ପକାଇଲା ଓ ଦ୍ଵାର ତୋରଣ
 ସବୁ ଭାଙ୍ଗି ପକାଇଲା । ଏସବୁ ଦେଖି ଅନ୍ୟ
 ଯାସମାନେ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ସେଠାରୁ ପଳାଇ
 ଯାଇ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପବିତ୍ର ଗୁମ୍ଫାମାନଙ୍କରେ
 ଲୁଚି ରହିଲେ ।

ତା'ପରେ କୁବେର ଯାସ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କର
 ଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ମଣିଭଦ୍ର ନାମକ ଏକ
 ବୀର ଯୋଦ୍ଧା ଯାସଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧକୁ ପଠାଇଲେ ।
 ସେ ନିଜ ସହୃଦ ଦୁର୍ଜାର ଦୁର୍ଜାର ଯାସସୈନ୍ୟ
 ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ତୁମ୍ଭଳ ଯୁଦ୍ଧ
 ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବହୁ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ
 ଚାଲିଲା । ରାକ୍ଷସମାନେ ମାୟା ଯୁଦ୍ଧ ଜାଣି-
 ଥିବାରୁ, ଯାସମାନେ ବହୁତ ଅସୁବିଧାରେ
 ପଡ଼ୁଥା'ନ୍ତି । ମହୋଦର ଓ ପ୍ରହସ୍ତ ବହୁତ

ଯାସ ବଧ କଲେ । ମାହୋଦ ମଧ୍ୟ ଅନେକ
 ଯାସ ବଧ କଲା ।

ତଥାପି ମଧ୍ୟ ମଣିଭଦ୍ର ସହସର ସହୃଦ
 ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥା'ନ୍ତି । ଇନ୍ଦ୍ରମଧ୍ୟରେ ଧୂମ୍ରାସ
 ନାମକ ଏକ ରାକ୍ଷସ ମଣିଭଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ
 ଘରଳା ପଦ୍ମାମ୍ବର ସହୃଦ ମୁଷଳ ପ୍ରହାର
 କଲା । ସେଥିରେ ମଣିଭଦ୍ର ବିଚଳିତ ନ
 ହୋଇ ତା' ଉପରେ ଦ୍ରଷଣ ଛବରେ ଏକ
 ଗଦା ପ୍ରହାର କଲେ । ଯେଥିରେ ଧୂମ୍ରାସ
 ଧୁଳିଶାୟୀ ହେଲା । ଏସବୁ ଦେଖି ରାବଣେ
 ନୋପ ଦ୍ଵିଗୁଣିତ ହେଲା । ସେ ନିଜେ ଆସି
 ମଣିଭଦ୍ରଙ୍କ ସହୃଦ ଯୁଦ୍ଧ କଲା । ଏକ ବିରାଟ
 କ୍ଳେ ସେ ମଣିଭଦ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରହାର
 କଲା । ସେଥିରେ ମଣିଭଦ୍ରଙ୍କର ବିଶେଷ କ୍ଷତି
 ହୋଇ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମୁକୁଟ ଭାଙ୍ଗି
 ପଡ଼ି ଗୋଟିଏ ପଟକୁ ଢଳି ପଡ଼ିଥିଲା ।
 ସେଥିପାଇଁ ସେହିଦିନଠାରୁ ତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା
 “ପାଣ୍ଡୁମୌଳୀ ।”

କଳି

ଶ୍ରୀମାତ୍ର ସମସ୍ତ କରି ଅଜୟ ମିଳାମୁର
 ଜମିଦାରଙ୍କ କଢେଇରେ କାମ କଲ ।
 ସେହି ଅଜୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେ
 ଶ୍ରମକୁ ଧରି ଯାଇ ପତ୍ନୀ ମୁକାଦିକୁ ନେଇ
 ଆସିଲା ଓ ଘରଟିଏ ଭଡ଼ା କରି ରହିଲା ।
 ମୁକାଦିର ଶ୍ରମରେ ଜନ୍ମ ଓ ମଣିଷ ହୋଇଛି
 ମଧ୍ୟ ସେହି । ତେଣୁ ମୁକାଦିର ଶ୍ରମକୁ
 ଧରି ଯାଇ କଷ୍ଟ ହେଲା । ସେ କାହାର
 କିଛି ମଧ୍ୟ ଠକ ମମୟରେ ହୋଇ ପାରେନା ।
 ସେହି ଅଜୟ ସାଗି ଯାଇ କହିଲା, “ତମେ
 ଶ୍ରମକୁ ଏବେ ସମୟ କାହିଁକି ନିଅ ?
 ଶ୍ରମକୁ କାଳିଠାରୁ ମୋତେ ଯେମିତି
 ହେଉଛି ସେହି ମୁକାଦିକୁ ଧରି ।”

ସେହି ଅଜୟର ମୁକାଦିକୁ ଜମା ନାହିଁ
 ହେଉନାହିଁ । ଅଧରତ ହୋଇଯାଇ ପରେ ସେ
 ଭଜନକୁ କରି ପଡ଼ି ରହି ଯାଇ ଅଛନ୍ତି କଲ ।

ଧନ ଆଠଟା ବେଳକୁ ଯୋଗ ଦେଖ । ଅଜୟ
 ସେହିନ କିଛି ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଶାଲ ମହା
 ଆନନ୍ଦରେ କଢେଇକୁ ଲେ । ବାଟରେ ଦେଖିଲା
 ଜଣେ ଲୋକ ତା’ ଅଜୟକୁ ଆସୁଛି । ସେ ମଧ୍ୟ
 ଶ୍ରମକୁ ଧରି ଯାଇ । ଅଜୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଅଜୟକୁ
 ହାତ ଧରି କହିଲା, “ଆରେ, ଅଜୟ ଏତେଦିନ
 ପରେ ତୋ ସହିତ ଦେଖା ହେଉଛି !”

ଅଜୟ କହିଲା, “ଭାଇ, ମୁଁ ତ ଆଜଣକୁ
 ଚାଲି ନାହିଁ ।”

ଅଭିଭା ବ୍ୟକ୍ତିଟି ହସି ହସି କହିଲା,
 “ଭାଉଣୀ ! ମୁଁ ତୋ ଦବାହ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ
 ଦେଇ ନଥିଲି ବେଳକୁ ଏତେ ବଢ଼ିଛି ?”

ଅଜୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲା, “ତମ
 ନାମ ତ ଅଜୟ । ମୋତେ ଏବେ କିଛି
 ଅଧିକ୍ଷିକାର ଅଛି ।” ତା’ପରେ ସେ ତା’
 ହାତ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିର ହାତ ମୁଠାକୁ ଧରି

ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲ । କିନ୍ତୁ ସେ ତ ଛଡ଼ିବା ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ । ସେ ହାତକୁ ଆନ୍ତର ଜୋରରେ ଧରି କହିଲା, “ହଉ ହେଲା ତୁ ବାରେଶ ନୁହଁ । ତେବେ ତୋ ଡାହାଣ ହାତ ଉପରେ ଯେଉଁ କଲଜାଇ ଥିଲା ସେ କଥା କ’ଣ ମିଛ ?”

ଅଜୟ ଚିଡ଼ି ଯାଇ ତା’ ହାତଟା ଟାଣି ଆଣି ଦେଖାଇଲା ଓ କହିଲା, “ଦେଖନ୍ତୁ ମହାଶୟ ସେପରି କୌଣସି କଲଜାଇ ମୋର ନାହିଁ । ବରଂ ବାମହାତ କନ୍ଦୁଣୀ ପାଖରେ ଅଛି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଅରିନ୍ଦା ବ୍ୟକ୍ତିଟି କହିଲା, “କ୍ଷମା କର ଭାଇ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ବନ୍ଧୁ ବାରେଶ ବୋଲି ଭାବିଥିଲି । ସେ ଠିକ୍ ଆପଣଙ୍କ ପରି ଦେଖିବାକୁ ।”

ସେହିନି ସଂଧ୍ୟାରେ ଯେତେବେଳେ ଅଜୟ ଆସିବାକୁ ଘରକୁ ଚାଲିଲା, ସୁଜାତା କହିଲା, “ଯାହାହେଉ, ଅଜୟ ତ ଠିକ୍ ସମୟରେ କଚେରୀକୁ ଗଲା !”

“ନାହିଁ ସୁଜାତା, ଅଜୟ ମଧ୍ୟ ଡେଇଁରେ ଗଲା । ଗଳିମୁଣ୍ଡରେ ଜଣେ ଅରିନ୍ଦା ଲୋକ ମୋର ମାଙ୍ଗ ବୋଲି କହି ମୋତେ ଆକାଇ ଦେଲା ।” ଅଜୟ ସକାଳର ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତି ସୁଜାତାକୁ କହିଲା ।

ସୁଜାତା ଚମକି ଉଠି କହିଲା, “ଆରେ, ମୁଁ ତ ଭୁଲି ଯାଇଛି । ସକାଳଠାରୁ ବାରେଶ ବୋଲି ତୁମର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଆସି ଏଇଠି ଥିଲେ ।”

“ବାରେଶ ? ବାରେଶ ନାମରେ ମୋର କୌଣସି ବନ୍ଧୁ କେବେ ବି ନଥିଲା । ଗୁଲ୍ ତ ଦେଖିବା ସେ କିଏ ?” ଅଜୟ କହିଲା ।

“ସେଇ ଘରେ ସେ ତାର ସୁଟକେଶ ନେଇ ରହିଲା । ଏବେ କିଛି ସମୟ ପୁରୁଷ ବଜାରରୁ ଆସୁଛି କହି ଚାଲିଗଲା ।” ସୁଜାତା କହିଲା ।

ଅଜୟ ଘର ଭିତରେ ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ ଭଙ୍ଗା ସୁଟକେଶ୍ ଭିତରେ ଦୁଇ ଗୁରୁଟା ଭଙ୍ଗା ଲଟା ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛି ।

ତା’ପରେ ସେମାନେ ଘରର ଜିନିଷପତ୍ର ଦେଖିଲେ । ଟଙ୍କା ଭିତରୁ ଗୁରୁଟେ ଟଙ୍କା ଓ ସୁନାଗୁଡ଼ି ଦୁଇପଟ ଗୁରୁ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଅଜୟ ଗାଣି କରି କହିଲା, “ତମେ ଗାଁରୁ ଆସିଛ । ଗାଁଝିଲ ବୋକାମୀର ସୀମା ଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଆଜି ତାଙ୍କୁ କିଏ ଯିଆନ୍ତେ ?
ଶୁଆଇଛ ? ଶେଷ ହେବ ନାହିଁ ?”

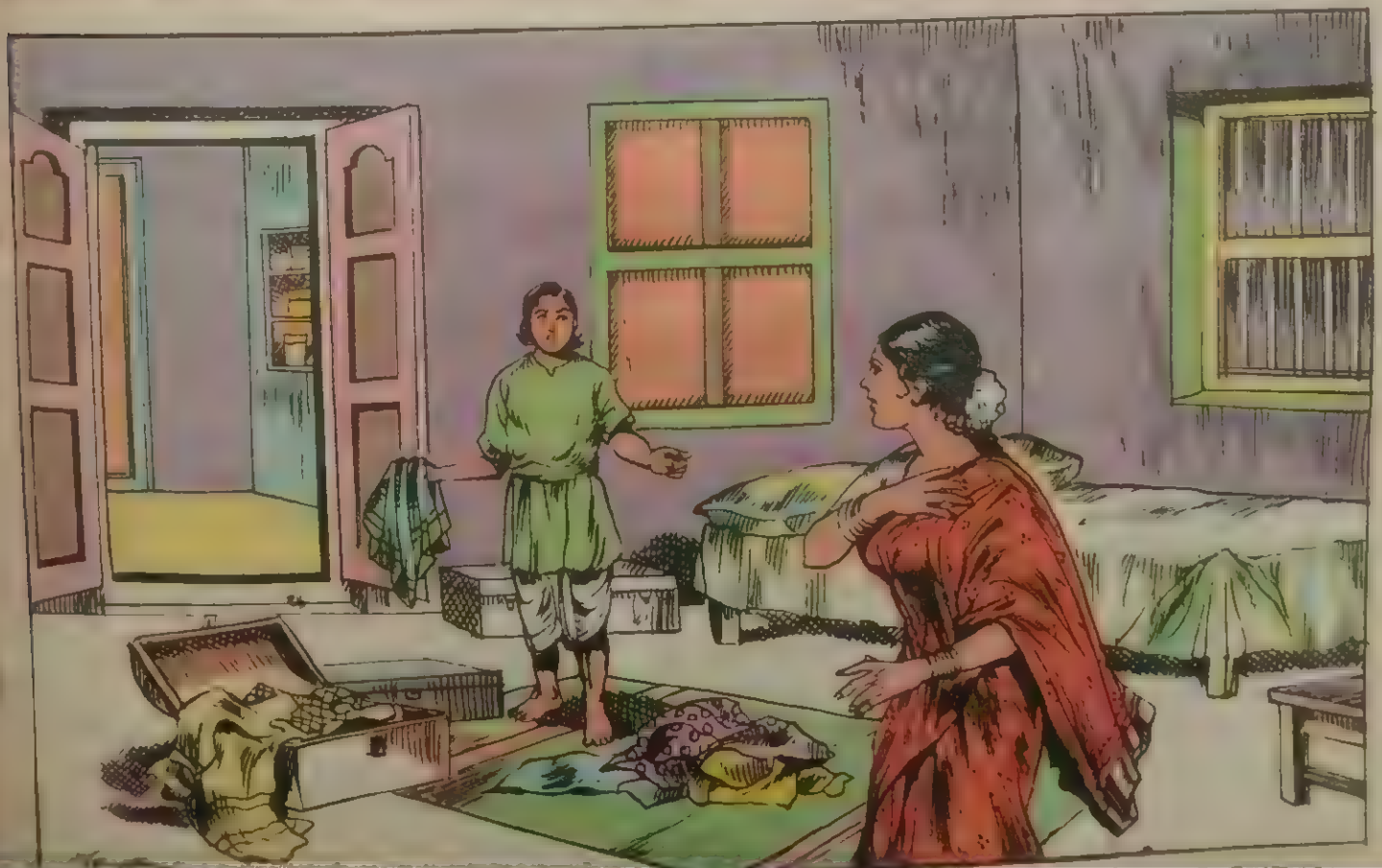
“ମୁଁ କ’ଣ ଜାଣିଥିଲି ସେ ଶେଷ ? ସେ
ତୁମ ନାମ କହି ପରିଚୟ ଦେଲା ଓ କହିଲା
ତୁମ ବାମଦାତା କନ୍ଧୁଣୀରେ କଲଜାଇ ଅଛି
ଓ ତୁମେ ନାଳ ପଥରର ମୁଦି ପିନ୍ଧଛ ।
ମୁଁ ବା ଅବଶ୍ୟାସ କରନ୍ତି କିମିତ ?” ସୁଜାତା
କହିଲା ।

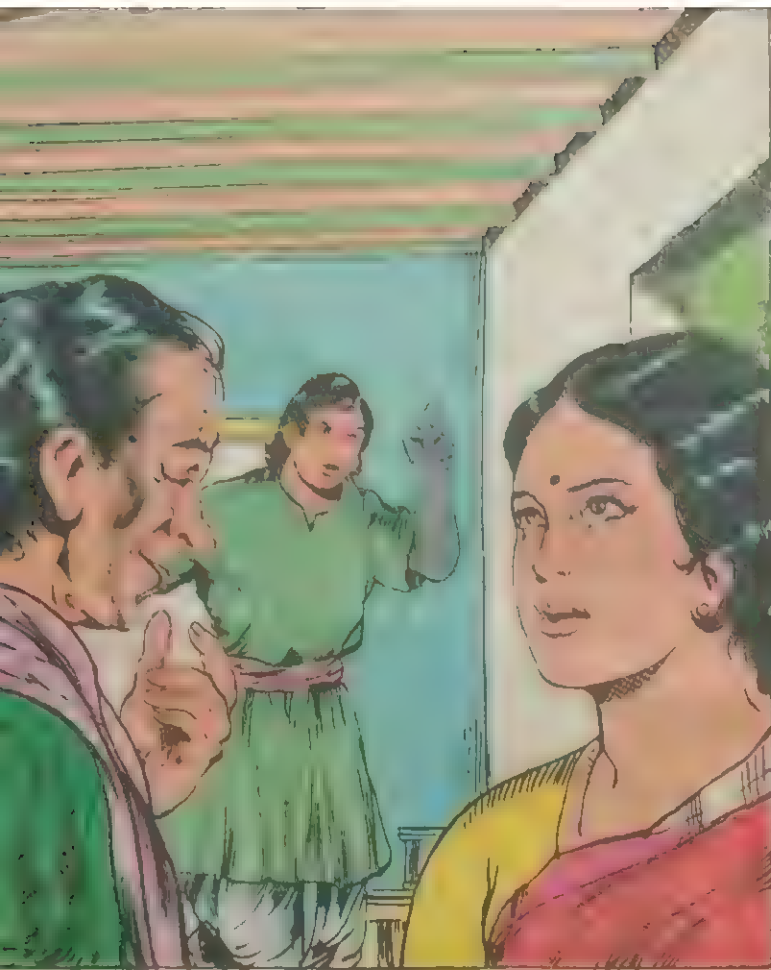
“ଓହୋ, ଏବେ ଜଣାଗଲା । ଯିଏ ସକାଳେ
ମୋ ହାତଧରି ବନ୍ଧୁ ବୋଲି କହିଥିଲା ସେହି
ମୋର ମୁଦି ଓ କଲଜାଇ ବିଷୟରେ କହି
ଠକାଇଛି ।” ଅଜୟ କହିଲା ।

ଚା’ପରେ ଦୁହଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀକ୍ଷଣ ଝଗଡ଼ା
ହେଲା । ଦୁହେଁ ଗତରେ ନ ଖାଇ ଶୋଇ

ପଡ଼ିଲେ । ପରଦିନ ସକାଳୁ ଉଠି ଅଜୟ
ଦରପୁର ଯାଇ ସୁଜାତାଙ୍କ ସାଥେ ଯୁ କଳା
ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଧରି ଯେଉଁଲା । ସେହି ଏ
ଦୁହଁଙ୍କର ବାହାଘର ଠିକ୍ କରାଗଲା । ତାଙ୍କର
କାମ ଥିଲା ବାହାଘର ଠିକ୍ କରବା ଓ କିଛି
ଟଙ୍କା ଦୁଇତରଫରୁ ପାଇବା ।

ଦୁହେଁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଡିଆପିଆ
ସରିଲା । ପରେ ଏକାଠି ତନିଜଣ ବସି
ଆଲୋଚନା କଲେ । ପ୍ରଥମେ ଅଜୟ କହିଲା,
“ଆପଣ ସୁଜାତା ସହଚ ମୋତେ ବିବାହ
ଦେବାକୁ ଯାଇ ଏକାଧିକ ମିଥ୍ୟା କଥା
କହିଛନ୍ତି । ଆପଣେ କହିଥିଲେ କନ୍ଧାଟି
ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତ, ବିନୟଶୀଳ ଓ କାମିକା । କାମ
ଏପରି କରେ ଯେ ସବୁଥିରେ ମୋର ଅପିତ୍ତ

ଡେଇ ହୁଏ । ବୁଦ୍ଧି ଏବେ ଯେ ଜଣେ ଚୋରକୁ
ଦିନ ଦ୍ଵିପ୍ରହରରେ ଘରେ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ
ଶୁଆଇ ଥିଲା ଉତର ଘରେ । ଆଉ
ବିନୟଶୀଳ ? ମୋ ସହିତ କଲିଠାରୁ ଝଗଡ଼ା
କରୁଛି ।”

ସୁଜାତା ଅଧାକାନ୍ଦ ଅବସ୍ଥାରେ ନାରାୟଣକୁ
ସବୁ କଥା ଶୁଣାଇଲା । ଶେଷରେ ନାରାୟଣ
କହିଲେ, “ଛଡ଼, ଯାହା ହୋଇଯାଇଛି
ଯାଇଛି । ସେଥିରେ ତୁମ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଦୋଷ
ନାହିଁ । ଏକଥା ଘଟିଛି ଯେହେତୁ କେହି
ମୁରବି ଘରେ ନାହିଁ । ଆଜିଠୁ ସେ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ
ମୁଁ ପୂରଣ କରିବି । ମା’ ସୁଜାତା, ଆଜିଠାରୁ
ଅଧିକା ଜଣକ ପାଇଁ ଗଣ୍ଡେ ସନ୍ଧ୍ୟାଦେବୁ ।”

ପରଦିନ ବୁଲିଗଲା । ତଥାପି ନାରାୟଣ
ଯିବାର ନାମ ଧରୁ ନାହାନ୍ତି । ଦିନେ ଅଜୟ
ସୁଜାତାକୁ କହିଲା, “ତୁମ କାକା ଆଉ
କେତେଦିନ ଏଠାରେ ଆସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି ?”

ମୁଁ କ’ଣ ଜାଣେ ସେସବୁ ? ତୁମେ ତ
ନିଜେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣିଛ । ତେଣୁ
ତାଙ୍କୁ ଏଠାରୁ ପଠାଇବା ଦାୟିତ୍ଵ ମଧ୍ୟ
ତୁମର ।” ସୁଜାତା କହିଲା ।

ଅଜୟ ମହା ଅଡୁଆରେ ପଡ଼ିଲା । ଗୋଟିଏ
ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ଆଉ
ଏକ ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିଲା । କାକା ତ ଶନିହେ
ପରି ସବାର ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି । କିପରି ତାଙ୍କୁ
ଏଠାରୁ ବାହାର କରାଯିବ ? ଘର ଘର ସେ
ଏକ ଉପାୟ ଠିକ୍ କଲା । ତା’ର ଜଣେ ବଧୱା
ମାଉସୀ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ରମା ନାମରେ
ଝିଅଟିଏ ଅଛି । ରମା ସୁସ୍ଵାଦୁରେ ବଡ଼
ନିଷ୍ଠୁର, କଳହପ୍ରିୟ ପୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଳସୁଆ,
ଦେଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ ନୁହେଁ । ତା ପାଇଁ
ପାତ୍ର ଖୋଜି ଦେବାକୁ ଥରେ ମାଉସୀ ଅଜୟକୁ
କହିଥିଲେ । ଏବେ ସେଇ ବାହାନାରେ କାକା
ମହାଶୟକୁ ସେଠାକୁ ପଠାଇଦିଆ ଯାଇପାରେ ।
କାରଣ ଦୁନିଆଯାକର ବରପାତ୍ର କନ୍ୟାପାତ୍ରୀ
ତ ତାଙ୍କୁ ଜଣା । ସେ ଏକାମ ଭଲ କରି
ତୁଲାଇ ପାରିବେ ।

ପରଦିନ ଅପ୍ପେୟରୁ ଫେରି ଅଜୟ ନାରାୟଣକୁ
କହିଲା, “କାକା, ମୋର ଜଣେ ବଧୱା

ମାଆ । ଅଛୁ, ତୁ ମୋ ବିଆଡ଼ ଅଛି ।
 କେତେକ ଚିନ୍ତା କିନ୍ତୁ ହେଉଛି ନାହିଁ ।
 ଅପଣ ପରି ସବୁ କିଛି ତାକୁ କୁଳରେ ନେଇ
 ପରଦିନ ତ ଆସିବି ସେ ଉପକାର
 ମୁଁ କେହିନି ମନେ ରଖିବି । ତା'ର ଆଉ
 କିଏ ଅଛି ।”

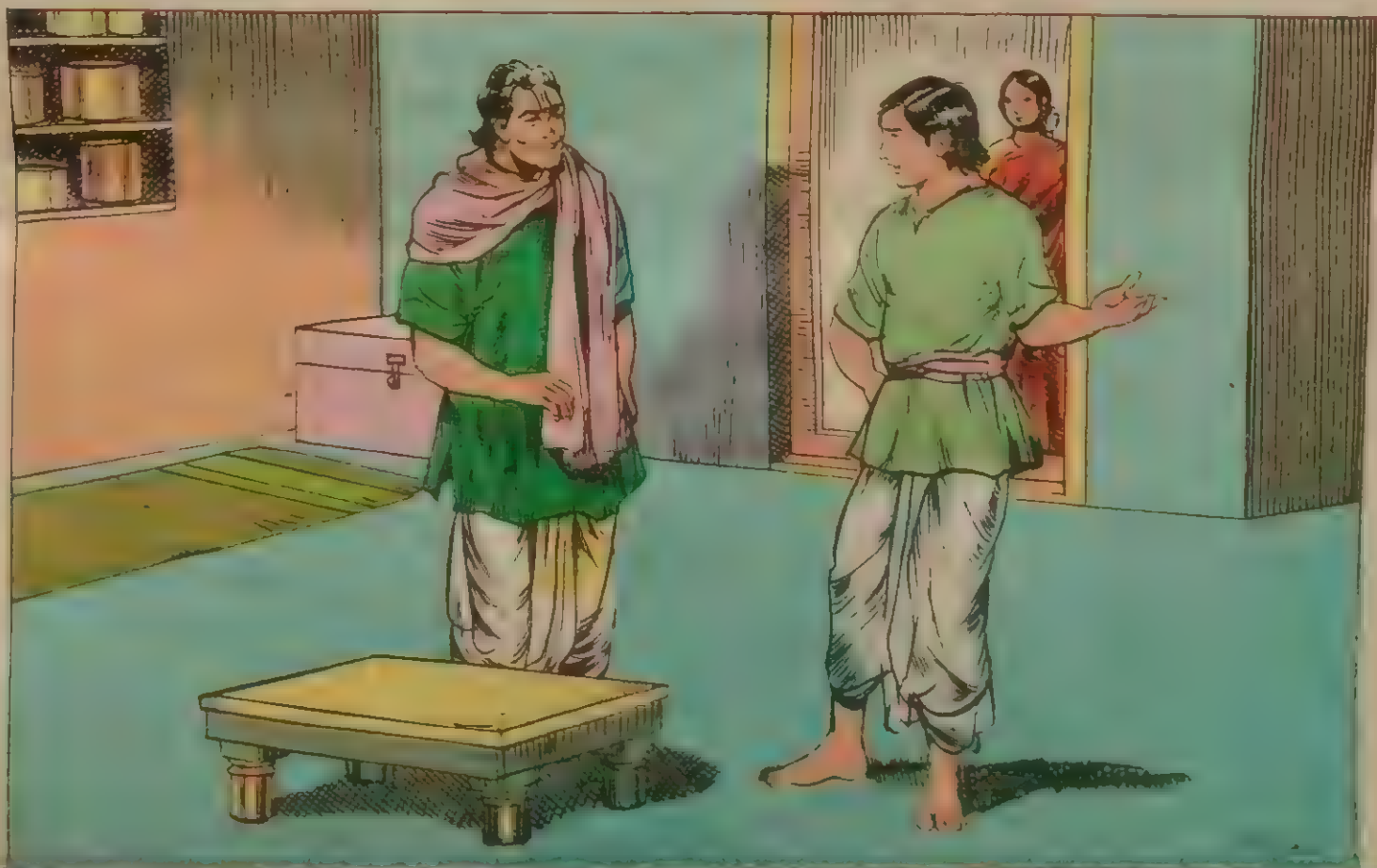
“ହଁ, ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ । ମୁଁ କାଲି ସେଠାକୁ
 ଯାଉଛି ।” ନାରାୟଣ ଶୁଣି ହୋଇ କହିଲେ ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ସକାଳୁ ନାରାୟଣ ସେଠାକୁ
 ଗଲେ । ସେ ଯିବା ପରେ ଏମାନେ ବୋହୂକୁ
 ହୋଇ ନିଜକୁ ଟିକିଏ ଉତ୍ସାହ ମନେ କଲେ
 ଓ ହସାହସି ହୋଇ କହିଲେ ରମା ପରି ହିଅ
 ପାଇଁ ବର ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ କାକାଙ୍କର ସାଥୀ
 ଜୀବନ ବିତାଯିବ ଯିନା, ବର ମିଳିବେ

ନାହିଁ । ଆଉ ସେ ମଧ୍ୟ ଏଠାକୁ ଆସି ଅମଳ
 ହରଷ କରିବେ ନାହିଁ । ବର ତ ଖୋଜୁଥିବା
 ଜୀବନ ସାଥୀ ।

କିନ୍ତୁ ହାୟ, ମାତ୍ର ଦିନଦିନ ପରେ ଦିନେ
 ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖନ୍ତୁ ତ ଗାଡ଼ିଟିଏ ତାଙ୍କ
 ଦୁଆରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଆଉ ସେଥିରୁ
 ବାହାରିଲେ କାକା ମହାଶୟ । ମୁହଁରେ
 ଫୁଲ ଫୁଟୁଛି । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଅଜୟ ଓ
 ସୁଜାତା ମେକି ପଡ଼ିଲେ ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ
 କୁହାକୁହା ହେଲେ, “ପୁଣି ବୁଢ଼ା କାହିଁକି
 ଫେରିଲା ?”

“କ’ଣ କାକା, ରମାର ବାହାଘର ଏତେ
 ଶୀଘ୍ର ଠିକ୍ କରିଦେଲେ ?” ହସି ହସି
 ଅଜୟ ପଚାରିଲା ।

“ଆରେ ଠିକ୍ କ’ଣ, ଭାବ ନେ ହୋଇଗଲା ବୋଲି । ଏଇଟା ଆଉ ବଡ଼ କାମ କ’ଣ?” କାକା କହିଲେ ।

“ବର କେଉଁଠିକାର?” ଅଜୟ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପଚାରିଲା ।

“ବର ଆଉ କିଏ? ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ । ତୁମର କାକା ।”

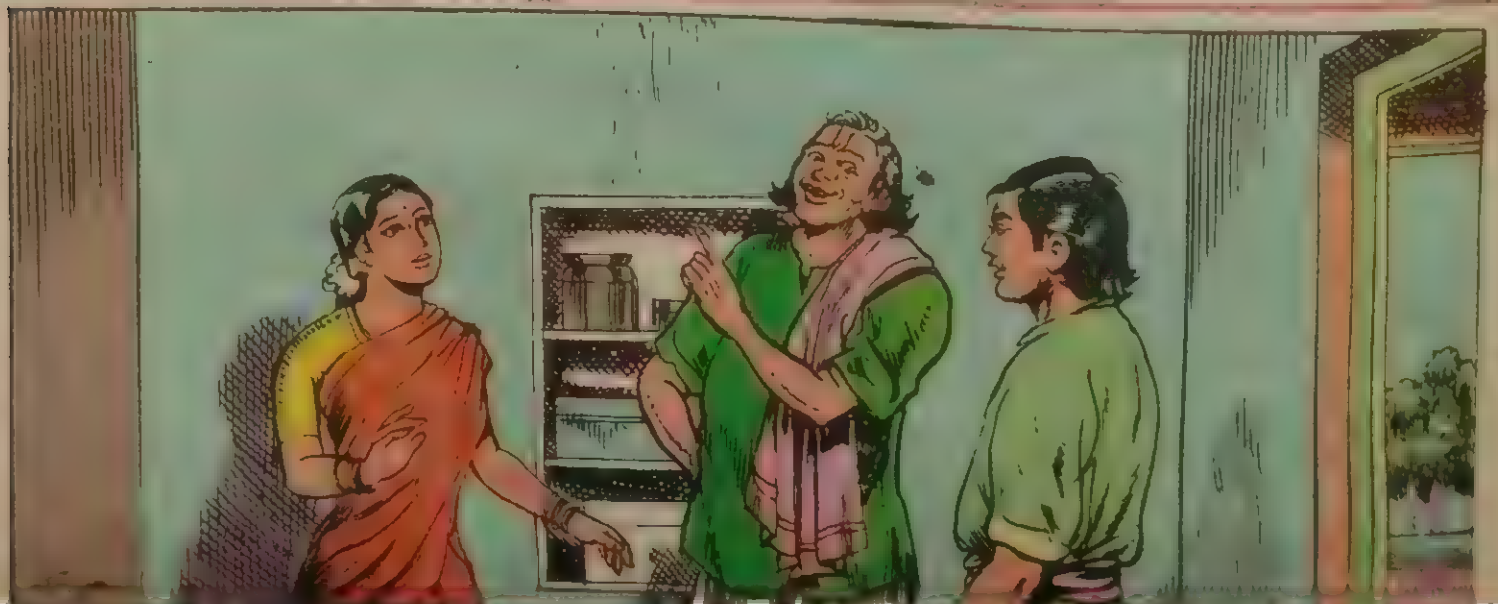
“ସୁଜାତାକୁ ଟିକିଏ ବୟସ ହୋଇଗଲାଣି । ମୋର ତ ସ୍ତ୍ରୀ ମରଛି । ଦୁହେଁ ଦୁହେଁକୁ ପସନ୍ଦ କରିନେଲୁ । ତୁମ ମାଉସୀ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ବହୁତ ଖୁସି । ଆଗାମୀ ରୂପବାର ଦିନ ବିବାହ । ତୁମ ଦୁହେଁକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ।” କାକା କହିଲେ ।

“କି କଥା?” ଅଜୟ ଓ ସୁଜାତା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“କଥା ହେଉଛି କ’ଣ କି ଦୁଇଜଣଙ୍କର କଳି ହେଲେ ତୃତୀୟର ଲଭ । ତୁମେ ଦୁହେଁ

କଳି କଲୁ ତେଣୁ ମୋର ଲିଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ହେଉଛି ସଦା ସଦା ଲିଙ୍ଗ ରହିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଚିତ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ । ମୋର ଏହା ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ନ ପଡ଼ିଥିଲେ ମୁଁ ତ ତୁମ ଘରେ ଆଉଁଟା ଜମାଇ ମାଗଣାରେ ଖାଇ-ପିଇ ସେହୁଠାରେ ପଡ଼ି ରହିଥାନ୍ତି କୁଆଡ଼କୁ ଯାଇ ନଥାନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା । ଏବେ ମୋତେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଏ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନହେଲେ ତୁମ ଭଉଣୀକୁ ପୋଷିବ କିମିତ? ରୂପବାର ଦିନ ବିବାହ ମନେ ରଖିଥିବ । ମୁଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆସିଥିଲି ଏବେ ଯାଉଛି ।” ଏତକ କହି କାକା ଚାଲିଗଲେ ।

ସମାସ୍ୟାର ଏପରି ସମାଧାନ ହେବ ବୋଲି କଲ୍ୟାଣରେ ସୁଜା ଏମାନେ ଭାବି ନଥିଲେ । “ଏବେ ତୁମ କାକା ମୋର ଭଣୋଇ ହୋଇଯିବେ ।” ଅଜୟ କହିଲା ଓ ଦୁହେଁ ହସି ହସି ଗଲେ ।

ବିଚିତ୍ର ଉତ୍ତର

ଜେରୁଜେଲମ୍ ନଗରରେ ଜାବେଦ୍ ହସନ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସହାୟତା ନାମରେ ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଥାଏ । ସେ କାମ ପାଇଁ ଦୂର ଦେଶକୁ ଗଲେ ଘର, ପାଠଶାଳା ସବୁ କାମ ସହାୟତା ହିଁ ବୁଝେଥାଏ ।

ଥରେ ଜାବେଦ୍ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ପାଇଁ ବହୁତ ଦୂର ଦେଶକୁ ଗଲେ । ତାଙ୍କ ସହିତ ଗୁଲମ ଖୁସିଦ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ଦେହ ଶରୀର ହୋଇଗଲା । ଏତେ ଦୂରରେ ଥାଇ ସେ ସଲମତ କଥାହିଁ ଖାଲି ଭାବିଲେ । ଏବେ ଯଦି ସେ ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ସମାର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ କରିନ୍ତି ତେବେ ଖୁସିଦ ସବୁ ପଇସା ନେଇଯିବ, ସେ ପରିଚ୍ଛାଦିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଚତୁର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥୀପର । ଏହି କଥା ଚିନ୍ତା କରି କରି ଶେଷରେ ସେ

ମନରେ କିଛି ଠିକ୍ କରି ଖୁସିଦକୁ କହିଲେ ଜଣେ ଓକିଲକୁ ଡାକିବା ପାଇଁ ।

ରସିଦ ନାମରେ ଜଣେ ଓକିଲ ଆସିଲେ । ଜାବେଦ୍‌ଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ସେ ଉତ୍ତର ଲେଖିଲେ । ଉତ୍ତରରେ ଲେଖାଥିଲା, “ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମୋର ଗୃହର ଖୁସିଦଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବ । ମୋର ପୁତ୍ର ସେଥିରୁ କେବଳ ତା'ର ମନ ଚାହୁଁଥିବା ବା ପସନ୍ଦ ମୁତାବକ ଗୋଟିଏ କିଛି ପାଇବ । —ଜାବେଦ୍”

ତା'ର ଅନ୍ତତନ ପରେ ସେହି ବଦେରେହିଁ ଜାବେଦ୍‌ଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଗଲା । ଜାବେଦ୍‌ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତାଙ୍କ ପରିଚ୍ଛାଦିତ ଖୁସିଦ ସେହି ଉତ୍ତର ନେଇ ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିଲା ଓ ଜାବେଦ୍‌ଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ନିଜ ଅଧିନରେ ରଖିଲା । ପିତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ବସ୍ତୁରେ ଯେତେବେଳେ ସଲମତ କିଛି ପଚାରିଲା, ଖୁସିଦ

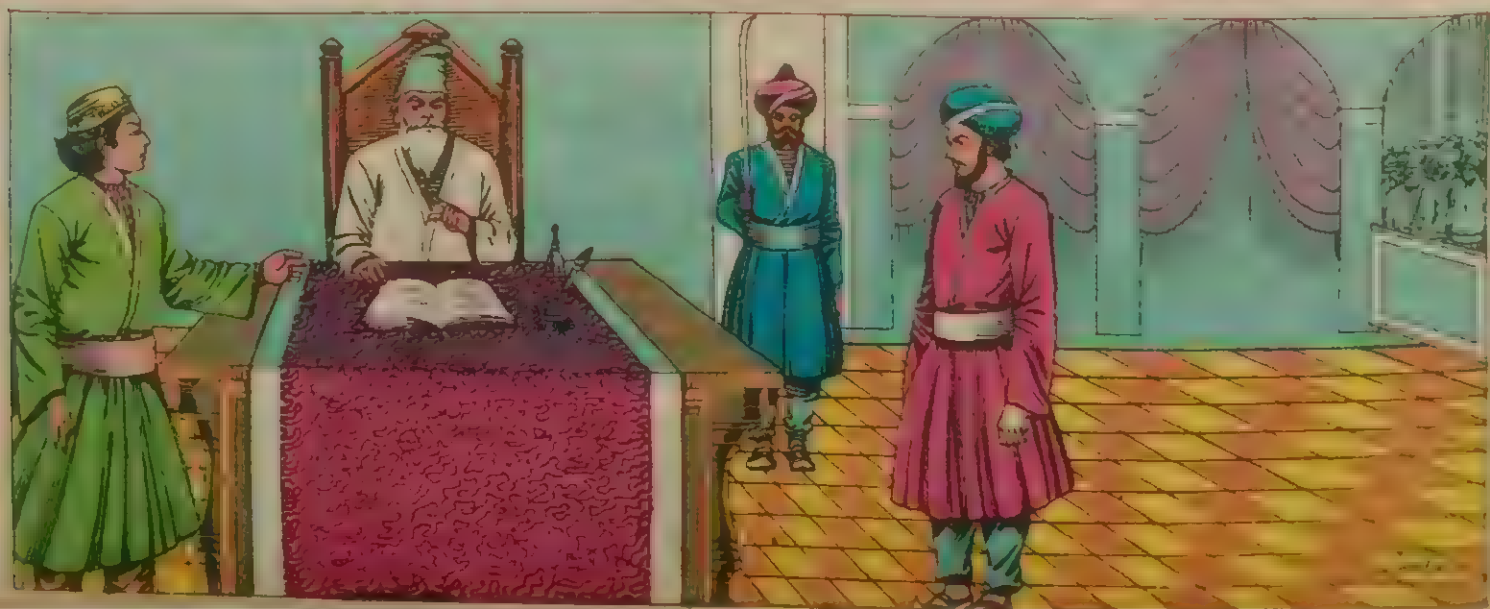
କଟେକେଲେ କହିଲା, ଯେ ତାଙ୍କର ହାତ
 ଫୁଟି ହୋଇଲେ ଓ ତା' ପୁଅକୁ ସେ ସବୁ
 କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ତା' ନାମରେ କରିଦେଇ
 ଯାଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ମାଲିକର ପୁଅକୁ
 ଦେଖାଇଲା ମଧ୍ୟ । କେବଳ ଗୋଟିଏ କଥା ।
 ସଲମତର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ପିତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ
 ସେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଜମିଷ୍ଟ ପସନ୍ଦ କରି
 ନେଇ ପାରିବ ।

ସଲମତ ପିତାଙ୍କର ଏପରି ଉଇଲ୍ ଦେଖି
 ଅଶ୍ରୁଧାରୀ ହୋଇଗଲା । ସେ ନିଜକୁ ବହୁତ
 ଅସହାୟ ମନେକଲା । ତା'ପରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି
 ସେ ପିତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଫୁନୁସଙ୍କ ପାଖକୁ
 ଯାଇ ସବୁ ଘଟଣା କହିଲା । ଫୁନୁସ୍ ଥିଲେ
 ଜାବେଦଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ଓ ପୁରାତନ ବନ୍ଧୁ ।
 ତା'ଛଡ଼ା ସେ ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୁଚିମାନ ।
 ସେ ସବୁକଥା ଟିକିନିଖି କରି ଶୁଣିଲେ ଓ
 କହିଲେ, “ସଲମତ୍, ତୋ ପିତା ଅନେକ
 ରୁଚି ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଏ ଉଇଲ୍ କରିଛନ୍ତି । ତୁ

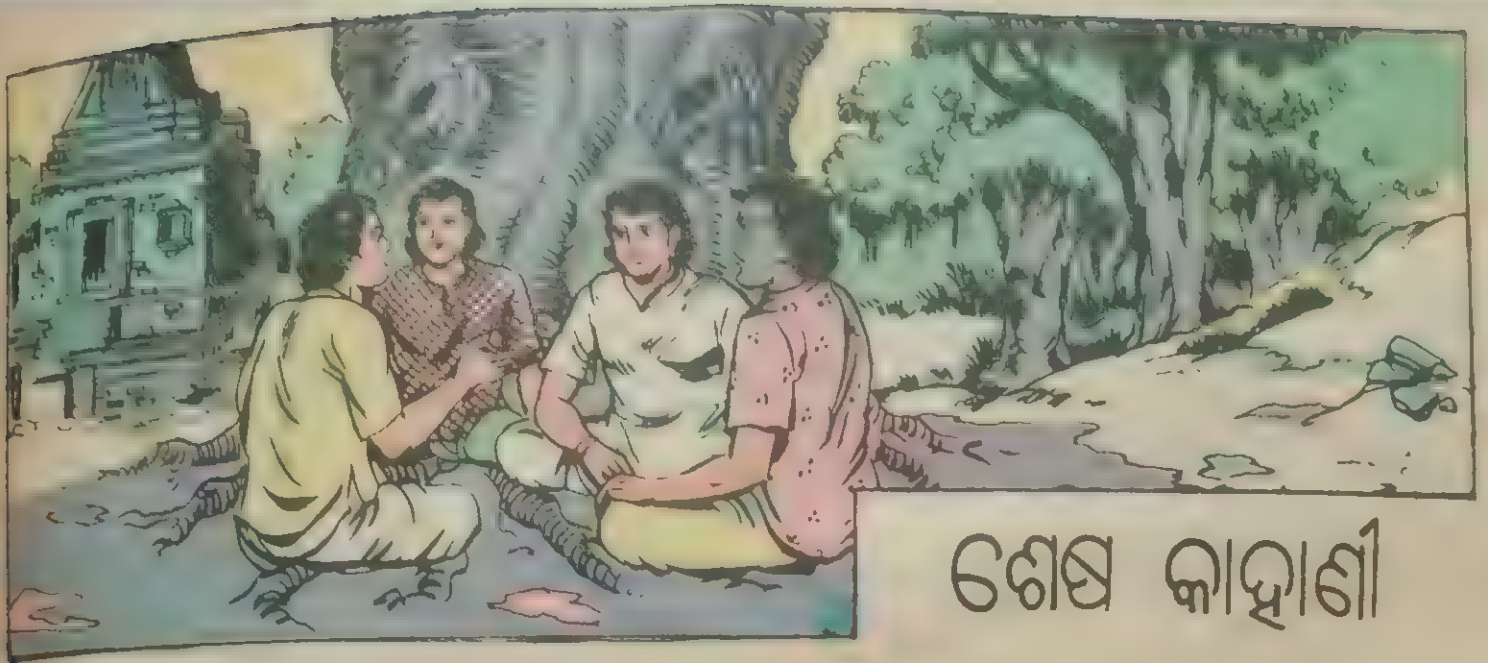
ଯେପରି ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ତାଙ୍କର ହେବା
 ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ । ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିବୁ କି
 ଉଇଲ୍ ସହ କଟେକେଲ୍ ଆସିବୁ କି
 ହୁ ଓ ମୁଁ ଦୁହେଁ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ
 ରହିବା । ମୋ କହିବା ଅନୁସାରେ ତୁ କମ
 କରିବୁ ।”

ପରଦିନ ସକାଳୁ ସମସ୍ତେ କଟେକେଲ୍
 ଗଲେ । ବିରୂପକ ଉଇଲ୍ ଟି ପଦ୍ମ ଶୁଣାଇ
 ଦେବା ପରେ ସଲମତକୁ ପଚାରିଲେ, “ଏବେ
 ତୁମର ପସନ୍ଦ ମୂଳାବକ ପିତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ
 ଗୋଟିଏ କିଛି ବାଛି ନିଅ ।”

ତତ୍ପରରେ ସଲମତ୍ କହିଲା, “ହଜୁର,
 ପିତାଙ୍କର ଏଇ ଦାସ ଶୁଣିବୁ ମୁଁ ଗୃହେଁ ।”
 ବିରୂପକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଦେଶ ଦେଲେ,
 “ଆଜିଠାରୁ ସେ ସଲମତ୍ ଦାସ ହୋଇ
 ରହିଲା ।” ସଲମତ୍ ଏହିପରି ଫୁନୁସଙ୍କ
 ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଶୁଣିବ ସହଚ ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି
 ଫେରି ପାଇଲା ।

ଶେଷ କାହାଣୀ

ସଞ୍ଜେ ତା' ଗାଁ ମକୁନ୍ଦପୁରରୁ ବାହାର ପୁରୀ
ଅଭିମୁଖେ ଯାଉଥାଏ । ଯେଉଁ ସମୟର
କଥା କୁହାଯାଉଛି, ସେତେବେଳେ ଲୋକେ
ବାଟ ଚାଲିବାକୁ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କରୁନଥାନ୍ତି ।
ଆଜ୍ଞାକାଳ ଭଳି ଏବେ ରକମର ଗାଡ଼ି
ସେତେବେଳେ ନଥିଲା ।

ବାଟରେ ସଞ୍ଜ ହୋଇ ଆସିଲା । ପୁରୀ
ଆସୁଥିବା ଗୁରୁ ପାଞ୍ଚ ଘଣ୍ଟାର ବାଟ । ସଞ୍ଜେ
ରାତି ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଚଟିଘରେ କଟାଇବାକୁ
ହୁଏ କଲ ଓ ଚଟିଘର ମାଲିକ ସହ
ସେ କଥାବାହୁଁ କରି ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ
ଭିତ୍ତିରେ ନେଲା ।

ସେ ଚଟିଘରଟି ଯେଉଁ ଗାଁ ପାଖରେ
ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା, ତାହା ଗୋଟାଏ ଥିଲାବାଲା
ଲୋକଙ୍କ ଗାଁ । ସେ ଗାଁରେ ଗୁରୁ ଯୁବକ
ଥିଲେ । ସେମାନେ ଠାପୁଆଙ୍କ ଗୁରୁ । ନିଜେ

ଖଟିବେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଖଟି ଆସି କରୁଥିବା
ଲୋକଙ୍କୁ ଠକି ଯେତେ ପାରିବେ ମାରିନେବେ ।
ସକାଳେ ସେମାନେ ସଞ୍ଜେକୁ ଦେଖିଲେ ।
ସଞ୍ଜେ ତା' କାନ୍ଦରେ ଶୁଣି ଏ ମୂଲ୍‌ବାନ ନୂଆ
ବଦର ପକାଇଥାଏ । ସେଖଣ୍ଡି କିପରି
ତାହାଠୁଁ ହସ୍ତଗତ କରିବେ, ଗୁରୁହେଁ ସେହି
ଫିକର କଲେ ।

ସେମାନେ ଯାଇ ସଞ୍ଜେ ସହ ଗପ
ଜମାଇଲେ । ତାକୁ ସେମାନେ କହିଲେ କି
ସେ ଚରବର ହୋଇ ଲଭ ନାହିଁ । କାରଣ
ତାକୁ ଯେଉଁ ନଈ ପାରି ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ,
ସେଠାକୁ ନାଉରିଆ ବେଳ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ହେବା
ପୂର୍ବରୁ ଆସିବ ନାହିଁ ।

“ସତ? ବେଶ୍ । ମୋତେ ଏକଥା କହି
ଭଲ କଲ । ନହେଲେ ମୁଁ ଯାଇ ଏକୁଟିଆ
ନଈ କୁଳରେ ବସି ରହୁଥାନ୍ତି । ଏଠାରେ

ପ୍ରକଟ ସମୟ ଚମତାଳି ସହ ପ୍ରକଟ
କରି କଥା ପାରିବ ।” ସଞ୍ଜୁ ଶୁଣି ହୋଇ
କହିଲା ।

“ଆରେ ଭାଇ, ତମକୁ ଭେଟି ଆମେ ବହୁତ
ଶୁଣି ।” ଯୁବକମାନେ କହିଲେ ।

ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବୁଝିଲେ ଯେ
ସଞ୍ଜୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁ ଭଲ ଦେଖୁଛି,
ସେତେବେଳେ ସେମାନେ କହିଲେ, “ଭାଇ,
ଆମେ ଏଠି ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଧରଣର ଖେଳ
ଖେଳିଥାଉଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ
ଗପ କହିବେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ
ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ହେବ । ଯିଏ କହିପକାଇବ
କି ଗପଟି ମିଛ, ତା’ର ହାର ହେଲା ।
ସେତେବେଳେ ତାକୁ ତା’ର ଡବର ବା

ଜାମା ବାହାର କରି ଗୟିକୁ ଦେଇଦେବ
ହେବ । ଖେଳିବ ?”

“ହଁ, ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ !” ସଞ୍ଜୁ କହିଲା ।

ସେ ଗୁରୁ ଯୁବକ ଭିତରୁ ପ୍ରଥମ ଜଣେ
କହିଲା, “ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମାଟୁରେଇର,
ସେତେବେଳେ ଧରେ ଖୁଣ୍ଟି କି ମା ଗୋଟାଏ
ଫଳ ଖାଇବାକୁ ଚାହୁଁ ଛାଡ଼ି । ଯଥା ସମୟରେ
ମୁଁ ଜନ୍ମ ନେଲି । ମୁଁ ଦିନକର ହୋଇଥାଏ ।
ମା ନିଦରେ ଶୋଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ବାହାର
ଯାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ ଘୋଡ଼ା ଛୁଟାଇ
ବଣକୁ ଯାଇ ଫଳଟି ଆଣି ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ମା
ଘେରେ ଥୋଇଦେଲି । ଫଳଟି କେମିତି
କେଉଁଠୁ ସେଠାକୁ ଆସିଲା, ତାହା କେହି
ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ।”

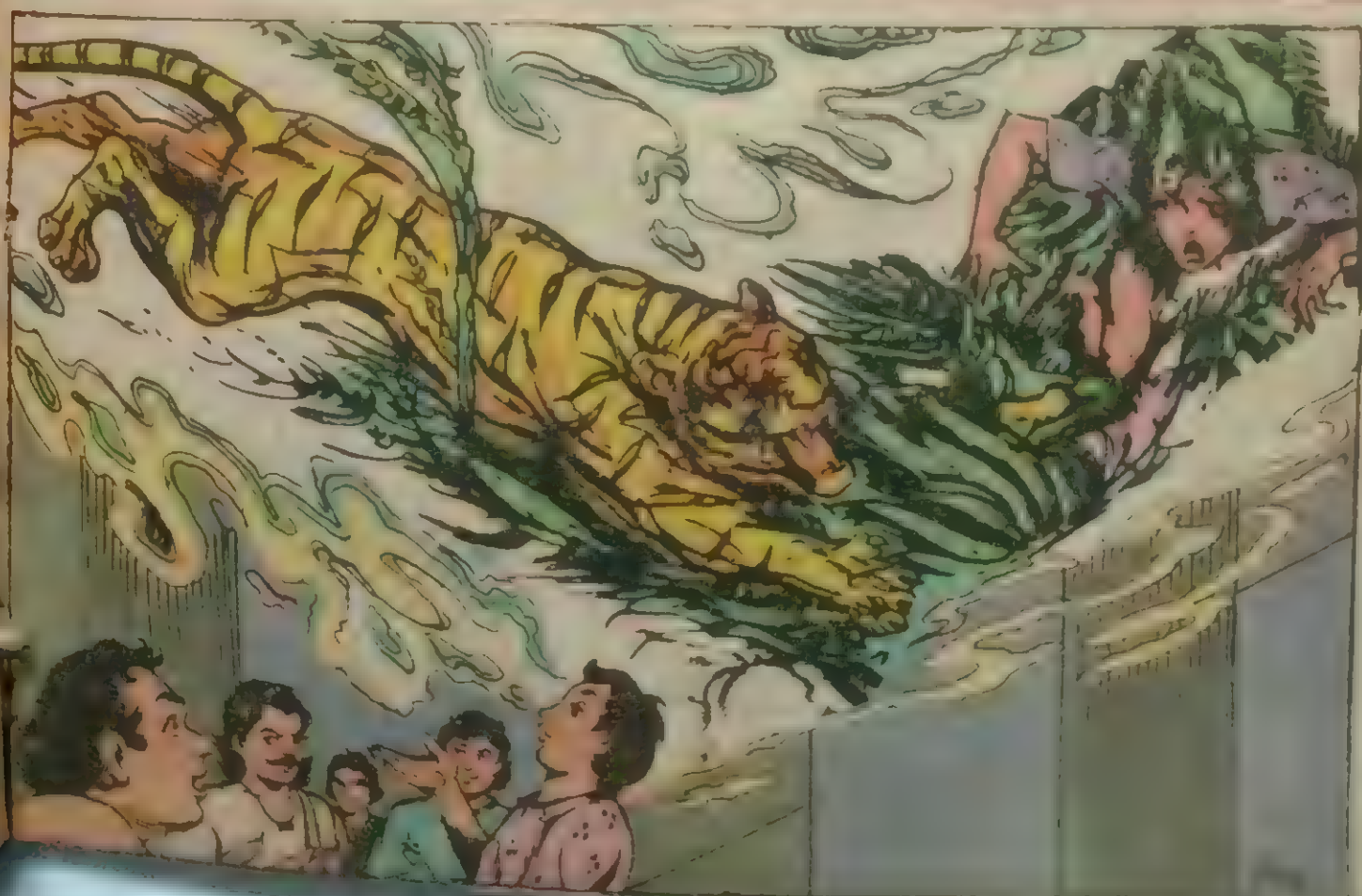
ସଞ୍ଜ ପରେ ଘରରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲେ ।
 ସେତେ ଅବା ସେ କାହାଣୀରେ ଅଜବ୍ ବା
 ଅସ୍ମରଣ କଥା କହି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଜଣ
 ଶ୍ରୋତା ବି ସେମିତି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲେ ।

କା'ପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଯୁବକର ଘର ପଡ଼ିଲା ।
 ସେ ଆରମ୍ଭ କଲା, “ସେତେବେଳେ ମୋ
 ବୟସ ସାତଦିନ । ଆମ୍ଭ ଶାଇବାକୁ ଘର ମନ
 ହେଲା । ମୁଁ ଯାଇ ଗଛ ତ ଚଢ଼ିଲେ
 ଉସାହରେ, କିନ୍ତୁ ଓହ୍ଲାଇବି କିପରି ? ତେଣୁ
 ମୁଁ ଘରକୁ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ଯିବୁ ଆଣି ଗଛ
 ଦେହରେ ଡେରିଦେଲି ଓ କା'ପରେ ପୁରୁ-
 ଶୁରୁରେ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲି ।” ପୁଣି ସଞ୍ଜ
 ସାଧାରଣ ସ୍ଵାସ୍ଵବକ ଘଟଣାଟିଏ ଶୁଣିଲା ଭଲ ମୁଣ୍ଡ
 ହଲାଇଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣହେଁ ବି ସେଇଆ କଲେ ।

କା'ପରେ ତୃତୀୟ ଯୁବକ ଘରରେ ଘର
 ସେ କହିଲା, “ପରେ ମୁଁ ନଈ କୂଳକୁ ଯାଇ
 ବାଟ ଚାଲୁଛି, ଗୋଟାଏ ମହାବଳ ବାଘ ନଈ
 ପାଣିକୁ ମୋ ଆଡ଼େ କୁଦି ଆସିଲା । ମୁଁ ତାକୁ
 ଧରି ପକାଇ ଦୁଇପାଳ କରି ନଈକୁ ଫୋପାଡ଼ି
 ଦେଲି । ଅବଶ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ ଦୁଇପାଳ
 ଯାଇ ପୁଅଟିଏ ପଡ଼ିଲା ଲଙ୍ଗ ଡାକି ଯୋଡ଼ି
 ହୋଇଗଲେ ଓ କିଏ ଦୁଇ ଲେ ମାଂସ ଖେଳ
 ନଈକୂଳ ସେମିତି ସୁଇ ସେମିତି ରହିଲା ।”

ସଞ୍ଜ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଦେଲା । ଅନ୍ୟମାନେ
 ବି ସେଇଆ କଲେ ।

ଚତୁର୍ଥ ଯୁବକ କହିଲା, “ପରେ ମୁଁ
 ନୌକାରେ ଯାଉଥିବା ବେଳେ, ଘର ଘେନି ଲାଗିଲି ।
 ମୁଁ ନଈ ଚତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲି । ପାଣି

ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ପାହାଡ଼ ପ୍ରମାଣ ମାଛ ପାଇ
ସେଇଠି ନିଆଁ ଜାଣି ତାକୁ ଫିରାଇ ଖାଇଲ
ଓ ଚା'ପରେ ପାଣି ଉପରକୁ ଘସି ଉଠି ପୁଣି
ନୌକା ଭିତରକୁ ଆସି ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥାନ
ଅଭ୍ୟୁଷେ ଚାଲିଲ ।”

ସଞ୍ଜିୟୁ କିଛି ନ କହି ଏମିତି ଘବ
ଦେଖାଇଲା, ଯେମିତିକି ସେ ଗପ ସତ ! ଅନ୍ୟ
ଭିନ୍ନହେଁ ବି ସେମିତି ଘବ ଦେଖାଇଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନଙ୍କ ପାଲ ତ ସରିଲା,
ପଡ଼ିଲା ସଞ୍ଜିୟୁର ପାଲ । ସେତେବେଳକୁ ଭିନ୍ନ
ଗୁରୁଜଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଭଦ୍ରଲେକ ବାସନ୍ଦାରେ ବସି
ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁଥାନ୍ତି ।

ସଞ୍ଜିୟୁ ଗପିଲା: ଥରେ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ
ମୋତେ ଗୋଟାଏ ଅଭୁତ ଫଳ ଦେଲେ ।
ମୁଁ ତାକୁ ଆଣି ମୋ ବଗିଚାରେ ରୋପିଲି ।
ସେଥିରୁ ଗଛ ହେଲା ଓ ଯଥାସମୟରେ ସେ
ଗଛରେ ଗୁରୁଗୋଟି ଫଳ ଫଳିଲା । ସେ ଫଳ
ପାଚି ଫାଟିବା ବେଳକୁ ସେଥିରୁ ବାହାରି

ଆସିଲେ ଗୁରୁଟି ବାଲକ । ସେମାନେ ମୋ
ଭିତରୁ ପେଟି ମୋ'ର ଓ ବଡ଼ ହେଉଥାନ୍ତି ।
ହଠାତ୍ ଦିନେ ସେମାନେ କୁଆଡ଼େ ଚଲି-
ଗଲେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ
ବାହାରିଲି କେତେଦିନ ହେଲା । ଆଜି ସେ
ଗୁରୁଗୋଟି ଟୋକାକୁ ପାଇଛି । ସେ ଗୁରୁଜଣ
ତମେମାନେ । ଗୁଲ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ।”

ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଗୁରୁ ଯୁବକ ମହାଅଡ଼ୁଆରେ
ପଡ଼ିଲେ । ସେମାନେ ଯଦି କହିବେ ଏହା
ମିଛ, ତେବେ ନିଜ ନିଜ ଜାମା ଦେଇଦେବାକୁ
ହେବ । ଯଦି କହିବେ ଏହା ସତ, ତେବେ
ସଞ୍ଜିୟୁ ସହ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଶୁଣୁଥିବା ଭଦ୍ରଲେକମାନେ ସେ ଗୁରୁ
ଯୁବକଙ୍କ ମତଲବ୍ ବୁଝୁଥିଲେ । ସେମାନେ
କହିଲେ, “ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ କାମ କର ।”

ଯୁବକମାନେ ନିଜ ନିଜ ଜାମା ଖୋଲି
ସଞ୍ଜିୟୁ ହାତରେ ଦେଇ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି
ଚାଲିଗଲେ ।

ପ୍ରକୃତିର ବିସ୍ମୟ !

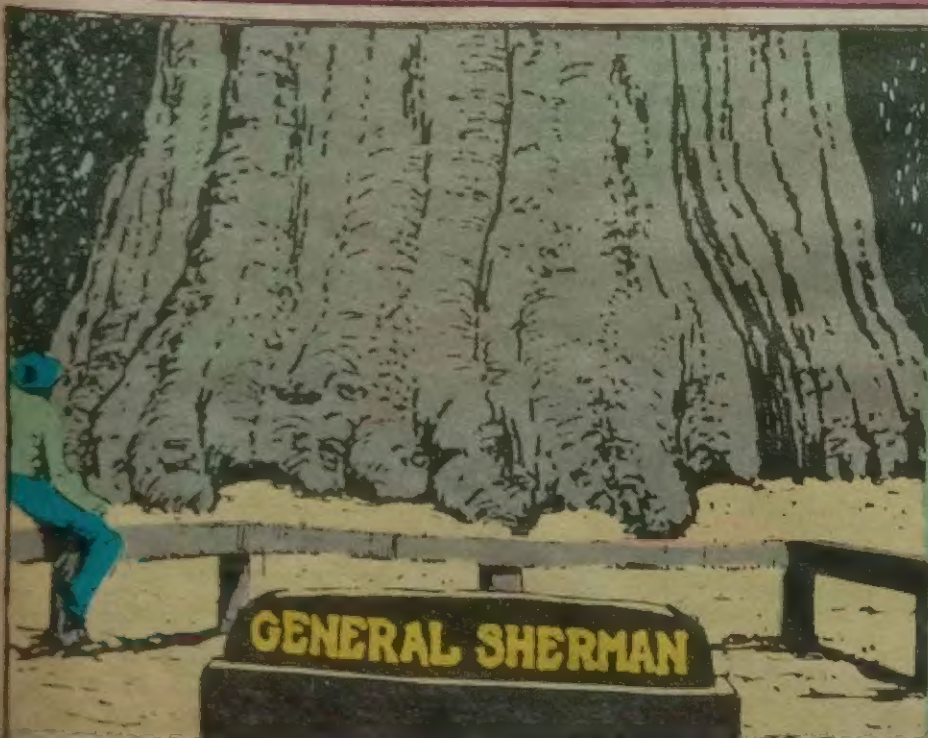

ଜଳହୀନ ପ୍ରଦେଶ

ବୁଢ଼ାପାଏ ଯେ ଚିଲ ଦେଶର ଆଟକାମା ମରୁଭୂମି ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଏକମାତ୍ର ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଜଳ ମିଳେ ନାହିଁ । ପ୍ରାୟ ୪୦୦ ବର୍ଷ ହେବ ସେଠାରେ ଭଲଭବରେ ବର୍ଷା ଟିକିଏ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ଭୂଗର୍ଭରେ ପୁଷ୍ପିତ ବୃକ୍ଷ

ଅଫ୍ରିକାରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଫୁଲ ମିଳେ ତାହା ଭୂମି ଭିତରେହିଁ ଗଛ ହୋଇ ଫୁଟିଥାଏ । ଏହାର ନାମ ରିଜାନ ଥେଲିଆ ଗାର୍ଡନେରା ।

ମହାବୃକ୍ଷ

ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ବୃହତ୍ତମ ବୃକ୍ଷଟି କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆରେ ଅଛି । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଆଦରରେ ଏହାର ନାମ ଦେଇଛନ୍ତି ଜେନେରାଲ୍ ସର୍ମ୍ୟାନ୍ । ଏହାର ଉଚ୍ଚତା ୨୭୨ ଫୁଟ । ଏହାର ବ୍ୟାସ ୨୯.୧ ଫୁଟ ଓ ଏହାର ଓଜନ ୨୦୩୦ ଟନ୍ ।

ଜହ୍ନ ମାୟା

ଆଲୋକ ଓ ଆନନ୍ଦର ମାସିକ ପତ୍ରିକା

- * ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ କାହାଣୀମାଳା ସହିତ ନୂତନ କାହାଣୀମାଳାର ଅପୂର୍ବ ସମନ୍ବୟ ।
- * ସରଳ ଓ ସପତ ଭାଷାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଉଦାହରଣ—ଜହ୍ନମାୟା ।
- * ଦ୍ଵାସଂରସ ସହ ମାନବିକତା ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷାରେ ସମୃଦ୍ଧ ପତ୍ରିକା—ଜହ୍ନମାୟା ।
- * ଜହ୍ନମାୟା କେବଳ ଶିଶୁ ବା କିଶୋରମାନଙ୍କ ପତ୍ରିକା ନୁହେଁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଏହା ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ।
- * ସାଧାରଣଜନର ଭଣ୍ଡାର—ଜହ୍ନମାୟା ।
- * ଇଂରାଜୀ ଓ ସଂସ୍କୃତ ସମେତ ତେରଗୋଟି ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏ ପତ୍ରିକା ଭାରତର ଏକତାର ପ୍ରତୀକ ।

‘ଜହ୍ନମାୟା’ ପଢନ୍ତୁ ଓ ପଢାନ୍ତୁ ।

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ ୩୦-୦୦

‘ଜହ୍ନମାୟା’ର ଗ୍ରାହକ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଆପଣଙ୍କ ପୁର ଠିକଣା ସହ ମନିଅର୍ଡର ତଳ ଠିକଣାକୁ ପଠାନ୍ତୁ :

ଡକ୍ଟର ଏଜେନ୍ସିଜ୍

ଚନ୍ଦ୍ରମାମା ବିଲ୍ଡିଙ୍ଗ୍ସ,

ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାଡ୍ରାସ - ୬୦୦୦୨୭

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ସୁରସ୍ୱାର ଟ. ୫୦

ସୁରସ୍ୱର ପରିଚୟୋତ୍ତ ପୋକ୍ ଆରି ୧୯୮୭ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

S. Balasubramanian

S. B Prasad

- ★ ଉଭୟ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାତୁରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ
- ★ ଉପେନ୍ଦ୍ର ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପଦ୍ମସୁବା ଦରକାର ।
- ★ ସବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବକେରତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ସୁରସ୍ୱାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ପକ୍ଷେ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦ ୨୨ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୮୭ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : ରୋଗ ପେମିତି !

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର : ବୈଦ୍ୟ ସେମିତି !!

ସୁରସ୍ୱାର ଚକ୍ରସ୍ତ୍ରୀ : ଶେଷ ମହାସ୍ୱର ସାହାବୁଦ୍ଧି, କେଉଁଝର ।

ଚକ୍ରସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଜନ୍ମମାମୁ

ବାସ୍ତିକ ଦେୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ମନିଅର୍ତ୍ତର ପଠାଇବା ଠିକଣା :

ଡକ୍ଟର ଏଜେନ୍ସିଜ୍, ଗୁନ୍ଦାମାମା ବଲ୍ ଡକ୍ଟର୍ସ, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦ ୨୨

ଅନ୍ୟ ଦେଶ ପାଇଁ ଦେୟ ବକରଣୀ ପାଇଁ ନମ୍ବର ଠିକଣାରେ ଲେଖନ୍ତୁ :

ଗୁନ୍ଦାମାମା ପବ୍ଲିକେଶନ୍ସ, ଗୁନ୍ଦାମାମା ବଲ୍ ଡକ୍ଟର୍ସ, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦ ୨୨